

Moja baka blagosilja žita

Tiha nedjelja. Sunce. Žita se u polju zelene.
Od kapele procesija ide na Lazine:
Trebalo žito blagosloviti, Bože, pomози!
Velečasnog boli noga... Mjesto njega moja baka,
u ime Božje, vodi i moli. Ja nosim križ okićeni,
u sredini: zdesna mi baka, a slijeva Liza Šumareva.
Čuj moju baku:

- Isuse blaga i ponizna srca!

Svi: - Učini srce naše po srcu svojem!

Liza Šumareva svaku riječ kaže
dva trenutka kasnije od svih.

Moje razmatranje:

Dobro bi bilo da je sada s nama i Toma Blažev. Isus
bi se njemu smilovao, i Toma ne bi morao psovati
kao jučer kada je u blatu zapao s drvima i tri
puta opsovao – oslobodi, Bože – Sveti Isusov Križ.

Tada me prekinu moja baka:

- Od kuge, glada i vojske!

Svi: - Oslobodi nas, Gospodine!

Moje drugo razmatranje:

Zašto se baka nije molila Bogu da nas oslobodi vojske
prije nego što je tata otišao u rat? Baš su želi žito na
Lazinama kad se čulo: Mora se u rat! I on je otišao
sa srpom kući da se spremi. Bog i moja baka, oni se
jako vole: on bi sigurno čuo baku, jer se ona njemu
uvijek moli, i napamet, i iz crnog molitvenika.

Sad ću baš da izbrojim korake
koliko treba da načinim s križem,
dok baka prevrne list u molitveniku.

Dragutin Tadijanović

Zvonik

katolički list
GOD. XXVI. BR. 5 (294)
svibanj (maj) 2019.
cijena 150 din

„Dođi, Duše
Presveti”



Živjeti strastveno



Dragi čitatelji, pred nama je novi broj *Zvonika* koji nam kroz različite rubrike progovara o sakramentu sv. Krizme. Izabrali smo ovu temu zato što sakrament sv. Krizme prati i potvrđuje (*lat. firma – potvrda*) **zrelost u vjeri**. Nalazimo se u vremenu kada su na našim župama krizmanja, nakon čega se susrećemo sa žalosnim paradoksom da velika većina krizmanika nakon *potvrde* zrelosti vjere i primanja darova Duha Svetoga, završavaju rast u vjeri. Stoga se trebamo zapitati što je mjerilo zrelosti?

Mjerilo zrelosti jest **odgovornost** prema svojim riječima i prema svojim (ne)djelima. Zato odgovornost često vezemo uz pojam dobrote. Dobar učenik, dobar učitelj, dobar roditelj, dobar radnik, dobar upravitelj, dobar svećenik, dobar vjernik, dobar čovjek, jest odgovoran prema svojem poslu i službi. Međutim, biti dobar nije dovoljno. Sveti Pavao nas u svojem Hvalospjevu ljubavi potiče na nešto više, da težimo za višim darima (usp. 1Kor 12,31). Potiče nas da živimo **strastveno u ljubavi!**

Etimologija riječi „strast“

Riječ „strast“ (*lat. – eng. passion, grč. pathos*), možemo prevesti riječju trpljenje, stradanje ili požrtvovanost. Mnogi strast miješaju s afektom (trenutni doživljaj) ili ju vezuju za seksualnu tematiku, međutim strast označava trajno usmjerenje čovjekove duše. Strastveni možemo biti i prema odgoju djece, prema školovanju, prema svome poslu, ali i prema Bogu. Strast je snažan osjećaj koji nas vodi korak dalje od dobrote i odgovornosti. Ona nas dovodi na granicu ludila. Ona se ne zadovoljava prosječnošću, nego nas tjera bezuvjetno izgarati za ono – onog koga volimo. Apostoli su se popeli na krovove i javno naviještali Krista uskrsloga. Unatoč svim opasnostima, prijetnjama i batinama, misionarili su po svijetu donoseći Radosnu vijest.

Strast nadmašuje strah, nadmašuje slabost, nadmašuje čak i nedostojnost. Što je pobudilo toliku strast u ljudima za Boga? Duh Sveti, koga smo primili sakramentom svete Krizme...

Draga braćo i sestre, ne bojmo se živjeti strastveno za Boga. To je naš poziv, to je naše prirodno stanje. To je osjećaj koji nas vodi k svetosti, k Bogu.

Urednik

/ IMPRESUM



Katolički list (mjesečnik)
godište XXVI., broj 294
Svibanj (maj) 2019.

Izdaje

Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg sv. Terezije 3
24000 Subotica
E-mail: drustvoia@gmail.com
Tel.: +381(0)24 600240
Mob: +381(0)64 3226613

Adresa i kontakt Uredništva

Matije Gupca 10
24000 Subotica
E-mail: zvonik.subotica@gmail.com
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Vinko Cvijin, glavni i odgovorni
urednik, Tel.: +381(0)21 775524

Dario Marton, novinar

Ana Gaković, lektura

Željka Zelić Nedeljković,
redaktura i korektura

Dragan Muharem, član Uredništva

Jelena Ademi, tehnička urednica

Vedran Jegić, fotograf

Tisak

Štamparija „Printex“
Segedinski put 86
24000 Subotica
Tel.: +381(0)24 554435

ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupiru:

Hrvatska biskupska konferencija

Uprava za saradnju s crkvama
i verskim zajednicama
Republike Srbije.

Sadržaj 294.

6

Tema
Sakrament potvrde

26

Intervju
Obiteljski vjeronauk
za krizmanike

31

Pogled vjernika laika
Zajednice moraju
podržati krizmanike

39

Mladi
Dan mladih u Baču

19

Crkva u Hrvata/Crkva u svijetu
Papa Franjo u Sjevernoj
Makedoniji

29

Katehetski kutak
Sakrament svete potvrde
očima vjeroučitelja

34

Reportaža
Krštenje u Duhu

43

Psihologija
Kako „preživjeti“
adolescenciju (I. dio)

Prijatelji Zvonika:



RADIO MARIJA



Hrvatska
subotica



Godišnja pretplata na Zvonik

* izravnom dostavnom na župe: 1650 dinara

* poštom: 1900 dinara: tuzemstvo (popust za više primjeraka)

50 eura: Europa

60 eura: USA, Canada (prekooceanske zemlje)

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu vršiti na račun: Katoličko društvo „Ivan Antunović“, Trg svete Terezije 3, 24000 Subotica, broj računa 310-210508-62, s naznakom ZA ZVONIK, a oni iz Hrvatske na ime: Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojvode 12, 10000 Zagreb. Deviznu doznaku pretplatnici iz inozemstva mogu poslati s naznakom „Za Zvonik“.

Fotografije u ovom broju Zvonika:

* NIU „Hrvatska riječ“

* www.zupasvrokasubotica.com

* www.pixabay.com

* Naslovna i zadnja stranica:

www.pixabay.com

Nismo sami



Živimo u svijetu u kojem smo neprestano bombardirani mnoštvom različitih informacija. U svakodnevnoj smo interakciji s mnoštvom ljudi, bilo da s njima živimo i susrećemo ih, bilo da se s njima samo „čujemo“ preko mobitela ili interneta. Okruženi smo s mnogo stvari, od kojih su nam mnoge vrlo često i suvišne. Raznoliki zvukovi iz različitih izvora konstantno ispunjaju prostor oko nas. U mnoštvu sveg tog šarenila, najčešće smo i mi baš takvi – u žurbi, s mnoštvom poslova koje trebamo obaviti najčešće u isto vrijeme (jer nam vremena, uvijek nedostaje), s mnoštvom različitih misli koje nas vuku na jednu ili na drugu stranu, a nerijetko i na obje u isto vrijeme, s bezbroj ideja, planova, ciljeva, želja...

Rijetko se usudimo zaustaviti se, zastati na trenutak, osluhnuti svoje srce, dopustiti vremenu da jednostavno prolazi pokraj nas, a baš je to ono što je potrebno da bismo mogli čuti glas Duha Svetoga u svom srcu. Da zastanemo, osluhnemo, da pronađemo tišinu, makar to bila samo tišina u našoj nutrini. Potrebno je stvoriti uvjete da bismo mogli čuti njegov glas. Stati. Utišati se. Osluhnuti. Čuti. Bitno je i čuti i razumjeti njegov glas, a potom i odgovoriti na njegov poticaj. Duh Sveti nas uvijek upućuje na ono što je dobro, na ljubav, daje mir našem srcu. On nikada ne razara već uvijek ujedinjuje i daje život. On je onaj koji crkvu čini Crkvom, koji je oživljuje. Bez Duha Svetoga, Crkva bi bila kao tijelo bez duše – skup svih organa, ali bez života. Tako i mi – bez Duha Svetoga kao da nismo živi. Nešto nedostaje. Glavni sastojak nedostaje i onda budemo mlaki, osrednji. A nismo rođeni za osrednjost. Nismo rođeni da živimo bez života u sebi! Trebamo se truditi odgovoriti na njegove poticaje, bez obaziranja na podrugivanja kojih će sigurno biti, kao što su to iskusili apostoli kad su ljudi govorili: *Slatkog su se vina ponapili* (Dj 2,13). Ne smije nas to smesti s našeg puta, odvratiti od našeg nauma. Ali isto

tako trebamo biti obazrivi da ne činimo nešto iz oholosti, da ne činimo zato da bi nas drugi vidjeli, pohvalili, da bismo mi bili važni. Nismo mi ti koji smo bitni i koji bismo trebali biti bitni u očima ljudi. Mi trebamo biti samo oruđe, sredstvo pomoću kog će Bog činiti ono što on želi, a Duh Sveti je taj koji je naša veza s njim, koji nas potiče da činimo ono što je njegova volja.

Isus nam govori da nas neće ostaviti kao siročad i daje nam Duha koji će nas voditi. On će nas voditi za ruku dok hodimo kroz ovaj život, samo je trebamo primiti. Trebamo pristati na to da budemo vođeni, trebamo se usuditi prepustiti se. Često kad želimo nešto učiniti – napisati nešto, moliti ili bilo što drugo, trudimo se i koliko god se trudili, ne ide. Tada se trebamo prepustiti, malo se manje truditi, malo manje misliti i malo se više prepustiti njegovu vodstvu i tada sve bude i bolje nego što možemo učiniti svojim silama i snagama. Nismo sami i trebamo uvijek biti svjesni toga i računati s tim, da nama bude bolje i da uvijek činimo ono na što smo pozvani.



Sakrament potvrde

Sakrament potvrde, uz krštenje i euharistiju, jedan je od tri sakramenta inicijacije. U kršćanâ inicijacija ne znači puko upućivanje u kršćanska otajstva i u kršćanski način života. Ona označava slavlje sakramenatâ krsta, potvrde i euharistije po kojima čovjek postaje kršćaninom. Iako se u Zapadnoj crkvi ovi sakramenti redovito ne podjeljuju u susljednom obredu (osim u slučaju krštenja odraslih osoba), nego u etapama, ipak, čovjek se tek po ovom trostrukom sakramentalnom prijelazu ucjepljuje u Kristovo vazmeno otajstvo, tj. postaje u punom smislu kršćaninom, odnosno članom Kristova otajstvenog tijela koje je Crkva. Ova tri sakramenta inicijacije *krst*, *potvrda* i *euharistija* međusobno su tako povezana da tek sva tri zajedno od čovjeka čine potpunog kršćanina, što je i izvana vidljivo kada se ova tri sakramenta – kada je u pitanju krštenje odrasle osobe – slave u jednom susljednom slavlju. Krštenje i potvrda se primaju samo jedanput jer po njima čovjek biva kršćaninom i počinje djelovati kao kršćanin. Euharistija primljena prvi puta predstavlja krunu krsta i potvrde, a kad se opetovano prima, ona postaje trajnim izvorom izgradnje u tijelu Crkve te na određeni način utvrđuje i čini neprestano nazočnim i djelatnim ono što se dogodilo po krstu i potvrdi.¹

¹ O ovom se sakramentu govori puno opširnije u knjizi: Z. Pažin, *Liturgijska sakramentologija*, Đakovo, 2018., a dostupna je također i na ovoj stranici: <http://www.djkbfd.unios.hr/hr/nastava/e-materijali/category/27-katedra-liturgike>

Ovi se sakramenti tradicionalno podjeljuju ovim redom: prvo **krst** (*biti/postati kršćaninom*)², zatim **potvrda** (*djelovati kao kršćanin*) i konačno **euharistija** kao cjelovito ucjepljenje u Novi savez po zahvaljivanju. Kao što je poznato, na Zapadu se ovaj redosljed nešto izmijenio. Ovdje ćemo govoriti samo o potvrdi.

1. Značenje sakramenta potvrde

U povijesti je ovaj sakrament bio vezan uz krštenje, kako nam to svjedoči već i Novi zavjet: *Kad to čuše, krstiše se u ime Gospodina Isusa. I kad Pavao na njih položi ruke, siđe na njih Duh Sveti* (Dj 19, 5). Ako se čovjeku po krštenju snagom Duha Svetoga brišu grijesi te on postaje pravo dijete Božje i član Crkve, što se bitno novo događa u potvrdi, odnosno u krizmi? Augustin to tumači zgodnom slikom:

„Tako ste i vi u neku ruku najprije samljeveni kroz poniženje u postu i tajnom đavlova izgona. Potom je slijedilo krštenje. Poliveni ste vodom da dobijete krušni oblik. Kruha pak nema bez vatre. Što, dakle, označuje oganj? Hoću reći pomazanje uljem? Hranitelj je vatre otajstvo Duha Svetoga. (...) Kad se nad vama izvršio izgon zloduha, kao da ste tada bili samljeveni. Kada ste

² Jezična napomena: u hrvatskom jeziku riječ „krst“ označava sâm sakrament, a riječ „krštenje“ obred u kojem se taj sakrament prima. Međutim, u običnom govoru često uzimamo samo ovu drugu riječ da-jući joj oba značenja.

se krstili, kao da ste bili pokvašeni. Kada primiste oganj Duha Svetoga, kao da ste ispečeni.“

Nauk je Crkve da se onima koji su po krštenju – iz vode i duha – postali djeca Božja, u potvrdi podjeljuje sâm Duh Sveti, baš kao što su apostoli polaganjem ruku podjeljivali Duha Svetoga svojim učenicima. Tako papa Pavao VI. u *Redu potvrde* veli:

„Krstom novokršteni primaju otpuštenje grijeha, Božje posinstvo i Kristov biljeg kojim su pridruženi Crkvi te postaju dionici svećeništva svoga Spasitelja (usp. 1 Pt 2, 5 i 9). Krstom nanovo rođeni u sakramentu potvrde primaju neizreciv dar, samoga Duha Svetoga kojim su 'nadareni (...) posebnom jakošću'. Obilježeni pečatom tog sakramenta 'još su savršeni vezani uz crkvu i tako sve više obvezni da kao pravi Kristovi svjedoci riječu i djelom šire i brane vjeru'. Naposljetku, potvrda je tako tijesno povezana sa svetom euharistijom da vjernici koji su već obilježeni svetim krstom i potvrdom, sudjelovanjem se u euharistiji potpuno ucjepljuju u Kristovo Tijelo.“

Prema tome, potpuni, zreli vjernik je onaj koji je primio sva tri sakramenta inicijacije: krst, potvrdu i euharistiju.

2. Sakramentalni znak

U apostolsko je vrijeme poslije krštenja uvijek slijedilo *polaganje ruku* po kojem je krštenik dobivao Duha Svetoga (Dj 8, 5-25; 19, 1-6) i to je bio obred koji je uvijek slijedio nakon krštenja. Stari su kršćanski pisci razlikovali ova dva znaka: krštenje vodom i polaganje ruku. Uskoro se, međutim, javlja i drugi znak: *pomazanje uljem po čelu*. S tim je u svezi i izraz (*hrisma – pomast, ulje*). U istočnoj se Crkvi uzima izraz *myron* – mirisno ulje. Dok su na Zapadu ostala oba znaka, na Istoku je ostalo samo pomazanje, kako je to i danas.

Kao što je to bilo od početaka, i današnji obred u Katoličkoj Crkvi ima oba znaka: nakon polaganja ruku nad svim krizmanicima, krizmatelj, dok pomazuje krizmanika, ima položenu ruku na njegovoj glavi.

3. Djelitelj

U počecima je biskup djelitelj i krštenja i potvrde. Međutim, kad se kršćanstvo počelo širiti i izvan gradova, svećenici su (kao župnici) boravili s pukom izvan biskupskih sjedišta. Budući da je bila razmjerno visoka stopa smrtnosti male djece, biskup je dao ovlast svećenicima da krste, ali je krizmu zadržao za sebe. Kada bi, obilazeći svoju biskupiju, došao u pojedinu župu krizmao bi sve one koji su bili kršteni. I danas vrijedi odredba da je redoviti djelitelj potvrde biskup, a osim njega samo oni svećenici koji su od njega dobili izričito dopuštenje kao biskupovi delegati.

Nasuprot toga, Istočna Crkva počevši od 4. st. dopušta da svećenik podjeljuje sakrament potvrde. Tako i danas u Istočnim crkvama svaki svećenik podjeljuje u

istom obredu i krštenje i krizmu (pomazanje), bez obzira na dob krštenika.

4. Dob krizmanika

Kao što je rečeno, na Istoku se krizmaj u mala djeca odmah nakon krštenja, kako je to bilo u počecima i na Zapadu. Međutim, uskoro se u Katoličkoj Crkvi javio običaj da se djeca krizmaj u sedmoj godini života, tako da – pri ulasku u dob rasuđivanja – dobiju snagu Duha Svetoga za borbu protiv grijeha. Kada je, početkom 20. st. uvedena rana prva pričest djece (oko 7. godine), krizma se počela podjeljivati u kasnijoj dobi. Važeći obrednik veli da se u Latinskoj crkvi potvrda općenito odgađa do sedme godine života, ali da se može odrediti i zrelija dob. U našim je prilikama to redovito koncem osnovne škole, a gdjekad i početkom srednje škole. U svakom slučaju, od početka 20. st. na Zapadu se izgubio onaj drevni redoslijed: krst-potvrda-euharistija.

5. Važeći Red potvrde

Slavlje potvrde redovito je pod misom. Kad se pročita evanđelje, biskup održi *homiliju*. Slijedi *obnova krsnih obećanja*. Nakon poziva na molitvu i šutnje, biskup sa svećenicima drži ispružene ruke nad krizmanicima i govori *posvetnu molitvu*.

Nakon toga biskup svakome krizmaniku polaže ruku na glavu pomazujući ga po čelu svetim uljem uz riječi: „(Ime), primi pečat dara Duha Svetoga“. Krizmanik odgovara: „Amen“. Biskup nato kaže: „Mir tebi“, a krizmanik odgovara: „I s duhom tvojim“. U starom obredu (prije 1970.) smatralo se da krizmanik postaje Kristov borac, pa bi biskup, nakon pomazanja, svakog pojedinog krizmanika blago udario dlanom po obrazu, da ga „ojača“ za životnu borbu. Danas toga znaka nema. Nakon krizmanja misa se nastavlja molitvom vjernika.

6. Kumstvo na krizmi

U *Redu potvrde* stoji:

Pojedine potvrđenike pri samom primanju sakramenta redovito prati kum koji će ih predstaviti djelitelju potvrde za sveto pomazanje, a kasnije će im pomagati da obećanja koja su na krštenju javno izrekli mogu vjerno provesti po Duhu Svetom kojega su primili. S obzirom na današnje pastoralne prilike dobro je da krsni kum, ako je nazočan, bude također kum na potvrdi. Tako se naime jasno označuje veza između krsta i potvrde (...) Nipošto nije isključena mogućnost da se izabere i poseban kum za potvrdu.

Pastiri duša neka vode brigu da kum koga izabere potvrđenik ili njegova obitelj bude duhovno prikladan za službu koju preuzima te da ispunjava ove uvjete:

- a) da je dovoljno zreo za tu zadaću;
- b) da pripada Katoličkoj Crkvi te da je primio sakramente krsta, potvrde i euharistije;

c) da mu pravo ne zabranjuje vršiti službu kuma.

Pitanje kumovanja na krštenju i krizmi trebalo bi biti posve jasno. Od samih početaka kumovi su bili jamci ozbiljnosti odraslih kandidata za krštenje. Oni su ih doveli, preporučili, pratili i prije i poslije primanja sakramenata. Kasnije su, uz kršćanske roditelje, kumovi bili prvi jamci vjere, odnosno odgoja u vjeri onih koji su kršteni kao djeca. Njihova je dužnost, ukoliko roditelji ne bi pokazali dovoljan mar, doprinositi na svoj način da dijete bude odgajano u kršćanskoj vjeri. Tako u vjerskom odgoju, u nekim slučajevima, uloga kuma postaje važnija od uloge roditelja jer – konačno – roditelja se ne može birati, a kum se i bira upravo na osnovu njegove vjere i svjedočanstva kršćanskoga života. Ako možemo tako reći, kumovi su poput djedova i baka u redovnom životu djece: oni su uvijek prisutni, a osobito uskaču onda kada roditelji zakažu.

Donedavno je u nas bio običaj da kumstvo prelazi s koljena na koljeno tako da su dvije obitelji povezane kumstvom kroz više naraštaja. Tako se koji puta više poštovao kum nego netko iz rodbine jer rodbina se ne

crkveni propisi, kum treba u najmanju ruku primiti sva tri sakramenta inicijacije (krst, potvrdu i euharistiju) te ako živi u braku da je sklopio kanonsku ženidbu, odnosno da nije sklopio samo građansku ženidbu. Uz to, kum treba biti praktičan vjernik, to jest član župne zajednice koji svoju pripadnost župnoj i crkvenoj zajednici pokazuje – što je temeljno – redovitim sudjelovanjem na nedjeljnoj i blagdanskoj euharistiji. Zato u praksi župnici traže pismenu potvrdu da je kum primio sve sakramente, a što se tiče praktičnog vjerskog života, tko to može prosuđivati? Župnici su koji puta doista u dvojbi. Naime, svjedoci smo sve veće sekularizacije, estradizacije, materijalizacije, relativizacije i indiferentizma. Kako u to okruženje staviti naše svetinje? Balansiramo između dvije Isusov izreke. Na jednom mjestu on veli da ne bacamo biserje pred svinje (Mt 7,6), a drugom prigodom Isus prekorava farizeje govoreći: *Zaključavate kraljevstvo nebesko pred ljudima; sami ne ulazite, a ne date ući ni onima koji bi htjeli* (Mt 23,13). Ako je župnik „popustljiv“, pa sve pripušta kumovanju i krizmi, baca li biserje pred



može birati. Međutim, danas, za dobar dio naših vjernika krštenje i krizma obilježavaju se velikim slavljem, u kojem se kum treba posebno iskazati. Možda je to razlog zašto sve više susrećemo praksu (donedavno kod nas gotovo nepoznatu) da se za kuma izabire netko iz najbliže rodbine. Župnici će posvjedočiti da naši vjernici kuma ne biraju zbog kršćanskog svjedočanstva i vjerskog odgoja svoga djeteta, nego zbog prijateljskih i inih veza. I ta dva stajališta koji puta nije lako pomiriti.

U svakom slučaju, Crkva traži da kum na krštenju i krizmi bude vjernik koji svojim životom hoće i može svjedočiti svoju vjeru. U tome smislu, baš kako određuju

svinje? Ako se ipak strogo drži načela, možda zaključava kraljevstvo nebesko pojedinim ljudima?

Glede svega ovoga ipak bih rekao da smo svi mi kao onaj sijač iz Isusove prispodobе. Mi sijemo sjeme riječi. Ne znamo uvijek na kakvo će tlo pasti i kada će (ipak) donijeti svoj rod. Konačno, trebali bismo vjerovati u Božju milost i u silu Duha Svetoga koju krizmanici primaju. A, kako veli Pismo, „Duh puše gdje hoće“. Zato trebamo s optimizmom gledati na naše mlade. Duh Božji učinit će s njima velike stvari, baš kako veli Isus: „Ljudima je nemoguće, ali ne i Bogu. Bogu je se moguće.“

Radio Marija na hodočašću u Međugorje

U organizaciji Radio Marije Srbije, od 9. do 12. svibnja organizirano je hodočašće u Međugorje. Slušatelji, volonteri i dobročinitelji iz Subotice i Novog Sada s voditeljem programa Dariom Martonom uputili su se prema Gospi u Međugorje. Program hodočašća obuhvaćao je obilazak Mostara, u Međugorju Majčino selo te u povratku Sarajevo.

U petak, 10. svibnja u ranim jutarnjim satima skupina hodočasnika stigla je u Mostar, gdje su ih dočekale **Danica Škutor i Kristina Biokšić**, djelatnice Radio Marije Bosne i Hercegovine, i upoznale sve prisutne s karizmom Radio Marije i njenim djelovanjem u njihovoj državi. Potom je Danica kroz Mostar dovela hodočasnike do franjevačke crkve koja je posvećena sv. Petru i Pavlu, a o povijesti crkve i samostana govorio **fra Mijo Krizanac**. Nakon kratke šetnje po Mostaru, uputili smo se prema Međugorju, a nakon dolaska i razmještanja po sobama u hotelu, jedan dio hodočasnika uputio se prema Brdu ukazanja te nakon toga nastavio put prema crkvi sv. Jakova apostola na svetu misu.

U subotu, 11. svibnja program je bio bogat svojim sadržajem, gdje se nakon doručka pješice krenulo na brdo Križevac. U popodnevним satima bio je organiziran

obilazak „Majčinog sela“ o kome smo saznali nešto više, a u okviru ovog sela je Zajednica „Milosrdni Otac“. Trojica štitičenika zajednice, **Marko, Viktor i Zlatko**, svjedočila su o svojim životima i ovisnosti o alkoholu, drogi i kocki. Njihovim svjedočanstvima skupina hodočasnika bila je vidljivo dirnuta i kroz suze pažljivo je pratila njihova izlaganja. Ovim obilaskom „Majčinog sela“ polako se završavao dan te su se svi uputili na svetu misu.

Posljednji dan hodočašća u Međugorju, u nedjelju 12. svibnja obilježen je radošću. Naime, prije odlaska iz Međugorja, hodočasnici otišli su na svetu misu zahvaliti Gospi na danima koji su bili predivni, gdje su bili obasjani zrakama sunca. Velika je bila i radost što su svetu misu predvodili **msgr. Luigi Pezzuto**, apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini, i **msgr. Henryk Hoser**, apostolski vizitator Svete Stolice s posebnom ulogom za Međugorje. Oni su na kraju svete mise objavili odluku **pape Franje** kojom odobrava hodočašća u Međugorje. Radosna srca krenuli su iz Međugorja u Sarajevo, a zatim za Suboticu. U ime Radio Marije Srbije, ovom prilikom želimo zahvaliti svima koji su se odazvali pozivu Radio Marije da krenu na hodočašće i onima koji su pomogli oko organizacije. Sljedeće hodočašće planirano je za listopad. /**Dario Marton**/



Uskrs u župi Uzvišenja sv. Križa u Somboru

Širom svijeta Uskrs se slavi kao najveći kršćanski blagdan. Vjernici župe Uzvišenja sv. Križa četrdeset dana pobožno su se pripremali i u tišini doživljavali Sveto Trodnevlje.



Za tu nas je pobožnost pripravljaio sam Bog, dajući nam snagu i nadu za vječnost i radosti susret s Njim. Isus na križu je izvor spasenja. Samo oni koji istinski vjeruju ostat će jaki pred kušnjama. U obiteljima učimo kako voljeti i praštati. Naša je kršćanska dužnost biti proročki glas našim zajednicama, a u uskrslom Isusu moramo tražiti snagu u kojoj ćemo biti nepobjedivi. Kada otvorimo oči na uskršno jutro, raširimo ruke i zagrlimo bjelinu uskršne zore, vidimo zrake sunca koje nam šalje Jaganjac Božji. Njegov susret s nama neka nam bude motivacija da ga slijedimo i ljubimo kao što on ljubi nas. /Marica Mikrut/

Uskrs u Maloj Bosni

Župa Presvetog Trojstva u Maloj Bosni na svečani način proslavila je Uskrs. Kroz cijelu korizmu vjernici ove župe pobožno su se pripremali za Uskrs.



Na Čistu srijedu održan je križni put i misa s propovijedi. Djeca iz osnovne škole, kao i svake godine, došla su na obred pepeljenja. Svake srijede kroz korizmu održavao se križni put i misa s prigodnim propovijedima. Tema ovogodišnjih propovijedi bila je: Riječi i događaji s Golgote. Na drugu korizmenu nedjelju predstavljeni su ovogodišnji krizmanici, dok su na petu korizmenu nedjelju predstavljeni prvopričesnici. Na Cvjetnicu na svečan način ispred crkve blagoslovljene su grančice te je otpjevana Muka. U Velikom tjednu svaki dan održavane su svete mise. Na Veliki ponedjeljak održana je velika uskršna ispovijed. Ispovijedali su vlč. Patrik Tvorek i vlč. Arnold Lukács. Na Veliki četvrtak nakon Mise večere Gospodnje predvođena je i Getsemanska ura koju je sastavila Larisa Skenderović. Na Veliki petak nakon križnog puta koji je zbog lijepog vremena bio ispred crkve, održan je svečani obred, dok je na Veliku subotu održan blagoslov jela te Vazmeno bdjenje – najsvetija noć u liturgijskoj godini. Na sam Uskrs održana je svečana sveta misa. Ove godine kroz cijelu korizmu i na samom Vazmenom trodnevlju okupio se velik broj vjernika. Velika zahvala svima koji su sudjelovali u spremanju crkve i koji su na bilo koji način pridonijeli da imamo lijep Uskrs. Kao i ranijih godina, odazvao se velik broj čitača. I ovaj Uskrs prošao je svečano, dostojno naše crkve i mjesta. /Larisa Skenderović/

Uskrs u Sonti

Svetu misu na Uskrs 21. travnja, predslavio je sončanski župnik vlč. Josip Kujundžić. Hranu, po dugoj tradiciji u Sonti, župnik posvećuje na uskršno jutro u 6 sati.



Veliki broj vjernika sudjelovao je na svetoj misi. Na kraju su djeca prikazala recital skupa sa VIS-om „Lovrići“, koji su pripremali tijekom korizme. Poslije svete mise župnik je podijelio darove djeci kao nagradu za redoviti dolazak na križni put. /Klaudia Lukić/

Proslava crkvenog goda u Vajskoj

Župna crkva sv. Jurja u Vajskoj 23. travnja proslavila je svoj crkveni god ili svoga nebeskog zaštitnika. Svečano misno slavlje prdslavio je mladomisnik Nebojša Stipić u koncelebraciji s domaćim župnikom Vinkom Cvijinom i svećenicima Bačkog dekanata.



U svojoj homiliji mladomisnik je istaknuo važnost nošenja križeva jer svatko od nas ima svoj križ koji mora uzeti u ruke i nositi: *Današnje evanđelje nam tako jasno govori da nam je sve uzaludno na ovom svijetu ako izgubimo Boga. Zato, braćo i sestre, budite hrabri, uzmite svoje križeve i nosite ih, slijedite Krista jer po primjerima svetaca vidimo da se to isplati. Danas isto zmajevi lete kao u doba sv. Jurja, samo su danas u malo drugačijem obliku, u obliku abortusa, navezanosti na materijalno, na razne ovozemaljske idole. Naša je zadaća poput sv. Jurja uzeti oklop, ali oklop ljubavi, praštanja, vjere, kajanja i ući u otvoren sukob s njim jer naši životi moraju zračiti snagom Uskrslog Krista*, rekao je vlč. Nebojša. Na kraju misnoga slavlja župnik je zahvalio vlč. Nebojši na dolasku i braći svećenicima kao i župljanima koji su se okupili u velikom broju. Misno slavlje animirao je župni zbor. /Amalija Šimunović/

U Đurđinu proslavljen sv. Josip Radnik

Nakon devetnice u čast crkvenog zaštitnika, 1. svibnja svečano je proslavljeno proštenje župe sv. Josipa Radnika.

Misno slavlje tom prigodom predslavio je vlč. Davor Senjan, uz koncelebraciju deset svećenika: Andrije Anišića, Marijana Đukića, Julija Bašića, Željka Šipeka, Miroslava Orčića, Marijana Vukova, Zsolta



Bendea, Dražena Skenderovića, đakona Luke Poljaka te đurđinskog župnika Dražena Dulića.

Vjernici i štovatelji sv. Josipa, također su se okupili u veoma lijepom broju u krasno okićenoj crkvi. Župljani su aktivno sudjelovali u misnom slavlju pjevanjem i čitanjem. Velečasni Davor Senjan, trenutačno na posljediplomskom studiju u Rimu, održao je prigodnu propovijed o vrijednosti i poštivanju rada, po uzoru na sv. Josipa Radnika. /V. Dulić/

Proslava sv. Leopolda

Na blagdan sv. Leopolda Bogdana Mandića, 12. svibnja, održano je proštenje u kapelici na Čantavirskom putu.

Misno slavlje uz župnika vlč. Marinka Stantića, predslavio je vlč. Dražen Skenderović. U prigodnoj propovijedi vlč. Dražen rasvijetlio je dva gledišta na sv. Leopolda: njegov vanjski, ni po čemu značajan, te onaj nutarnji, koji je milosrdan, blag, svet... Ovogodišnje proštenje ostat će upamćeno po iznimno velikom broju vjernika koji se okupio na ovome slavlju. Razlog za to je, svakako, lijepo vrijeme, ali i navršavanje 50. obljetnice braka Ane i Grge Pećerić, koji su sa svojim gostima zahvalili Bogu, po sv. Leopoldu, za ustrajnost. Nakon svete mise uslijedilo je druženje koje su sami župljani priredili za sve goste i domaće vjernike. Radost domaćina i gostiju protegnula se duž Čantavirskog puta, pa je to bio događaj dana za mještane i sve okupljene. /Iva Zelić/



Redovita skupština Katoličkog društva „Ivan Antunović“

Redovita skupština Katoličkog društva „Ivan Antunović“ održana je 8. svibnja u Pastoralnom centru „Augustinianum“ u Subotici.

Predsjednik Društva vlč. dr. Ivica Ivanković Radak molitvom je započeo sjednicu Skupštine te pozdravio sve nazočne članove koji su se odazvali u vrlo lijepom broju. U prvom dijelu Skupština je raspravljala o Izvješću o radu Društva za 2018. godinu te Planu i programu za 2019., kao i Financijskom izvješću za prethodnu godinu, koji su na koncu jednoglasno usvojeni.

U svom izlaganju predsjednik je naglasio kako je Društvo u 2018. godini realiziralo svoje redovite mani-

mijesta ili su po svojoj namjeni prikladnije za određenu literaturu.

Višegodišnji projekt Društva, u zajedništvu s Hrvatskim nacionalnim vijećem i Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata, je postavljanje spomen-biste svećeniku i pjesniku Aleksi Kokiću, gdje se stiglo do završne faze projekta. Predsjednik Ivanković Radak izvijestio je nazočne o tijeku ovog projekta, naglasivši kako je sva potrebna dokumentacija pripremljena, a on je u više navrata upućivao molbe Gradu Subotici za dobivanjem dozvole, no do sada nije stigao nikakav konačan odgovor. Budući da se na dozvolu čeka sada već gotovo pune dvije godine, a imajući na umu druge okolnosti, te kako su u



festacije. Osobitu zahvalnost predsjednik je izrazio subotičkom biskupu msgr. dr. Ivanu Pénzesu na potpori kojom prati djelovanje Društva te svim članovima i suradnicima koji svojim radom doprinose realizaciji mnogih aktivnosti, a osobito drugim udrugama i institucijama s kojima Društvo surađuje u organizaciji različitih manifestacija.

Predsjednik je, osim redovitih događanja predviđenih Planom i programom rada Društva za 2019. godinu, nastavio s iznošenjem ostvarenih aktivnosti koje se provode u okviru višegodišnjih projekata, među kojima je i Uređenje Bunjevačko-šokačke knjižnice „Ivan Kujundžić“ pri Katoličkom društvu „Ivan Antunović“. Podsjetio je kako Društvo posjeduje vrlo bogat knjižni fond iz ostavštine Ivana Kujundžića, čije ime knjižnica nosi, potom Jakova Kopilovića, Bele Gabrića, Ane Gabrijele Šabić, Stipana Šabića, kojega je potrebno sustavno katalogizirati. U 2018. godini ostvarene su aktivnosti u okviru prve faze na uređenju i registraciji knjižnice, a s obzirom na prostor potrebno je razvrstati knjige i dio prosljediti knjižnicama koje imaju više

međuvremenu dva druga spomen obilježja postavljena u gradu, čini se kako je riječ o opstrukciji Gradske uprave jer se radi o inicijativi s područja kulture koja dolazi iz hrvatske zajednice. Drugi je veliki projekt postavljanje spomenika biskupu Ivanu Antunoviću, čija je izrada brončanog odljeva pri kraju.

Katoličko društvo „Ivan Antunović“ još od vremena svoga utemeljenja ima razvijenu nakladničku djelatnost. Od predviđenih naslova, u nakladi Društva ostvareno je u kontinuitetu tiskanje Katoličkog lista „Zvonik“ i Kalendara „Subotička Danica“. Za 2019. godinu od posebnih naslova u planu je tiskanje knjige sabranih priloga iz rubrike *Zvonika* „Povijesni kutak“ **Stjepana Beretića** te u sunakladi sa Župom Presvetog Trojstva u Somboru, spomenice istoimene župe.

Predsjednik Ivanković Radak istaknuo je poteškoće oko sve zahtjevnijeg načina pravdanja natječajnih sredstava, što otežava rad i drugim udrugama kulture. Na kraju rada Skupštine, članovi Katoličkog društva su u raspravi iznijeli svoja viđenja o daljnjem radu te je predsjednik molitvom zaključio sjednicu Skupštine. /I. Ivanković Radak/

Radost blagdana uz drugačiji program

Uskrsni koncert Katedralnog zbora „Albe Vidaković“ održan je na Mladi Uskrs, 28. travnja, u ispunjenoj subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske. Osim spomenutog zbora, na 29. uskrsnom koncertu u katedrali nastupila je i vokalna solistica Izabella Guzsvány (mezzosopran), dok je za orguljama svirao mo. Kornelije Vizin. Koncertom je ravnao zborovođa i katedralni orguljaš mo. Miroslav Stantić.

Na programu se našlo jedanaest skladbi koje pripadaju različitim glazbenim pravcima, a naglasak je bio na mađarskim autorima, koji su bili alfa i omega koncerta. Kako je istaknuo Stantić, već nekoliko godina unatrag, za uskrsni koncert se odabiru manje poznate kompozicije, kako bi ih na ovaj način promovirali i potaknuli druge umjetnike na njihovu izvedbu. *Sva ova djela su u svijetu poznata, a kod nas se ne izvode. Tijekom misnih slavlja pjevamo crkvene i pučke pjesme za prigodne blagdane, a koncert je dobra prigoda pokazati i nešto drugačije, istaknuo je Stantić.*

Na početku koncerta izvođače, kao i publiku, pozdravio je katedralni župnik mons. Stjepan Beretić, zahvalivši pjevačima što blagdane i misna slavlja u katedrali čine ljepšima. Tijekom koncerta izvedena su djela L. Halmosa, G. B. Pergolesija, J. S. Bacha, J. G. Petelina, B. Antonića, H. Schütza, R. Schumanna, F. Hummela i A. Harmata, među kojima se našla Missa e sole, arije iz kantate Stabat Mater, koral iz Pasije po Mateju, Preludij i fuga u D duru, Tera trenuit, kanonske studije za pedalni klavir ili orgulje, te Aleluja i druge prigodne skladbe. Drugačiji program i kvaliteta izvedbe donijeli su i dva bisa, kao i vidno oduševljenje subotičke publike. /HR, Željka Vukov/

Kraljice neba, raduj se!

Uskrsni koncert zbora Sv. Cecilija i Subotičkog tamburaškog orkestra održan je 25. travnja u franjevačkoj crkvi sv. Mihovila u Subotici.

Tradicija duga tri desetljeća u subotičkoj publici stvorila je naviku da spoj tamburaša i crkvene uskrsne glazbe ne izostane niti ovoga Uskrsa. Tako je i ovaj 29. koncert spojio pjevače, tamburaše i publiku s Uskrsnim Gospodinom. Prvi dio koncerta zbor je izveo na koru, uz pratnju orgulja. Čula su se djela o. Marijana Jaića, o. Franje Jesenovića, Lászla Halmosa i G. F. Handela. Zbor

je uvijekbala i na orguljama pratila s. Mirjam Pandžić. Dok su se pjevači spustili s kora za drugi dio koncerta, publici se predstavio novi tamburaški kvartet, koji je izveo djela Vita de Santija „Primi Raccouti“ i „Impresije 3. st.“ autora Rudolfa Bruccija.

Udruženim snagama zbora Sv. Cecilija sa Subotičkim tamburaškim orkestrom mogle su se čuti melodije: „Gospodin slavno uskrsnu“ iz Cithare Octochorde (1757.) te djela o. Fortunata, Mate Leščana, o. Petra Kindarića, Karla Adamića, crnački napjev „Molitva sv. Franje“, uskrsne pjesme i šansone. One su na posebni način uspjele približiti publici uskrsnu radost, prekrasnim i bogatim tekstovima, a jednostavnim i zvučnim melodijama. Zborom i orkestrom ravnala je Sonja Berta. Nema Uskrsa bez pjesme, „Kraljice neba, raduj se“, a ovu ljepotu i jednostavnost, prepoznala je i publika i zapjevala sa zborom i orkestrom. Zadovoljstvo i radost Uskrsa ogledali su se kroz publiku i sve koji su nastupili. Obostrano zadovoljstvo i puna srca čuvat ćemo do nekog novog koncerta. /Marina Piuković/

Uskrsni koncert u Vajskoj

Uorganizaciji HKU „Antun Sorgg“ i župnika Vinka Cvijina, u crkvi sv. Jurja u Vajskoj priređen je uskrsni koncert.

Uskrsno vrijeme uvećao nam je zbor mladih „Veritas“ župe Dobri Pastir, Đakovo 2. Nije prvi put da nam prečasni Josip Ivešić dovodi u goste svoj zbor. Prije tri godine mješoviti zbor istoimene župe i sam župnik uvećicali su misu zahvalnicu. Voditeljica zbora Anamarija Burilo kratko nas je upoznala s nastankom zbora: *Zbor „Veritas“ mladi je zbor koji djeluje svega pet godina. Na početku mi nije bilo lako, bila sam još srednjoškolka i morala sam spojiti sve obveze koje sam imala, ali svi smo mladi, jako se lijepo slažemo. Probe imamo nedjeljom sat vremena prije mise, mogu se pohvaliti da polako rastemo i da nas je sve više.*

Na koncertu su nastupili s uskrsnim pjesmama i duhovnim šansonama. Sedmero djece iz župe nastupili su s uskrsnim igrokazom, a sam program trajao je sat vremena. Na kraju programa domaći župnik zahvalio je mladima što su prevalili toliki put i došli, a predsjednik udruge gospodin Mladen Šimić darovao im je sliku Vajske. Uslijedilo je druženje uz roštilj koji nam je pekao gospodin Krunoslav Šimunović. Prečasni Josip Ivešić na kraju nas je pozvao da dođemo u Đakovo i posjetimo njihovu župu. Sami župljani bili su oduševljeni, a njihovo oduševljenje se moglo očitati i na licima. /Amalija Šimunović/

Posjet školske djece u Vajskoj

U sklopu interkulturalnog projekta „Živimo sa, a ne pored“, župnu crkvu sv. Jurja u Vajskoj 4. svibnja posjetila su djeca, nastavnici i profesori pravoslavne vjeroispovijesti iz osnovne škole „Aleksa Šantić“ iz Vajske, predvođeni ravnateljicom škole Aleksandrom Berić.

Župnik vlč. **Vinko Cvijin** srdačno je dočekaio i pozdravio djecu i nastavnike, a zatim ih uveo u crkvu. Župnik je djecu upoznao sa zaštitnikom naše župe, podučio ih o sličnostima i razlikama Katoličke i Pravoslavne Crkve. Djeca su sa zanimanjem slušala svećenika, a poslije su se još više

obradovala jer su se mogla igrati u crkvenom dvorištu i u dvorani, stolni tenis, nogomet i biljar. Projekt je zamišljen tako da djeca upoznaju običaje druge vjeroispovijesti i da te male razlike obogaćuju njihov život. U okviru projekta djeca su u školi pisala i o uskršnjim običajima. U to isto vrijeme djeca koja pohađaju katolički vjeronauk otišla su u posjet manastiru u Bođanima. Naknadno će biti napravljena prezentacija o manastiru, crkvi sv. Jurja i o zavičaju. Neka djeca su s brojačem koraka išla u Bođane pa će na satima matematike preračunavati korake u metre, kilometre. Ovaj projekt obuhvaća većinu školskih predmeta. Kada bude gotov, bit će preveden na engleski i njemački jezik. /**Amalija Šimunović**/

Blagoslov automobila u župi Uzvišenja sv. Križa

Nakon svete mise 28. travnja, na parkiralištu župe Uzvišenja sv. Križa u Somboru, uz molitvu koju je predvodio mons. **Slavko Večerin**, blagoslovljeni su automobili.

Blagoslov može pomoći u sigurnoj vožnji da svi koji se budu služili svojim vozilima svoj put prijeđu sigurno, a također budu razboriti i da vode računa i o drugim sudionicima prometa. Dragi vozači, neka vas prati Božji blagoslov na svim putovima kojima vozili! /**Marica Mikrut**/



Osjetljivost za potrebite u Zmajevu

Vjernici župe sv. Arkandela u Zmajevu organizirali su tijekom korizme humanitarnu akciju.

Na župi sv. Arkandela Mihaela u Zmajevu tijekom korizme župni vikar o. **Igor Vovk** u dogovoru sa župnikom **Györgyem Juhászom**, organizirao je akciju prikupljanja osnovnih potrepština za obitelj **Kolar** (samohrana majka), koja je nažalost u teškom financijskom stanju. Po riječima o. Igora Vovka, ovo je jedna doista lijepa gesta i jedna vrsta odricanja tijekom korizme, ali ne trebamo čekati stalno korizmu kako bismo smo pomogli nekome tko je u potrebi. /**Igor Vovk**/



Prva pričest u Maloj Bosni

Na četvrtu uskrсну nedjelju, 12. svibnja, u župi Presvetog Trojstva u Maloj Bosni sedam prvopričesnika pristupilo je svojoj Prvoj svetoj pričesti. Svetu misu predslavio je župnik vlč. Dragan Muharem.

Sedmero djece, **Matej, Uroš, Dragana, Željana, Anja, Ivana i Anabela**, došlo je zajedno na oltar proslaviti svetu misu i radosno primiti Isusa u svoje srce.

Župnik Dragan poručio im je da svatko na ovom svijetu pripada nekom i da oni pripadaju Isusu. Kada god zgriješe mogu doći na svetu ispovijed i primiti Isusa. On ih čeka i nikada ih neće napustiti. Nakon propovijedi roditelji prvopričesnika upalili su im svijeću te su oni obnovili svoja krsna obećanja. Prvopričesnike je na vjeronauku vrijedno pripremala katehistica **Vesna Huska**, dok su dan prije djeca imala prvu svetu ispovijed. /**Larisa Skenderović**/



Krizma u župi Marije Majke Crkve

Po rukama i molitvi Attila Zselléra, 5. svibnja u župi Marije Majke Crkve, osamnaest župljana primilo je sakrament sv. Potvrde.

Slavlje je počelo uručivanjem darova i dobrodošlice Zselléru, kao i zahvala župniku za sve učinjeno u korist krizmanika. Misu su animirali sami krizmanici, a pjevao je župni zbor na čelu s kantorom **Mariom Bonićem**. Osobita nam je bila radost da smo tijekom dana mogli u svom domu ugostiti i našega župnika koji je cijeli dan obilazio nas krizmanike, čestitao nam i podijelio radost s nama. Činom krizmanja krizmanici su prešli sa župnoga vjeronauka za krizmanike među ostale mlade koji se svakoga četvrtka okupljaju u župi. Sa srednjoškolcima, studentima i radničkom mladeži, u prvi četvrtak nakon krizmanja bilo ih je četrdesetak. Sve ih je počastio župni kuhar **Aleksandar Luluja**. Radujemo se svakom novom susretu. /**Jelena Jenei**/

Krizma u Maloj Bosni

Na 5. uskrсну nedjelju, 19. svibnja, u crkvi Presvetog Trojstva u Maloj Bosni sedmero mladih primilo je sakrament potvrde. Svetu misu predvodio je ovogodišnji krizmatelj mons. Bela Stantić u zajedništvu sa župnikom vlč. Draganom Muharemom.

Goran, Dražen, Filip, Marko, Tomislav, Darija i Marija radosno su primili darove Duha Svetoga. Na svečani način na početku mise pozdravili su krizmatelja i uručili dar, kasnije su čitali misna čitanja i prinosili darove na oltar. Na kraju svete mise župnik je zahvalio katehistici **Vesni Huska** koja je marljivo pripremala krizmanike, a krizmanicima je poručio da slijede primjer krizmatelja vlč. Bele koji je toliko ustrajan u svom pozivu i da je njegova poniznost Gospodinu i služenje dar Duha Svetoga. /**Larisa Skenderović**/

Prva pričest u Sv. Roku

Četrnaestero prvopričesnika primilo je prvu svetu Pričest 19. svibnja u župi sv. Roka. Misno slavlje predslavio je župnik mons. dr. Andrija Anišić zajedno s kapelanom vlč. Draženom Skenderovićem. Prvopričesnike je za ovaj dan pripravljalas. Silvana Milan s vjeroučiteljicom Vesnom Huska.

Ovogodišnji prvopričesnici bili su: Iva Bačlija, Ivona Miljački, Iva Marić, Filip Brčić Kostić, Dario Mihailović, Matija Matković, Luka Milanković, Pavao Piuković, Dušan Poljaković, Marko Romić, Luka Skenderović, Stefan Šarčević, Jakov Vuković i Emil Šereš. Djeca su za vrijeme i na kraju svete mise izvela i prigodni recital i dvije pjesme predvođeni glazbenom pratnjom na sintesajzeru Marine Piuković, a na flauti ju je pratila Ana Piuković. Prigodni psalam praćen

orguljskom pratnjom mr. Ervina Čelikovića otpjevale su Marija Kovač i Martina Čeliković. Propovijed je održao župnik Andrija, poručivši prvopričesnicima da se često hrane Tijelom Kristovim jer će samo tako moći ostati na njegovu putu. Na kraju svete mise, župniku i s. Silvani u ime roditelja zahvalila je Marina Piuković.

Od 15. do 17. svibnja održana je i prigodna trodnevna duhovna priprava za prvu Pričest. Prvopričesnici su u petak 17. svibnja imali i svoju prvu svetu ispovijed, a dva dana prije ispovjedili su se njihovi roditelji i kumovi. Tom prigodom župnik Andrija im je poručio i zahvalio što su održali obećanje dano kod krštenja svoje djece te su ih odgojili u vjeri i upisali na vjeronauk tako su ona sada spremna za prvu ispovijed i prvu Pričest. *No, time nije završena vaša uloga odgoja djece u vjeri*, poručio je župnik i potaknuo da i dalje svoje djecu odgajaju u vjeri, prije svega primjerom svog života kako bi svi ovogodišnji prvopričesnici bili i krizmanici. /Zv./



Susret krizmanika – „Prava ljubav čeka“

Susret krizmanika nekoliko župa Subotičke biskupije (Sveti Petar i Pavao u Bajmaku, Sveti Marko u Žedniku, Srce Isusovo u Tavankutu, Isusovo Uskrsnuće i Sveti Rok u Subotici te domaćini – Presveto Trojstvo u Maloj Bosni) održan je 27. travnja u Maloj Bosni.

Tema susreta bila je „Prava ljubav čeka (o predbračnoj čistoći i teologiji tijela)“, a predavač i animator susreta bio je Josip Matezović, vjeroučitelj iz Vinkovaca, uz

pomoć VIS-a „Ritam vjere“ i župnika domaćina preč. Dragana Muharema te vjeroučiteljica Mirele Varga i Vesne Huska. Oko 80 krizmanika veoma zainteresirano slušalo je predavanja, nagovore i slavljenja vrsnog predavača Josipa. U radu u grupama mladi su postavili pitanja na koje je predavač u nastavku odgovorio. Krizmanici su molili krunicu Božanskog milosrđa, pristupili svetoj ispovijedi, sudjelovali u misnom slavlju te se nakon polusatnog klanjanja razišli kućama, radosni zbog novih otkrića, ali i prijateljstava, iščekujući nove susrete. U ime krizmanika velika hvala predavaču i župnicima na potpori i razumijevanju te sluhu da pomognu susrete krizmanika s tematikom koju su sami krizmanici zatražili. /vh/

Posjet župi i gradu Senta

Grad Senta spada među najstarija naselja u Vojvodini i upravo zato pun povijesnih, kulturnih i vjerskih znamenitosti. S obzirom na to da iz grada Sente uvijek imamo učenike, odlučili smo posjetiti ga. Najprije nas je ugostio župnik Edo Mikić. U crkvi sv. Franje imali smo sv. misu, susret s djecom i vjernicima. Misu je predsla-



vio rektor „Paulinuma“, mons. József Miocs, a s njime su sumisili mjesni dekan Oszkár Szeles, župnik Edo Mikić i prefekt sjemeništa Lázsló Tojzan. Svetu misu su čitanjima, sviranjem i pjevanjem animirali učenici Paulinuma, među kojima je svjedočio i govorio o svom životnom putu učenik András Hegedűs.

Ovom prigodom posjetili smo Gradski muzej u kojem nas je s bogatom postavkom i eksponatima muzeja upoznao ravnatelj i muzeolog Atila Pejčin. Poslije muzeja obišli smo obnovljenu Gradsku kuću, gdje nam je predavanje o gradu održao vodič, kratko pojašnjajući stil u kojem je građena kao i značaj Gradske kuće kao i gdje se nalazi originalna izložba o sudbonosnoj Senčanskoj bitci iz 1697. godine. Tu smo vidjeli originalnu nošnju tadašnjih vojnika, razne slike i dokumente i pogledali kratki film o bitci. Popeli smo se potom na vidikovac na visinu od 56 metara, s koje smo promatrali grad, okolicu, pa čak i tornjeve segedinske katedrale. Poslije ručka posjetili smo u centru grada crkvu sv. Stjepana kralja u kojoj nas je dočekaao i tumačio nam znamenitosti crkve dekan Oszkár Szeles.

Posjet gostiju iz Njemačke

Godina 1990. donijela je promjene i izmjene državnih sustava. Prestanak diktature u Rumunjskoj i rušenje Berlinskog zida, označio je prestanak socijalizma i preinačenje Istočne Europe. Nakon svih tih promjena, vidjelo se u kakvim teškim prilikama su živjeli ljudi u tim državama. Zapadne države i humanitarne organizacije uvidjevši to, odmah su organizirale razne akcije za pomoć. Među prvim se javila Ost-Europa-Hilfe (Pomoć-Istočnoj Europi) i „Von Boeselager Stiftung“ (Fondacija Boeselagera), koju je osnovala Csilla von Boeselager. Njena fondacija je osnovana prije svega za pomoć ljudima iz Mađarske, Rumunjske i Vojvodine.

Naš rektor se odmah nakon promjena upoznao s gospođom Boeselager i stupio u kontakt s njenom fondacijom, koja gotovo 30 godina pomaže učenike i gimnaziju *Paulinum*. Jedna od organizatorica pomoći je Christiane Träger, a za transport koji se organizira preko Maltežana je zadužena dr. Elisabeth Fessl de Alemany. Prema mogućnostima darovatelja, pojedinci iz fondacije s vremena na vrijeme posjećuju primatelje darova u spomenutim državama. Poslije Uskrsa darovatelji su posjetili Suboticu i *Paulinum*. Nakon posjeta, sa zadovoljstvom su ustanovili da im je drago što mogu pomagati učenike i gimnaziju *Paulinum*.

Dan duhovnih zvanja

Povodom Svjetskog dana duhovnih zvanja i prema dugogodišnjoj tradiciji *Paulinuma*, sjemeništarci i učenici priredili su prigodni program. Na početku prigodnog programa u kojem je rektor govorio o duhovnim zvanjima, slijedile su točke, recitacije, govori te točke s pjevanjem i sviranjem. Program je završen porukom pape Franje o Svjetskom danu duhovnih zvanja. Iza prigodnog programa slijedila je svečana dvojezična sveta misa, koju su služili sjemenišni odgojitelji. Pod misom su svjedočili i govorili o svom zvanju Stefan Palifrov i András Hegedűs.

Postani i Ti dio zajednice *Paulinum*!

Završavaš osmi razred i pitaš se što ćeš dalje? Aktivan si u župi i osjećaš klicu Božjega poziva? Želiš stjecati znanje iz mnogih zanimljivih predmeta? Dođi i postani dio zajednice *Paulinum*! Ako si zainteresiran, svoju odluku kaži svećeniku ili vjeroučitelju i oni će ti pomoći. U dogovoru s Upravom gimnazije i sjemeništa *Paulinum*, možeš doći pogledati zgradu, prostorije, školski program, dnevni red i pitati što god te interesira.

Paulinum je zgrada u kojoj su smješteni internat i škola. Škola je registrirana kao Biskupijska klasična gimnazija. Predmeti su isti kao i u drugim gimnazijama, osim što je veći naglasak na klasičnim jezicima, vjeronauku i povijesti. Nakon položene mature, može se upisati bilo koji fakultet, napose filozofsko-teološki. Osim što *Paulinum* nudi intelektualnu formaciju, velik je naglasak i na duhovnoj formaciji. To znači, da *Paulinum* poučava i odgaja i jedina je takva katolička institucija na našim prostorima.

Sve detaljne informacije u vezi upisa i potrebnih dokumenata možeš pitati putem **telefona ili faksa: +381 (0)24 555- 340, e-maila: paulinum@tippnet.rs**

Sve što te interesira možeš naći i na web stranici: **www.paulinum.edu.rs**

Budi hrabar i odlučan! Radujemo se Tvome dolasku!

Svečanost proglašenja grkokatoličke eparhije sv. Nikole u Ruskom Krsturu i ustoličenje vladike Đure Džudžara

Svečanom arhijerejskom liturgijom u katedrali sv. Nikole, biskupa čudotvorca i ustoličenjem prvog eparha (biskupa) mons. Đure Džudžara, službeno je u nedjelju 19. svibnja započeo život novoproglašene eparhije (biskupije) sv. Nikole Ruski Krstur koja okuplja grkokatolike Rusine, Ukrajinke i Rumunje u Republici Srbiji.



Liturgiju je predvodio vladika Đuro Džudžar. Na slavlju su sudjelovali prefekt Kongregacije za Istočne Crkve iz Rima kardinal **Leonardo Sandri**, apostolski nuncij u Srbiji nadbiskup **Luciano Suriani**, oko 20 vladika i biskupa bizantskog i rimskog obreda iz Srbije, Hrvatske, Mađarske, Slovačke, Ukrajine, Rumunjske, Bjelorusije, Sjeverne Makedonije, Grčke i Kanade te više od 50 svećenika oba obreda iz više europskih zemalja. Biskupe i nazočne pozdravio je domaći župnik **o. Mihajlo Malacko**. Nazočni su bili i brojni redovnici i redovnice raznih redova i obaju katoličkih obreda sa svojim predstojnicima, zatim predstavnici Srpske pravoslavne Crkve, državnih, općinskih i mjesnih vlasti, javnog i kulturnog života Rusina te vjernici iz svih parohija novoproglašene eparhije.

Nakon čitanja papinskih bula o uzdignuću Apostolskog egzarhata na razinu eparhije te bule o imenovanju njezinog prvog eparha, dosadašnjega egzarha vladike Džudžara, objavljene 6. prosinca 2018. godine, kardinal Sandri svečano je ustoličio novoga vladiku na njegovu biskupsku stolicu u katedrali. Novi vladika Džudžar je nakon toga, kao prvi svoj službeni čin

udijelio sedmorici eparhijskih svećenika čast križonosca (protojereja stavrofora) i podijelio im zlatne naprsne križeve. Kardinal Sandri je u homiliji izrazio radost i prenio čestitke Svetoga Oca Franje zbog uspostave eparhije. Naglasio je kako je nastala još jedna mladica na stablu Kristove Crkve koja će umnažati božanske milosti spasenja svim ljudima i uprisutnjivati Krista u ovome svijetu. Naglasio je povijesno značenje ovog događaja za grkokatolike na ovim prostorima.

Kardinal Sandri rekao je da priznanje crkvene zrelosti uzdizanjem egzarhata na eparhiju ne treba shvatiti kao nagradu ili cilj, nego kao odgovornost kršćanske prisutnosti uz braću Latinske Crkve i kao otvorenost za suradnju s onima iz Pravoslavne Crkve. Prefekt Kongregacije za Istočne Crkve izrazio je nadu da će građanski i crkveni poziv Rusina, uvijek biti taj da budu stvaratelji i svjedoci ljepote življenja zajedništva u međusobnoj različitosti. Činjenica da Rusini nemaju nacionalnih granica pomaže im da danas budu svjedoci da za održavanje identiteta naroda nije potrebno graditi zidove i prepreke. Njihova nam prepoznatljivost, počevši od evanđelja, otkriva da ju se ne može koristiti protiv nekoga ili nečega.

Na Liturgiji je bio **o. Livijo Marjan** iz Križevačke biskupije i **o. Darko Rac** iz Bačinaca. Pjevanje su predvodila dva zbora, gosti – Katedralni zbor Teodora Romže iz Užgoroda s dirigentom **o. Svjatoslavom Zadorožnim** i domaći katedralni zbor sv. oca Nikole pod rukovodstvom **Lidije Pašo**.

Na kraju liturgije zahvalom se svima obratio i domaći vladika Džudžar te izmijenio darove s kardinalom koji je zatim svima podijelio blagoslov pape Franje i pozvao sve da u duhu uskrsloga vremena svjesno, radosno i zauzeto žive sa živim Isusom koji je uvijek s nama. Liturgiju je izravno prenosio drugi program Radio-televizije Vojvodine.

Prethodnoga dana, u subotu 18. svibnja, održana je u grkokatoličkoj župnoj crkvi sv. Petra i Pavla u Novom Sadu Večernja i svečana akademija u povodu ovog povijesnog događaja. /**Prema: IKA, Marija Afić, NIU „Ruske slovo“ iz Novog Sada/**

Papa Franjo u Sjevernoj Makedoniji



Utorak 7. svibnja, papa Franjo doputovao je u Skopje, glavni grad Sjeverne Makedonije, koju je pohodio pod geslom „Ne boj se, malo stado“. To je bilo njegovo 28. inozemno putovanje, a doputovao je s apostolskog pohoda Bugarskoj.

U zračnoj luci Papu su dočekali makedonski premijer **Zoran Zaev**, predsjednik **Đorđe Ivanov** i predstavnici vlasti, građanskog života i diplomatskog zbora, a svečanost dobrodošlice priređena je u Predsjedničkoj palači.

U središtu pohoda Skopju bio je posjet Memorijalnom centru Majke Terezije u kojem su se okupili vjerske vođe u toj zemlji. Tamo je bio upriličen i susret sa siromašnima. Nakon toga uslijedila je misa na Trgu Makedonija u zajedništvu sa Skopskim biskupom **mons. Kirom Stojanovim**, kardinalom **Vinkom Puljićem**, sarajevskim nadbiskupom i metropolitom te s biskupima i svećenicima iz okolnih zemalja.

U svojoj homiliji, Papa je istaknuo sljedeće: *Tko dolazi k meni, neće ogladnjeti; tko vjeruje u mene, neće ožednjati nikada* (Iv 6,35) – citirao je Papa evanđelje dnevne liturgije koje govori o Isusu oko kojeg se okupilo mnoštvo koje je u očima još uvijek imalo prizor umnažanja kruhova. *Taj je trenutak ostao utisnut u srcu prve zajednice učenika. Bilo je to slavlje, blagdan objave Božjeg obilja i brige za Njegovu djecu koju je smatrao braćom u međusobnom dijeljenju kruha. Gladni smo, Gospodine, bratstva u kojemu ravno-dušnost, diskreditacija i sramota ne pokrivaju naše stolove i ne zauzimaju prvo mjesto u našoj kući* – rekao je Sveti Otac i nastavio – *Gladni smo, Gospodine, susreta u kojima je tvoja riječ u stanju potaknuti nadu, probuditi nježnost, učiniti srce osjetljivim otvarajući putove preobrazbe i obraćenja. Gladni smo, Gospodine, iskustva, poput onoga mnoštva umnažanja tvojega milosrđa koje je sposobno razbiti stereotipe i dijeliti međusobno Očevo suosjećanje prema svakoj osobi, osobito prema onima za koje se nitko ne brine, koji su zaboravljeni i prezreni. Gospodin se u svakoj euharistiji lomi i dijeli, te i nas*

poziva da se lomimo i dijelimo zajedno s Njim, da sudjelujemo u tom čudu umnažanja koje želi doći, i s malo nježnosti i suosjećanja, dotaknuti svaki kutak ovoga grada i zemlje – rekao je Sveti Otac i istaknuo – *Što je glad kruha, glad bratstva i glad za Bogom, dobro je znala Majka Terezija koja je temeljila svoj život na dva stupa: na Isusu utjelovljenom u euharistiji i Isusu utjelovljenom u siromašnima! To je ljubav koju primamo i darujemo. To su dva neodjeljiva stupa koji su označili njezin put, koji su pokrenuli i nju, željnu ublažiti svoju glad i žeđ. Potom je primijetio – Otišla je Gospodinu i u istom je trenutku otišla prezrenom bratu koji nije ljubljeno, koji je sam i zaboravljen; otišla je bratu i našla je lice Gospodinovo. Znala je da se Božja ljubav i ljubav bližnjega zajedno spajaju. U onom najmanjem susrećemo samog Isusa, a u Isusu susrećemo Boga i ta je ljubav bila jedina sposobna utažiti njezinu glad. Ohrabrimo jedni druge da ustanemo i iskusimo obilje Njegove ljubavi; dopustimo da On utaži našu glad i žeđ u oltarskom sakramentu i sakramentu našega brata, zaključio je Papa.*

Na kraju euharistijskog slavlja, prije blagoslova, skopski biskup **Kiro Stojanov** pozdravio je i zahvalio papi Franji na njegovoj prisutnosti istaknuvši: *Priprema za ovaj posjet bila je vrijeme zajedništva i zajedničkog hoda. To će iskustvo ostati duboko ukorijenjeno u našim srcima i u povijesti ove zemlje kao događaj koji nas je ispunio radošću i osobito koji nas je okupio. Molim Gospodina Boga da riječi koje su posijane u našim srcima donesu plodove života u svako srce, na svim razinama i strukturama.*

Nakon ručka na programu je bio ekumenski i međureligijski susret s mladima u Pastoralnom centru gdje je Papa održao govor. Nakon susreta s mladima u katedrali u Skopju Papa se susreo sa svećenicima, njihovom rodbinom i redovnicima kojima se Sveti Otac također obratiti prigodnim govorom. To je ujedno i posljednja točka Papina apostolskog putovanja u Bugarsku i Republiku Sjevernu Makedoniju. Oproštajna svečanost održana je oko 18 sati u međunarodnoj zračnoj luci u Skopju iz koje je Papa zrakoplovom poletio za Rim u 18.30 sati.

Sutradan, na Trgu svetog Petra, Papa je u općoj audijenciji izrekao ove riječi: *Vratio sam se jučer, kasno navečer, s trodnevnog apostolskog putovanja koje me odvelo u Bugarsku i Sjevernu Makedoniju. Zahvaljujem Bogu što mi je dao da ostvarim te pohode. Moj najsrdajniiji „hvala“ ide biskupima i crkvenim zajednicama dviju zemalja za toplinu i predanost kojima su pratili moje hodočašće. U Sjevernoj Makedoniji pratila me snažna duhovna prisutnost svete Majke Terezije iz Calcutte (Kolkata), koja je rođena u Skopju 1910. godine i ondje, u svojoj župi, primila sakramente kršćanske inicijacije i naučila ljubiti Isusa. U Sjevernoj Makedoniji postoji veliko gostoprimstvo, oni imaju veliko srce. Migranti im stvaraju probleme, ali ih primaju i vole, a probleme rješavaju. Ovo je velika stvar kod tog naroda. Molim jedan pljesak za taj narod!, zaključio je Papa. /vaticannews.va, IKA/*

Papa Franjo: Idite posjetiti nekoga tko je simbol Isusovih rana!

Iz Isusovih rana proizlazi mir, radost i apostolsko poslanje – rekao je papa Franjo osvrnuvši se na evanđelje koje govori kako se Isus navečer na dan uskrsnuća ukazao svojim učenicima u dvorani Posljednje večere, donoseći tri dara: mir, radost i apostolsko poslanje. Prve Isusove riječi bile su: „Mir s vama!“. Njegovi su učenici prvi trebali taj mir jer su nakon što je bio uhvaćen i osuđen na smrt bili uznemireni i u strahu. Kao svjedoci Njegove muke i smrti, očekivali su isti epilog i u svojim životima. Uskrsli je Gospodin donio istinski mir jer je svojom žrtvom na križu ostvario pomirenje između Boga i čovječanstva te pobijedio grijeh i smrt.

Isus se pojavio živ među njima i, pokazujući svoje rane u slavnom tijelu, kao plod svoje pobjede darovao im je mir. No te večeri apostol Toma nije bio prisutan. Obavijestili su ga o tom izvanrednom događaju, no nije vjerovao svjedočanstvima drugih apostola, nego je smatrao da istinu o onome što su izvještavali treba osobno provjeriti.

„Osam dana kasnije, to jest upravo kao danas, Isus se ponovno ukazao“ – rekao je Sveti Otac i nastavio – „došao je ususret Tominoj nevjeri, pozivajući ga da dotakne njegove rane. One su izvor mira jer su znak neizmjerne Isusove ljubavi koja je pobijedila čovjekove neprijateljske snage, to jest grijeh, zlo i smrt. Pozvao ga je da dotakne Njegove rane. To je pouka za nas, kao da je Isus rekao svima nama: *Ako niste u miru, dotaknite moje rane*. Treba dotaknuti Isusove rane koje simboliziraju mnoge probleme, teškoće, progone i bolesti mnogih ljudi koji trpe. Niste u miru? Idite posjetiti nekoga tko je simbol Isusovih rana. Dotaknite Isusove rane“ – rekao je papa Franjo i istaknuo: „Iz tih rana proizlazi milosrđe. Osobito zato što je danas nedjelja Gospodinova

milosrđa. Svi trebamo milosrđe, to znamo. Približimo se Isusu i dotaknimo Njegove rane u svojoj braći koja trpe. Isusove su rane blago, iz njih proizlazi milosrđe. Budimo hrabri i dotaknimo Isusove rane. S tim ranama on stoji pred Ocem, pokazuje ih Ocu i kao da kaže: ‘Oče, to je cijena, te su rane ono što sam platio za svoju braću’. Našim ranama Isus posreduje kod Oca. Daje nam milosrđe ako se približimo i zagovara nas. Nemojte zaboraviti Isusove rane.“

Drugi dar koji je uskrsli Isus donio učenicima jest radost. Još na grobu, nakon što je anđeo poručio ženama: *Vi se ne bojte!*, one odlaze žurno s groba te sa strahom i velikom radošću javljaju divnu vijest njegovim učenicima. One na putu sreću Isusa koji ponavlja: *Ne bojte se!* Evanđelist izvještava: *obradovaše se učenici vidjevši Gospodina*.

Međutim, ima i jedan odlomak u Lukinom evanđelju koji kaže da nisu mogli vjerovati zbog radosti. „Kada nam se dogodi nešto nevjerojatno, lijepo, i mi kažemo: ‘Ne možemo vjerovati, to nije istina!’ Tako je bilo s učenicima, od radosti nisu mogli vjerovati. To je radost koju nam donosi Isus. Ako ste žalosni, ako niste u miru, gledajte Isusa raspetoga, gledajte Isusa uskrsloga, gledajte Njegove rane i primite tu radost“, rekao je Sveti Otac. „Osim mira i radosti, Isus je učenicima donio i poslanje kao dar. Kazao im je: *Kao što mene posla Otac i ja šaljem vas* (Iv 20,21). Isusovo je uskrsnuće

početak nove dinamike ljubavi koja je sposobna prisutnošću Duha Svetoga preobraziti svijet. Mi smo pozvani vjerom se približiti Kristu, otvarajući svoje srce miru, radosti i poslanju. No nemojmo zaboraviti Isusove rane jer iz njih proizlazi mir, radost i snaga za poslanje.“

Izvor: Radio Vatikan

Pouka za nas, kao da je Isus rekao svima nama: *Ako niste u miru, dotaknite moje rane*. Treba dotaknuti Isusove rane koje simboliziraju mnoge probleme, teškoće, progone i bolesti mnogih ljudi koji trpe. Niste u miru? Idite posjetiti nekoga tko je simbol Isusovih rana. Dotaknite Isusove rane.

Duhovna pričest

Primiti Isusa u unutarnjem čeznuću



U prošlom broju govorio samo o „putovima spasenja“ za one koji ne mogu ići na ispovijed i pričest. Vidjeli smo da ima puno prilaza i mogućnosti da budemo dionici Božjega milosrđa tako da se nitko ne osjeća malodušnim što ne može na ispovijed i pričest jer ako bude činio dobro i ljubio Boga svoga i bližnjega svoga, zadobit će milosrđe. Kao nastavak toga teksta objavljujem sada nauk Crkve o tzv. DUHOVNOJ PRIČESTI. Ovaj članak priredio sam prema portalu: vratavjere.com

Što je duhovna pričest?

O važnosti i značaju duhovne pričesti govorili su mnogi sveci koji su je i prakticirali. Donosimo nekoliko svjedočanstava svetaca.

Sv. Toma Akvinski ističe da se duhovna pričest sastoji u nutarnjem čeznuću primiti Isusa u Presvetom oltarskom sakramentu, kad ga ne možemo uistinu primiti u presvetoj pričesti. Da je i duhovna pričest mila Isusu, očitovao je mnogim svetim osobama, a i Crkva ju najtoplije preporučuje vjernicima.

Sveti Ivan od Križa naglašava da je prije svega potrebno čvrsto vjerovati u euharistijskoga Isusa, u njegovu stvarnu nazočnost u posvećenoj hostiji, a iznad svega ljubiti ga i svim srcem žarko čeznuti za njim. Ta nas čežnja duhovno sjedinjuje s njim.

Sveti Alfons Liguori ju učio što treba moliti prije i za vrijeme duhovne pričesti. Njegove misli ušle su i u službenu molitvu Crkve o duhovnoj pričesti: *Moj Isuse, čvrsto vjerujem da si nazočan u Presvetom Sakramentu... Sada si došao i primam Te u svoj zagrljaj i sjedinjujem se posve s Tobom. Ne dopusti da se ikada odijelim od Tebe.*

U životopisu **svete Katarine Sijenske** čitamo kako joj je Isus u jednom viđenju pokazao koliko mu je draga duhovna pričest. Svetica je mislila da duhovna pričest u usporedbi sa sakramentalnom nema nikakvu vrijednost. Isus joj se ukazao s dva kaleža u rukama i rekao: *U ovaj zlatni kalež stavljam sve tvoje sakramentalne pričesti; u srebrni kalež stavljam sve tvoje duhovne pričesti. Oba ova kaleža vrlo su mi draga.*

Svetoj Margareti Mariji Alacoque, koja je vrlo ustrajno i žarko čeznula za Isusom u svetoj hraništu, Isus je jednom rekao: *Želja jedne duše da me primi toliko mi je mila da joj uvijek dođem kad me ona s velikom čežnjom pozove.*

Tijekom dana dobro je sjetiti se savjeta koji je **sveti padre Pio** dao svojoj duhovnoj kćeri: *Ako tijekom dana ne možeš drukčije, pozovi Isusa, i usred svih poslova koje obavljaš, pozovi ga gorućom dušom i on će doći. Snagom svoje milosti i ljubavi uvijek će ostati s tobom. U duhu otiđi do svetoj hraništa, ako ne možeš fizički, i daj tamo oduška*

svojoj čežnji i primi svoga dragog Isusa u zagrljaj. To je bolje, no da si ga primila u svetoj euharistiji.

Sveta Angela Merici nije mogla bez duhovna pričešćivanja. Često se duhovno pričešćivala i druge na to poticala te ovu predivnu vježbu ostavila svojim kćerima kao baštinu.

Zar ne bijaše i život **svetoga Franje Saleškoga** jedinstven lanac duhovnih pričesti? Nakana mu bijaše da duhovnu svetu pričest prima „barem svako četvrt sata“.

Tijekom noći sveci su dobro znali i osjećali kolika je milost duhovno se sjedinjivati s Isusom. Bili su svjesni da mu i na taj način iskazuju ljubav. **Sveta je Bernardica** zamolila jednu sestru da ju, ako prespava, u noći probudi, „jer se željela pričestiti na duhovni način“.

Duhovna pričest – za one koji ne smiju i za one koji smiju na pričest

Duhovnu svetu pričest možemo primiti koliko god puta želimo i u bilo koje doba dana. Iskoristimo taj veliki milosni dar, napose u vremenu kušnje ili napuštenosti. Što imamo vrjednijega od sjedinjenja s Isusom u duhovnoj pričesti? Ova sveta vježba može naše dane ispuniti ljubavlju; stavlja nas u nježan Isusov zagrljaj onoliko puta koliko mi to želimo, a može nas dovesti do stalnoga sjedinjenja s Njim.

Duše koje žarko čeznu za sjedinjenjem s Isusom mogu to ostvarivati i duhovno. Duhovna sveta pričest pomaže nam da ostanemo s Isusom sjedinjeni i ako se možda nalazimo daleko od njegova boravišta. Ne postoji drugo sredstvo koje bi moglo utažiti čežnju svetaca za Isusom. Psalmist će reći: *Kao što košuta žudi za izvorovodom, tako duša moja čezne, Bože, za tobom* (Ps 42, 1).

Duhovna pričest ne može nadomjestiti sakramentalnu svetu pričest, ali je može nadopuniti.

Duhovna pričest u vojsci

Vrlo se rado sjećam svog služenja vojnog roka u Mariboru. Otišao sam u vojsku odmah poslije sjemeništa. Falila mi je svakodnevna sveta misa i pričest. No, sjećam se kako mi je puno značila duhovna pričest. Naime, svaki dan kad smo odlazeći i vraćajući se s poligona za vježbe prolazili pored jedne lijepe, male crkvice. Sjećam se da sam svaki put pozdravio Isusa prisutnog u svetoj hraništu i molio ga da bude sa mnom, da me čuva. Osjećao sam doista milinu njegove blizine. Iz te česte duhovne pričesti crpio sam snagu i u tom teškom razdoblju svoga života jer to je još uvijek bilo vrijeme bezbožnog komunizma.

Nedjelja, 2. 6. 2019.
SEDMA VAZMENA NEDJELJA

ČITANJA:

Dj 7,55-60; Ps 97,1.2b.6.7c.9; Otk 22,12-14.16-17.20; Iv 17,20-26

Isus u Velikosvećeničkoj molitvi, koju smo poslušali u evanđeoskom odlomku, moli našega Oca da mi, njegovi učenici budemo zajedno, ujedinjeni u ljubavi jedni prema drugima i u ljubavi prema Bogu Ocu kojeg nam je Isus obznanio i s kojim nas je on upoznao.

Primjer te uzajamne ljubavi jest upravo ljubav Oca i Sina. To je bezuvjetna ljubav koja se ne zaslužuje, nego dariva. Nije molio ništa drugo, a znao je da dolaze teška vremena. Stoga, za naše spasenje i za opstanak Crkve, jedino je to i potrebno.

Nedjelja, 9. 6. 2019.
PEDESETNICA. DUHOVI.
 Svetkovina

ČITANJA:

Dj 2,1-11; Ps 104,1ab.24ac.29b-31.34; Rim 8,8-17; Iv 14,15-16.23b-26

Zanimljivo je da Isus današnje evanđelje ne započinje riječima: „Ako vjeruješ...“ ili „Ako se trudiš...“ ili „Ako hoćeš...“ Nego, „Ako me ljubite...“. Tako jednostavno. Ako ga ljubimo, poslušat ćemo njegovu riječ, na sve smo spremni, ne tražimo izgovore, a ako ne, uzalud su sva nastojanja... Zapravo, neće ih ni biti.

Nedjelja, 16. 6. 2019.
PRESVETO TROJSTVO

ČITANJA:

Izr 8,22-31; Ps 8,4-9; Rim 5,1-5; Iv 16,12-15

Kada slušam ovo današnje evanđelje pada mi na pamet ona zgoda kada su se apostoli među sobom raspravljali tko je najveći među njima. Sada tek možemo u potpunosti razumjeti zašto Isus brani svojim učenicima da vladaju jedni nad drugima. Zato što je Bog takav. Zamisli da „Onaj koji jest“, koji može sve, koji je Stvoritelj svega, koji ima potpunu vlast nad čitavom stvarnošću, ne vlada, nego sluša, moli, proslavlja i voli. Kako je dirljivo slušati Isusa kada razgovara s Ocem. Zove ga Abba – Tatice. Kako samo ponizno i s ljubavlju upoznaje učenike s Duhom Svetim, objašnjavajući im kako je on njihov tješitelj, branitelj i zagovornik. Kad bismo mi vjernici tako lijepo govorili jedni o drugima...

Nedjelja, 23. 6. 2019.
DVANAESTA NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA:

Zah 12,10-11; 13,1; Ps 63,2-6.8-9; Gal 3,26-29; Lk 9,18-24

U današnjem evanđelju Isus postavlja dva pitanja: *Što kažu ljudi i što kažu učenici?* Ljudi po običaju nemaju pojma tko je Isus. Učenici se boje reći da ne bi krivo odgovorili. Petar odgovara u ime svih. Nas ovdje najviše zanima što govori Isus. On nam svima poručuje da život s njime nije izlet, nije raspust, nije odmor, nego odricanje i križni put.

Tko poznaje Isusa? Samo oni koji s njime borave, koji s njime razgovaraju i oni koji ga slušaju. Što mi kažemo Isusu na sve ovo?



Nedjelja, 30. 6. 2019.
TRINAESTA NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA:

1Kr 19,16b.19-21; Ps 16,1-2a.5.7-11; Gal 5,1.13-18; Lk 9,51-62

U prvom čitanju vidimo kako je Ilija pozvao Elizeja da bude njegov sluga, kako bi jednom postao prorok namjesto njega. Elizej je imao dvanaest jarmova volova, što znači da je bio bogat čovjek, ali je pristao biti Ilijin sluga jer je u tome prepoznao Božji poziv. Pavao u drugom čitanju govori o pozivu na slobodu koji se očituje u odricanju i vladanju svojim tijelom. Tek kada zagospodarimo svojim tijelom – požudom, bit ćemo uistinu slobodni za služenje u ljubavi. U evanđelju vidimo odsjaj Isusove strpljivosti prema svima koje je susreo. Isus strpljivo čeka da ga primimo u svoj dom. On šalje glasnike pred sobom da najave njegov dolazak. Njegova ljubav nije ljubav koja se umiljava nego realno stavlja pred nas sve izazove i obveze. Na nama je hoćemo li je prihvatiti ili ne. Ali onaj koji se predomišlja nije podoban!

Misne molitve

(II.)



Nastavljamo razmišljati o uvodnim činima u svetoj misi. Zborna molitva je kruna uvodnih obreda i u njoj kao da se skuplja sve što joj prethodi. Tu njezinu ulogu dočarava i obredni okvir: poziv na molitvu, kratka šutnja, molitva raširenih ruku.

Uočavamo, dakle, tri *dijela*. Prvi je, kako rekosmo, poziv, kratki pozivnik – „Pomolimo se“. Ima prizvuk strahopoštovanja. Nije zapovjedno: Molimo!, nego svećenik poziva, gotovo nagovara – „Pomolimo se“.

Drugi dio se ne da zapisati. To je *tišina*. Sadržaj mu je osobna, neizrečena molitva prisutnih vjernika. U tih par trenutaka tišine između poziva na molitvu i teksta molitve donosimo i osobne nakane. Zato se i ta molitva na početku mise zove *Collecta* (od lat. *colligo* = skupljati, sabirati). Iznimno je važan taj trenutak šutnje. To nije neka stanka iz neprilike, niti predah u brzom trku žurbe. Nije ni praznina koja bi trebala biti ispunjena samo pomišlju – *kad će već jednom nastaviti?*! Što se pak u tim sekundama dađe izreći? Možda: Ah, dobri Spasitelju, ja ipak ne mogu moliti, moli ti za me! Ili s obzirom na otajstvo blagdana kažemo: „Gospodine, vjerujem! Pomozi mojoj nevjeri“ (Mk 9,24). Ili, kako je ranije bilo uobičajeno u monaškom časoslovu, jednostavno reći samo „Kyrie, eleison – Gospodine, smiluj se“. Tiha molitva zajednice valja biti usrdna i strelovita. Svaki pokušaj nekih velikih izričaja dovodi do neuvjerljivosti i brbljavosti.

Treći dio je sama *oracija* – molitva. *Oratio* znači svečan govor. Može se usporediti sa zdravicom, važnom izjavom nekog moćnika ili misli vodiljom. Po pravilima antičke retorike *oratio* mora biti građen po strogim zakonima. Najvidljivija je *trodioba* oracije. Prvi dio molitve sadrži neki spomen, podsjećaj na spasenjsko djelo (naravno, ne u svrhu laskanja). Drugi dio molitve najčešće je ponizno molitveno držanje zaklinjućega, a treći dio izriče što želimo. Upravo ovaj tekst pišem na Petu vazmenu nedjelju pa neka zborna molitva te nedjelje posluži kao ogledni primjer:

Bože, od tebe nam je spasenje i posinjenje (spomen na Božje djelo spasenja i otkupljenja – povijest)

Pogledaj svoje sinove i kćeri koji u Krista vjeruju (ponizan stav molitelja pred Bogom – sadašnjost)

Udijeli im pravu slobodu i vječnu baštinu (konkretni sadržaj onoga što želimo – budućnost).

U tim trima dijelovima vidljiva je: povijest, sadašnjost, budućnost. Naravno, u mnogim prijevodima nije izbjegnuta pogibelj da se rabi previše zavisnih rečenica i suviše riječi. Ipak i u tom slučaju oracija ostaje spletom vjere, smjernosti i nade.

Uloga oracije

Oracija u svom izvornom obliku ne znači toliko molitvu koliko govor. Ona je molitva u obliku govora. Svečani govor upućen Bogu. Tko tu govori? Gledano izvanjski, svećenik kao predsjedatelj svetoga zbora Božjega naroda. Ipak, svećenik govori tek kao predstavnik nekoga drugoga, koji ga je izabrao za svoje oruđe. Krist je pravi govornik. Njega su dozvale molitve Božjega naroda. On je svoj narod uveo u kuću Očevu. Sada zastupa narod pred Ocem.

Tko govori? Krist! Vidi se to po raširenim rukama svećenika. One podsjećaju na raširene i prikovane ruke Raspetoga, kojima on sve želi privući k sebi. On sve vrijeme živi da bi za nas molio (Heb 7,25). U biti, kršćanska molitva znači moliti u Kristu. To zorno označavaju riječi završetka euharistijske službe: *Po Kristu, s Kristom i u Kristu...* Svaka naša molitva je *po, s i u* Kristu. Kako smo prošli put napomenuli, Otac je taj pred čijim se svetim licem usmjeruje svaki liturgijski čin. A sve se događa *po, s, u* Kristu. A sve to opet u jedinstvu i snazi Duha Svetoga.

Sve je to veoma važno usvojiti u našem duhovnom životu i molitvi. Tu se izražava struktura kršćanskog bivstva. Možda to ne zapažamo, ali osjetimo to tek onda kada posegnemo za drugim molitvama, nastalima u nekim drugim vremenima i od nekih drugih autora, te primijetimo kako nam u njima postaje tijesno, kako se sve vrti oko nas i naših želja i željica. Misne molitve koje su odobrene od Crkve, čiji ustroj stoljećima traje i duhovno živi, oslobađaju nas od napasti subjektivnosti i otvaraju nas za Drugoga i druge. Zato mi gotovo smiješno, ali tragično zvuči povremeno ponavljana fraza – *mogu ja i kod kuće moliti, svojim riječima, ne treba mi Crkva za to...* Misao bolno nekršćanska. Ustrajati u takvoj „molitvi“ nesumnjivo stvara budućeg razočaranog molitelja, zbunjenog pred Božjom šutnjom i neuslišanim željama.

Zaključne misli o uvodnim obredima

U nekoliko nastavaka trudili smo se reći ono najbitnije o uvodnim obredima svete mise. Uvodni obredi, da ispune svoju ulogu, redovito ne bi smjeli biti ni predugi ni prekratki; u manjim zajednicama početak bi mogao biti jednostavniji, familijarniji. Premda ne pripadaju najstarijim dijelovima misnoga reda, uvodni obredi imaju svoju ulogu i važnost. Stvaraju ozračje koje upućuje na to da se ne radi o nečem redovitom, običnom, nego izuzetnom.

U sljedećim nastavcima započet ćemo govor o velikoj i važnoj cjelini unutar svete mise a to je *Služba riječi*. Već na početku slavlja naziremo dvostruki poziv: na slušanje Božje riječi i na sudjelovanje u euharistiji.

Matejevo evanđelje (III.)



Ovaj sveti tekst sastoji se od pet velikih dijelova. U drugom susrećemo devet ozdravljenja tj., devet čuda (8,1-11,1). Vjernik se pita kakvu vrednotu imaju, i kako se odnositi danas prema ovim izvanrednim događajima, kada čak i neki crkveni pokreti inzistiraju na njima kao da su dokaz za vjerodostojnost Crkve i vjere. Temelj za razmišljanje pruža nam sam Isus Krist.

Kada želimo razriješiti neke probleme, moramo se podići iznad konkretnih događaja. Evanđelje – „Radosna vijest“ – nije govor o čudima, nego događaj koji je Otac isplanirao i ostvario među ljudima i za čovječanstvo u svome Sinu.

Možemo izbrojiti Isusova čuda, možemo dodati tričetiri puta više jer nije sve opisano (Iv 21,25). Neka se dozvoli više tisuća takvih djela... No, cilj Isusova dolaska bio je otkupljenje, tj., djelo na križu i u uskrsnuću. Ta žrtva donijela je spasenje cijelom čovječanstvu. Ako bismo se pitali za vrednotu čuda ili Žrtve, na koju stranu bi se pokrenula vaga? Ovo posljednje neizmjereno je veće od svih čuda koja je Isus učinio i od onih koja su se dogodila poslije njega, neka budu bilo kako slavna i glasovita... Pravo čudo – može se reći – jedino čudo na svijetu jest, kada je Bog dao svoj život za stvorenje. Ovo je istina našeg življenja vjere.

Napravimo još jedan korak! Tko je na križu vidio čudo? Tko je u patniku, u Nazarećaninu prepoznao onoga koji svojom krvlju donosi život svima nama, svakoj generaciji? Živi Krist, iza njega pisani tekst traži od vjernika veoma duboko i realno razmišljanje. To pak slijedi realni egzistencijalni odgovor na poziv Evanđelja. Ako bi katolik mislio da bi neko čudo dodalo njemu vrednotu, i po čudima proslavio Boga, on bi promašio smisao svoga života. Nazarećaninova vrednota je u njegovoj žrtvi, bez toga nijedno čudo ne bi spasilo Adama. Čudo je utjelovljenje Sina, čudo je ljubav po kojoj je darovao svoj život za nas.

Bog je po Uskrsu htio preoblikovati čovjeka na sliku svoga Sina. Zato je nama na Posljednjoj večeri ostavio

Euharistiju. Katolik u pričesti postaje jedan s Kristom. Bog se utjelovio u njemu. Čak i unatoč tomu što se svi moramo povremeno ispovijedati, kajati se za grijehe: u Adamu je Bog-Sin. To je čudo: utjelovljenje na sakramentalni način. Drugo: sam vjernik je čudo, kada u svojoj svagdašnjici prati Učitelja u svojim mislima, odlukama, u djelima.

Nema većeg čuda od 40-50 godina vjernosti prema bračnom drugu. Od domaćice, koja isto toliko godina svaki dan sprema, stvara ljudski okoliš svojoj obitelji. Nema većeg čuda kada roditelji daju zajednici 3-4 zrele osobe, koje su dobro odgajali 20-25 godina, danas čak i više. Čudo je čovjek koji stoji pored bolesnika, staroga, iznemogloga na bilo koji način, i diže, njeguje, liječi rane ili ga prati sve do vrata neba.

Kao što je Božje jedino čudo, pravo čudo bio Isus Krist, tako na zemlji pravo čudo jest osoba vjernika. Otac je omogućio svakome prihvatiti i živjeti egzistenciju svoga Sina. To je vrednota koja nadvisuje bilo koje pojedinačno ili grupno čudo, koje privlači čak i ateiste, ali nikakav učinak ili vrlo mali imaju na njih.

Vjernik zna da postoje čuda, ovdje se ne želi govoriti protiv njih. Ali i te kako želimo staviti na svoje mjesto vrednote. Katolik u svojoj dobroti, koju trajno vježba prema bližnjemu u svagdašnjici, vrjedniji je od bilo kakvog čuda, kao što je i Isus bio vrjedniji na križu od bilo kojeg čuda što je učinio na zemlji. Ovo je od Boga utemeljeno da ne bi postojali oni koji su privilegirani, umišljeni, nego: svaki kršćanin zna biti čudo – daleko veće – kada u Isusovoj ljubavi daruje sebe svome bratu. Onda je Božji sin, ne čudo, tj., daleko veće od nečeg izvanrednoga. On je nebeski poslanik koji u sebi nosi Otkupitelja. Ovo je jedina temeljna vrednota kršćanskog života i po ovome se stječe nebo.

U uskrsnom vremenu vrijedno je razmišljati kako divan ugled i veličinu imamo pred Ocem po našim dobrim djelima – po onima koji su vrlo jednostavni, ali po kojima otvaramo put prema spasenju – i sebi i drugima.

Dinamika Duha/ daha Božjega



Darovi Duha Svetoga što ih primaju krizmanici prigodom podjeljivanja sakramenta potvrde povezuju ih u dublje zajedništvo Crkve te im omogućuju da kao pravi svjedoci riječju i djelom ispovijedaju ime Kristovo. Polaganjem krizmateljevih ruku i mazanjem svetom krizmom krštenik prima istog Duha kojeg su apostoli primili na dan Pedesetnice. Katekizamski izričaji o sakramentu potvrde (usp. KKC 1302.-1304.), unatoč katehetskoj pripravi, krizmanicima su nedovoljno poznati i često nerazumljivi. Neshvatljivost dara koji su primili često bude razlog odustajanja od daljnjeg istraživanja dubina i širina Duha, a ponekad i prepreka u svakodnevnom življenju vjere. Shvaćanje riječi „duh“, njezino značenje i doživljaj često zbunjuje ionako zbrkane misli djevojaka i mladića krizmanika koji se nalaze u dobi adolescencije. Nauk Crkve o darovima što ih primaju prigodom potvrde duboko se naslanja na biblijski nauk o Duhu Svetom, pa ga je potrebno ponovno i iznova promotriti.

Duh i duhovi

U svakodnevnoj uporabi riječ „duh“ označava „sablast“, nematerijalno i neopipljivo „biće“ koje ne podliježe prirodnim zakonima i ograničenjima, nego bez poteškoća prolazi kroz zidove i vrata (usp. Lk 24,36-39). Duh je sila koja je suprotna tijelu (Gal 5,17), natprirodna snaga jača od ljudskih umnih i tjelesnih snaga (1 Kor 14,14). U kršćanskoj misli, osobito na razini pastoralna i kateheze, česte su nejasnoće u poimanju Duha Svetoga. Iako, sukladno trojstvenoj formuli ispovijedamo da je Duh Sveti osoba, u praksi Duha Svetoga najčešće tretiramo tek kao neku vrstu Božje „sile“ ili energije. Biblijske slike koje se upotrebljavaju za očitovanja prisutnosti i djelatnosti Duha bez dubljeg shvaćanja i razumijevanja tekstova mogu odvesti prema krivom poimanju i kršćanstvu neprikladnim duhovnim praksama.

Biblijski govor o Duhu/dahu Božjem

Prvo spominjanje Duha Božjega u Bibliji nalazi se na početku opisa stvaranja svijeta (Post 1,1-2). Ondje se Duh Božji označava kao onaj koji „lebdí“, kreće se, treperi. Hebrejska riječ koja se rabi za opis stanja Duha Božjega je *merahepet*, a dolazi od glagola *rahap*, koji ima dva značenja. Jedno je značenje: „drhtati“ (usp. Jr 23,9), a drugo je značenje: „lebdjeti“ (Post 1,2c; Pnz 32,11). Tim se

izrazom ne opisuje radnja, nego način postojanja „duha“. On je *lebděći*, tj. doslovno „Duh Božji (bio je) *lebděći*“, odnosno „bio je u *lebděćem* stanju“. Ovaj opis stanja Duha kao lebděćeg, treperećeg, dršćućeg, dinamičnog upućuje na shvaćanje da je Duh Božji u stalnom pokretu, gibanju, da se nadvija, da nadlijeće ponad još nestvorenog svijeta. Glagolski oblik *merahepet* ima tranzitivno i posljedično značenje – učiniti nekoga dišućim, oživjeti nekoga, učiniti ga titrajućim i vibrirajućim. Lebdenje i treperenje, vibriranje i titranje stanja su živosti, disanja, stanje Duha pri stvaranju stanje je pripravnosti daha, udah pred neposredni izdah, prije izgovorene riječi koja će oživjeti zemlju i sva bića na njoj. „Božji *dah*“ koji „lebdí, treperi“ nad vodama prerasta u „Božji glas“, odnosno u „Božji govor“ koji stvara i uređuje zemlju. Duh/dah prerasta u Riječ Božju, odnosno u Božju zapovijed kojom otpočinje Božje stvoriteljsko djelovanje. Božji „ruah“ nositelj je promjene i transformacije od okolnosti u kojima nije moguć život (Post 1,2a.b) u stanje uređenog (Post 1,2-2,3) i „dobrog“ (Post 1,4.10.12.18.21.25), štoviše „vrlo dobrog“ stvorenog svijeta (Post 1,31). Duhom/dahom Božjim stvoreni svijet načinjen je na principu treperenja, nadvijanja, disanja, lebdenja, neprestanog gibanja, disanja – na principu Duha Božjega. Duh/dah Božji udahnut je u svijet da svijet živi po njemu. Duh je, kao princip života, utkan u sva stvorenja, u svako stvoreno biće i bez treperenja na frekvenciji Duha život stvorenja gasi se i vene (Ps 104,29-30).

Treperiti na frekvenciji Duha Božjega

Podjeljivanje sakramenta potvrde krizmaniku jamči da je obdaren darovima Duha. Nakon krizme od krizmanika se očekuje da živi po Duhu koji mu je dan. Potvrda nipošto nije kraj, završetak, punina kršćanskog života. Premda se podjeljuje kao sakrament kršćanske zrelosti, potvrdom kršćanski život tek započinje. Duh/dah Božji darovan krizmaniku, udahnut u njega, čini kršćanina spremnim da se u njegovom životnom djelovanju Duh iz njega neprestano „izdiše“, postaje vidljiv u riječima i djelima, u ponašanju i radu. Krizmanik, nadahnut Duhom/dahom Božjim jest živi čovjek, živo ljudsko biće, u potpunosti stvoreno i do kraja opremljeno obnavljati lice zemlje, činiti djela Božja u svijetu – titrati, treperiti, drhtati, gibati se, pokretati se, vibrirati u neprestanoj spremnosti da otjelovi i materijalizira Božji glas, Božju riječ.

Jedan „neuspjeli“ pokušaj

U Zvoniku 2/2014. s oduševljenjem sam pisao o duhovnom projektu pod nazivom „Obiteljski vjeronauk za krizmanike“. Bio sam uvjeren da će taj način pripreme za krizmu donijeti više ploda za budući vjernički život krizmanika i njihovih obitelji nego onaj klasični. Pokrenuo sam takav način vjeronauka u nadi da će roditelji, jer njih smatram najodgovornijima, shvatiti koliko je važno da im djeca i poslije krizme nastave ići na vjeronauk u školu i na vjeronauk za mlade u župi, pa će ih poticati na to. Prva generacija krizmanika župe sv. Roka koja je prošla „Obiteljski vjeronauk“ bila je ona iz šk. godine 2012./2013. U osmom razredu ih je tada bilo petnaestoro.

Najprije sam obiteljima krizmanika uputio pismo namjere. Zatim sam održao zajednički sastanak s roditeljima i krizmanicima u kojima sam im razložio kako će se odvijati taj vjeronauk. Prenosim dio tog pisma:

Dragi roditelji! Pred Vašim djetetom i pred Vama ove godine je veliki događaj KRIZME. No, ove godine pripremu za taj veliki događaj želim zajedno s Vašim djetetom i cijelom obitelji organizirati na drugačiji način... Zamislio sam da se s cijelom obitelji susretnem jednom mjesečno u Vašem domu, a jednom mjesečno u župi.

Osim tog mjesečnog susreta s cijelom obitelji, krizmanici će imati „praksu“, tako što će ostala tri tjedna jednom trebati doći na misu radnim danom, jednom u radionicu „Biseri Očeva milosrđa“ a jednom na klanjanje ili krunicu. Kad budu na misi dobro bi bilo da čitaju Božju riječ ili molitve vjernika a isto tako da predmole jednu desetku krunice...

Za prvi susret ne trebate pripremiti nikakve knjige, ni bilježnice... Osobito vas molim da ne pripremate nikakvo jelo niti piće. Želim jednostavno sa svima razgovarati o Isusu i njegovom evanđelju i o vašem životu u svjetlu naše vjere i kršćanskog života.

I tako je krenulo. Bilo je naporno, ali zanimljivo i lijepo. No, već prva generacija krizmanika teško je ostvarivala „vjerničku praksu“ – zaboravili su ili su imali druge obveze. To je bio prvi znak da to baš neće ići tako

lako. No nastavio sam s još pet generacija. Vremenom se sadržaj vjeronauka malo mijenjao. Shvatio sam da je bolje da se i obitelji malo upoznaju i druže. Pa sam imao vjeronauk po skupinama. Po par obitelji dolazilo je na susret u vjeronaučnu dvoranu. Takav način bio je zanimljiviji, a meni lakši jer sam ima samo tri četiri susreta mjesečno, a ne 16 ili čak jedne godine 22. Uveo sam kasnije i dva zajednička vjeronauka za sve krizmanike i njihove obitelji – u adventu i korizmi. Ti susreti



Moramo raditi s ljubavlju i dalje s krizmanicima, ali ne odustati od različitih mogućnosti, sve dok se ne postigne željeni cilj: da krizmanici shvate i prihvate da su po primanju sakramenta Potvrde ili Krizme postali „punoljetni“ kršćani sa svim pravima i dužnostima u Crkvi, a ne „ispisnicu“ iz Crkve.

su bili vrlo sadržajni, a završavali bi agapeom, pa se druženje malo nastavilo i poslije vjeronauka.

Za svaku generaciju krizmanika koja je prošla obiteljski vjeronauk priređivali smo zajedničku proslavu s ručkom u župi. To je bilo baš veselo.

Ipak, iz generacije u generaciju, pokazivalo se da nema plodova takvog načina vjeronauka. Bar onih koje sam ja očekivao. Mladi nisu dolazili na vjeronauk u župu, a vremenom ih je bio čak toliko mali broj da smo na kraju i ukinuli vjeronauk za mlade.

Nakon četiri generacije, napravio sam analizu „Obiteljskog vjeronauka“, koja je bila prilično poražavajuća. Poslao sam tu analizu roditeljima i mladima. U pismu mladima napisao sam:

Predragi mladi!

Četiri generacije krizmanika i njihovih obitelji prošlo je u našoj župi Obiteljski vjeronauk u pripremi za krizmu.

Na početku tog vjeronauka bio sam vrlo ponosan što smo pokrenuli taj „jedinstveni projekt“. Bio sam uvjeren da će on donijeti plod koji nikako nije donosio klasičan vjeronauk. Naime, velika većina krizmanika poslije krizme je prestajala dolaziti na misu i na vjeronauk. Bio sam uvjeren da će taj novi oblik vjeronauka, koji sam prije svega uveo zbog roditelja, donijeti željene plodove i postići cilj koji sam htio. Htio sam, naime, da veći broj krizmanika nastavi i poslije krizme ići na nedjeljnu svetu misu i na vjeronauk za mlade. Nažalost, taj cilj nisam postigao, premda sam bezbroj puta na obiteljskom vjeronauk naglasio da je do krizme lako stići, a da je najvažnije ono što će se događati poslije krizme.

Napravio sam malu analizu četiri generacije krizmanika koji su pohađali Obiteljski vjeronauk. Bilo je ukupno 59 krizmanika. Od njih 59 na misu nedjeljom redovito ide 25, povremeno 15, a čak 19 nikad. Na vjeronauk ih redovito dolazi 5, povremeno 8, a čak 46 nikad.

Mislim da ćete se složiti da su ovi podatci jako tužni, a za mene kao župnika vrlo razočaravajući. Pitam se zašto je to tako? Nitko mi od vas nije došao reći zašto je prestao ići na svetu misu, zašto ne dolazi na vjeronauk za mlade. Jednostavno vas nema...

Ovo moje pismo je pokušaj buđenja vaše savjesti. Na krizmi ste primili neprocjenjivo blago – sedam darova Duha Svetoga i još neke posebne darove koje nazivamo karizmama.

Duh Sveti se zauvijek nastanio u vama a on je svemoguć Bog koji vam želi i može pomoći. Nadam se da ste sretni i zadovoljni svojim životom. Ako jeste, zahvalite Bogu, zahvalite Duhu Svetomu. Ako niste, pokušajte vratiti se Bogu, vratiti se Crkvi, molitvi, duhovnom životu. Ako želite više i bolje, i onda je tu Bog, Duh Sveti da vas podrži i pomogne u vašem nastojanju.

Plod tog pisma bio je da se samo jedna djevojka osjetila „prozvanom“ i počela je dolaziti na vjeronauk za mlade.

Nakon toga imali smo još dvije godine obiteljski vjeronauk za krizmanike. U šk. god. 2017./2018. sam doživio optužbe nekih roditelja da previše „smaram“ djecu, a pogotovo roditelje. Zbog toga sam odustao od daljnjeg održavanja takvog načina pripreme za krizmu i čak sam generaciju 2018./2019. prepustio vjeroučiteljici Vesni. Ona im ima vjeronauk u školi i u župi na klasičan način, jednom tjedno. Želim provjeriti hoće li taj način donijeti više ploda. Daj Bože. /mons. dr. Andrija Anišić/

Slavlje svete Potvrde u obitelji

Nego primit ćete snagu Duha Svetoga koji će sići na vas i bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu, po svoj Judeji i Samariji i sve do kraja zemlje. (Dj 1,8)

Sveti sakramenti vidljivi su znakovi nevidljive Božje milosti, koje je ustanovio sam Bog. Oni su događaji važni za cijelu Crkvu te svakako i za svaku obitelj koja ima priliku ponovo doživjeti sakramente (bilo krštenja, euharistije, potvrde, bilo pomirenja ili bolesničkog pomazanja, bilo svećeništva ili ženidbe) preko člana koji sakrament prima. Kako smo u radosnom iščekivanju i ozbiljnoj pripremi za četvrto

krizmanje u našoj obitelji, „zadana tema“ o tome kako obitelj, napose roditelji, mogu utjecati na krizmanike da nakon primanja sakramenta ostanu u Crkvi, bila je izvrsna prilika za razmišljanje, razgovor s krizmanicima (krizmanih u nekoliko prošlih godina) i nas roditelja međusobno te za – molitvu.

Dok se župnici, katehete i vjeroučitelji pitaju koju materiju, količinu vjeronaučne građe te oblik pripreme za sakrament sv. Potvrde primijeniti na grupu koju „dobiju“ na početku osmoga razreda, roditelji krizmanika također trebaju prihvatiti svoju (cjelogodišnju) zadaću: u obitelji pripremiti ozračje za dobru pripravu. Naše roditeljsko iskustvo jest da je obiteljski vjeronauk, kakav postoji u našoj župi sv. Roka u Subotici, po ideji, hrabrosti i oduševljenosti župnika preč. Andrije Anišića, veoma koristan baš u ovoj zbilji. Ovaj vjero-

nauk obuhvaća (ovisno o broju krizmaničkih obitelji) nekoliko vjeronaučno-molitvenih susreta u župi, dva takva susreta u obitelji, te trodnevnicu prije Duhova. Krizmanik treba nekoliko puta sudjelovati na crkvenim pobožnostima (krunica ili križni put), dolaziti na mise zornice te na tri mise radnim danom mjesečno, dok redoviti tjedni vjeronauk – nema. Dakako, to nije bilo lako (premda je jasno da za običan hobi ili sport koji se trenira pojedinci potroše mnogo više vremena, snage,



a i novca), neki su znali tražiti lakši put, neki odustali, ali – kako reče u šali jedan od naših sinova krizmanika: „Najjači samo ostaju!“ Osjećali smo se na zajedničkom zadatku svi u obitelji! Nije bilo lako s troje malenih (i četvero starijih, ne možemo se odlučiti što je „lakše“) ići na obiteljske susrete koji su znali potrajati 90 minuta, ali – to je bila naša obiteljska priprava! Skupa radimo, jedemo, pijemo, smijemo se i plačemo, molimo, idemo na misu nedjeljom i – skupa se pripremamo za sakramente. To nas je vodilo, kao i mnogo puta do tad i od tad. Čini se logičnim, ali jasno, obitelji su različite, te kada sve ovo nije slučaj, jednostavno moramo ubaciti sve elemente u jednadžbu. O kakvim elementima jednadžbe govorimo? Kršćanski život cijele obitelji (obiteljski vjeronauk, molitva, razgovori s krizmanikom...) + odgovarajuća priprava sa župnikom i katehetom/vjeroučiteljem (osobno predlažemo program YOUCAT za krizmanike u 12 kateheza (radionica) i svakako „vjerničku praksu“ (zajednička klanjanja, molitve, radne akcije, susreti...) + sloboda, volja i zrelost mladića/djevojke za primanje sakramenta (svakako treba razmotriti pomicanje krizmanja na drugi razred srednje škole) + Duh Sveti = aktivan, radostan, oduševljen mlad kršćanin/ kršćanka). Ukoliko nešto od elemenata nedostaje, više treba računati na posljednji naveden, a „element“ najvažniji za sve u životu – Duha Svetoga.

Vjetar puše gdje hoće. Koliko hoće. Kad hoće. Čuješ mu šum, a ne znaš odakle dolazi i kamo ide – tako je sa svakim koji je rođen od Duha. Od Duha živimo, nanovo se rađamo. Zato se Njemu treba pustiti. Ne radimo mi, ni roditelji, ni odgojitelji, ni katehete/vjeroučitelji, ni župnik. Duh radi. Kaže jedan roditelj: „Moliti za njih i s njima. Ići u crkvu s njima. Upoznati ih s lijepom zajednicom. Govoriti s njima o ostanku u zajednici. I najvažnije – pustiti ih.“ Kao roditeljima važno nam je nakon krizmaničkog ručka popiti s krizmanikom (po prvi puta) čašu vina, sačuvanog od njihova krštenja i darovati im crvenu medaljicu Duha Svetoga u liku goluba, koju za svako dijete imamo i čekamo darovati kao znak da su krizmani, odgovorni za svoju vjeru, njen rast i kršćanski život.

Stoga, odgovor na pitanje mogu li i što učiniti roditelji da njihova krizmana djeca, punoljetni kršćani, darovani i opečaćeni darovima Duha Svetoga, jest da ne samo mogu, nego i trebaju, usudili bismo se reći – moraju. Na kraju, ako smo mi roditelji krizmani, jasno je da smo i mi krizmani za službu svjedočenja zajednici, prvo onoj najbližoj – obitelji. Stoga, na samom početku, moramo biti svjedoci što je krizmanje u našem životu načinilo. Moramo pokazati svoju vjeru i učinke sakramenta djelom i riječju, ma koliko to možda bilo teško ili neugodno.

Dužnost nam je, poslani smo biti svjedoci. Ako u našem životu nema plodova Duha Svetoga, smijemo li isto (pitanje valja sebi postaviti i roditelj i kateheta/vjeroučitelj i župnik, pa i cijela Zajednica) očekivati, tražiti ili čak zahtijevati od naših novokrizmanika? Računajući da plodova ima i da ih svjedočimo koliko možemo, možemo mirno svome krizmaniku, Duhom Svetim opečaćenom, punoljetnom kršćaninu, dopustiti da se svojim darovima služi u slobodi te tako donosi i plodove. Osoba, koja shvati značenje Potvrde i primi ju poučena, pripremljena i prokušana bar nekom teškoćom za svoju vjeru pretrpljenom, osoba koja je iskusila



zajedništvo u obitelji i Crkvi, ne može prestati ići u Crkvu. Može imati krizu, kada treba (najviše molitvenu) podršku svoje obitelji i prijatelja, zajednice, ali ta kriza ipak jest samo odskočna daska za dalje – za dublju vjeru.

Za vjeronauk mladih (i naravno, školski vjeronauk!) obitelj isto treba svjedočiti – ako mlada osoba vidi da vjeronauk, predavanja, molitve i sl. njegovim roditeljima ne znači ništa, rijetko će rado ići i ustrajati i sama, kakvi god poticaji bili. Potrebno je vrijeme i pravo ozračje da darovi donesu plodove, a prijetnje, ucjene, razočaranje mladima i njihovim životom nisu takvo ozračje (nitko nije ni pomislio da je to nama roditeljima, a ni odgajateljima ni župniku lako gledati, ali – najjači samo ostaju, naučismo od krizmanika). Mi smo iskusili – premda znamo da „bitka“ nije završena – da je prekrasan Božji dar gledati mlade koji žive svoju vjeru u kušnjama i krizama, ali i kada sami svjedoče radost i mir življenja s Duhom Svetim. (lvh)

Sakrament svete potvrde očima vjeroučitelja



U ovom broju *Zvonika* promišljat ćemo o sakramentu krizme, o pripremi vjeroučenika za taj sakrament, kao i najčešćim pitanjima i poteškoćama s kojima se vjeroučitelji susreću, a vezani su za ovu temu.

Sakramentom krizme završava kršćanska inicijacija i kako volimo reći to je sakrament kršćanske punoljetnosti. Priprema za ovaj sakrament počinje već nakon primanja sakramenta Prve svete pričesti, ali intenzivno u 8. razredu osnovne škole. Priprema se obavlja prvenstveno u župi u okviru župne kateheze i crkvene zajednice, ali i na vjeronauku u školi. U nastavnom planu i programu za 8. razred katoličkog vjeronauka, među ciljevima nalazimo i sljedeće: „U suodnosu sa župnom katehezom otkriti snagu i darove Duha Svetoga koji se primaju u sakramentu potvrde te izgraditi svjesnu i osobnu odluku o življenju i svjedočanstvu svoje vjere; Upoznati i prihvatiti svoju zadaću i poslanje u svijetu,



Rješenje koje bi 100% funkcioniralo nemamo. Na nama je biti svjedocima i navjestiteljima, da u pripravu mladih uložimo sve svoje sposobnosti, kreativnosti i trud, da ustrajno molimo za njih jer u svakoj krštenoj i krizmanoj osobi stanuje Duh Sveti, a on svoje milosti izlijeva i obilato daruje i usprkos našim nesavršenostima i nedostacima.

osobito osobni poziv i zadaću da s Bogom – sustvaramo bolji svijet – kulturu mira i civilizaciju ljubavi; Buditi svijest da, kao mladi vjernici, trebaju dati vlastiti prilog toj izgradnji, odgovorno napraviti izbor zvanja, savjesno obavljati svoje poslove i dužnosti i aktivno sudjelovati u životu svoje obitelji, župne zajednice i društva na svim onim područjima gdje mogu pomoći.“

Svima nam je jasno da je ovo i jedno veoma burno razdoblje života mlade osobe; pubertet je u punom jeku, a mnogi učenici ove dobi već ulaze u razdoblje rane adolescencije. Ovo je impulzivno razdoblje u kojem većina učenika proživljava sve intenzivniji tjelesni, spoznajno-misaoni i psihosocijalni razvitak. Događa se gubitak ravnoteže, traženje egocentričnih odgovora i sve naglašenije proživljavanje iskustva nemirnoga života i često proturječnoga traganja za vlastitim identitetom.

Te se proturječnosti osjećaju i u religioznom životu učenika, u njihovu odnosu prema religioznim pitanjima i transcendenciji. Vjeroučitelji će reći kako su djeca često nezainteresirana, a ponekad i buntovna i nemirna.

Na susretima župne kateheze i školskog vjeronauka, vjeroučitelji žele učenicima što bolje predstaviti treću božansku osobu, Duha Svetog, čiju će puninu primiti u sakramentu krizme. On je onaj koji nas vodi, pokreće, podiže, oživljava, potiče na stvaralaštvo. Zahvaljujući njemu imamo zajedništvo u Crkvi kao udovi jednog Tijela, te poslanje da Crkvu izgrađujemo i svjedočimo Radosnu vijest. Neizostavna je obrada sedam darova Duha Svetoga i kroz praktične primjere i iskustva drugih, kako bi učenici kroz svjedočanstva uvidjeli važnost darova kako bi naš život uvijek išao pravim putem. Godine mladenaštva vrijeme su intenzivnih izlazaka i zabave te je važno ne izgubiti povezanost s dragim Bogom (ispovijed, pričest, molitva, sv. Misa).

I sami vjeroučitelji, kao i župnici, a vjerujem i roditelji, uviđaju mnoge propuste i poteškoće koji se javljaju u periodu pripreme za krizmu, a osobito nakon primanja

tog sakramenta. Jedan od najčešćih prigovora i problema je što nedostaje kontinuitet ne samo u pripremi već i u vjerničkom životu djece i mladih; nakon primanja sakramenta sv. pričesti izgube se i „naprave stanku“ do sljedećeg sakramenta. Takvima je to onda jedna obveza, nešto što se mora obaviti jer inzistiraju roditelji, baka ili „jer se to uvijek tako radilo“, a tijekom priprave ne dođe do osobnog opredjeljenja za Isusa, želje za nasljeđivanjem i življenjem kršćanskim životom. Razlog tomu neki vide i u posebnom osjetljivom razdoblju kroz koji mladi prolaze, te su mišljenja da bi sakrament krizme trebalo pomaknuti za koju godinu kada budu zreliji. Činjenica koju mnogi žalosno konstatiraju je da mladi ovaj sakrament često doživljavaju kao oproštaj od Crkve, kao neku formu koju su ispunili i obavili i sad su mirni do vjenčanja.



Radost svetog Franje

Evangelje u prijevodu znači radosna vijest. Apostoli kao svjedoci Isusova uskrsnuća, širili su radostnu vijest, propovijedali su Isusovo uskrsnuće, pobjedu života nad smrću. Na Duhove, Duh Sveti silazi na apostole i daje u njihova srca neizrecivu radost, radost života, radost samoga Boga. Zato će apostol Pavao radost nazvati plodom Duha Svetoga (Gal 5,22).

Bog nam nije daleko, Bog je s nama, Emanuel. Ljudi Staroga zavjeta su stoljećima iščekivali Mesiju, obećanog Spasitelja. Upravo zato, naša radost počinje utjelovljenjem Sina Božjega, stvarnost radosti prepoznavamo već u Božiću. Anđeo nam javlja: *Evo javljam vam blagovijest, veliku radost za sav narod!* (Lk 2,10) Ivan Krstitelj je, na Marijin pozdrav, u utrobi svoje majke zaigrao od radosti.

Radost je nešto usađeno u mentalitet kršćanina, kao životni temelj. Poslije Duhova otvorio nam se jedan novi vidik na stvarnost našega postojanja. Po Isusu smo postali sinovi Božji, odsad smo ljubljena djeca Božja. Isus nam govori: *Budete li čuvali moje zapovijedi, ostat ćete u mojoj ljubavi; kao što sam i ja čuvao zapovijedi Oca svoga te ostajem u ljubavi njegovoj. To sam vam govorio da moja radost bude u vama i da vaša radost bude potpuna* (Iv 15, 10-11).

Ta radost nove istine, radost spasenja, prelazi u naše živote, u naše shvaćanje svega i svakoga, to jest Isusova radost nam prelazi u praksu. Pozvani smo na takav život, radost Uskrsloga nositi u ovaj svijet. Bog nam želi dati svoju radost i želi da i mi sami budemo radosni, kako bismo mogli tu radost predati drugome.

O radosti nam ovako svjedoči Majka Terezija: „Radost je molitva, radost je jakost, radost je ljubav, radost je

mreža kojom možemo loviti duše. Bog voli radosna darovatelja. Najviše daje tko radosno daje. Najbolji način kako Bogu i ljudima pokazati svoju zahvalnost je sve s radošću primati. Radosno srce je u pravilu srca koje gori od ljubavi. Ne dajte se nikad toliko se zaokupiti brigama da zaboravite radost uskrslog Krista.“

Franjevačka radost jest kršćanska radost. Brat Franjo dok polazi na put obraćenja on moli Gospodina sa psalmistom; *Vrati mi radost spasenja i učvrsti me duhom spremnim* (Ps 51,14). Pogledaj me, da mi se vrati radost. Zbog tvoga milosrđa, kog je puna sva zemlja, daj da vidim tvoje milo lice (Cvjetići).

Isus nam daje svoju radost, kao i svoj mir, ali ga ne daje, kao što nam daje ovaj svijet. Franjina radost nije površna radost. Ona se korijeni duboko u srcu, izvire iz dubine duše. Ona je duhovna radost. Franjina radost jest sam Bog i samo Bog. *Sva radost tvoja neka bude Gospodin* (Ps 34,7). On se ne želi radovati izvan Boga, izvan njega nema mu utjehe. „Sve bogatstvo koje nije Bog moj, za mene je samo siromaštvo.“ (Sv. Augustin)

Franju, dok susreće svoga Gospodina, zauzima jedna unutarnja radost. S Bogom

je napokon radostan. Raduje svemu i svakomu, njegov dosad prazan i isprazan život, odjednom dobiva smisao i postaje ispunjen radošću. Otkriva život, svijet, sva živa i neživa bića oko sebe; ptice, crviće, cvjetove, oblake... „Radost ga je obuzimala dok je u stvorenjima promatrao mudrost Stvoriteljevu, njegovu moć i dobrotu“. Otkriva i osobe, ljude koji su slika Božja. Odsad mu sve govori o Bogu i on se divi i prepušta se životu, svome jedinom cilju, Gospodinu.



Radost nove istine, radost spasenja, prelazi u naše živote, u naše shvaćanje svega i svakoga, to jest Isusova radost prelazi nam u praksu. Pozvani smo na takav život, radost Uskrsloga nositi u ovaj svijet.

Zajednice moraju podržati krizmanike!

Nedavno sam sudjelovao na jednom misnom slavlju na kojemu je potvrditelj podijelio nekolicini krizmanika sakrament svete Potvrde. Budući da sam sjedio u blizini prezbitarija, mogao sam izbliza gledati i promatrati obred. Neki krizmanici bili su pomalo izgubljeni i nisu se najbolje snašli niti u redu mise, niti u samom obredu podjele potvrde. Drugi su, pak, vrlo dobro i samouvjereno, čak i vrlo radosno, pristupali ovom sakramentu. U tome su se istaknule krizmanice, dok su momci bili povučeniji. Pojedini su bili vrlo tihi u čitanju zaziva molitve vjernika i napravili su u tome mnoštvo pogriješaka, koje su skrupulozne posjetitelje mise možda začudile. Drugi, pak, nisu zazirali da pokažu glas i njihove pročitane zazive jasnije smo čuli. Tijekom samog dijeljenja sakramenta neki od novih punoljetnika dotične zajednice bili su toliko daleko od potvrditelja da im ovaj nije mogao pomazati čelo, pa ih je zamolio da priđu, a oni to nisu čuli. Nije to čudno, no opet se čuo smijeh iz klupa (zbor nije pjevao, pa je bilo pomalo neugodno). Drugi su bili preblizu potvrditelju. Jedni nisu znali što učiniti nakon potvrđivanja, drugi su ih usmjerili u to kamo sjesti. Bilo je dosta zabune nakon izricanja imena: svoje ili kumino/kumovo, što ako je kum/kuma drugoga spola... No, zajednica je dobila nove kršćanski punoljetne članove i mnogi su im čestitali, i to ne samo roditelji, kumovi niti samo rodbina. Ganulo me je to koliko je zajednica htjela uputiti čestitke mladim kršćanima, a ovi je primali. Čestitalo se, s pravom, i roditeljima, kumovima... Pomislio sam: doista ima razloga za čestitanje. Crkva je dobila svoje ljude, „specijalce“, zajednica je dobila svoje provjerene članove na kojima će, htjeli to preostali njeni članovi ili ne, ona ostati ili pasti. Pomislio sam da je to možda prevelika zadaća za ovu, reći ću to u svojstvu roditelja, djecu. Strah me je začas uhvatio za budućnost te zajednice, no, skoro istodobno sam osjetio i sigurnost. Pa, zar nisu ta djeca upravo predana pouzdanome vodstvu Duha Svetoga? Treba ostaviti njemu da uradi svoj „dio posla“ u njihovim životima.

Potvrditelj je na istom tom misnom slavlju slabo što govorio krizmanicima. Pretpostavio sam da ih je susreo ranije, tijekom ispita osposobljenosti za sakrament potvrde. Njegove riječi bile su, pak, izravno i neposredno, pa čak i prilično odsječno upućene zajednici vjernika u toj našoj župi. Parafraziram zadatke koje je predložio zajednici:

Trajno pratiti molitvom krizmanike. To će biti pouzdani znak da se zajednica njih ne odriče, što god se s njima dogodilo. Predložio je uključivanje nakana za krizmanike, njihove živote, kršćanski rast i duhovni razvoj u



molitve molitvenih skupina koje postoje u župi;

Biti im potpora u sakramentalnome životu. Možda će neki od njih imati sumnje u to kako i zašto primiti sakramente, a tada se članovi zajednice jednostavno moraju naći u blizini i biti spremni odgovoriti na svaku dvojbu te potaknuti i fizički pomoći, ako je potrebno, život ovih mladih s Kristom;

Ne ustručavati se krizmanike uključiti u službe koje su potrebne zajednici tijekom euharistijskih slavlja. To provjereno učvršćuje prijateljstvo Isusa i njegovih vjernih;

Njegovati kršćanske veze s roditeljima i kumovima krizmanika. Nitko ih ne može zamijeniti u smislu njihova dijela „posla“ s krizmanicima, ali nije pošteno sudbinu krizmanika prepusti samo njima. Krizmanici su, kazao je, plodovi cijeje zajednice;

Voditeljima zajednice, župniku i kapelanu, potvrditelj je preporučio da ih ne izostave iz kršćanske pouke. Naglasio je da kateheza mora biti prilagođena njihovoj dobi i novoj ulozi koju imaju u Crkvi;

Vratio se ponovno na zajednicu, rekao da dobro pogleda krizmanike i da ih slobodno pita gdje, s kime i kako žive, da vide imaju li konkretne materijalne potrebe koje ne mogu sami riješiti. Zadužio je za ispunjenje tih potreba župni Caritas. Možda je znao nešto što zajednica nije;

Opomenuo je zajednicu da ni slučajno ne osuđuje unaprijed nove potvrđenike, da ih ne stavlja u klasične „žalopojke“ o izlasku mladih iz Crkve nakon krizmanja, nego da bude suodgovorna za njihov opstanak u njoj;

Napomenuo je da se život mladih članova Crkve ne može razumjeti bez razumijevanja konteksta u kojem ispunjavaju svakodnevne, školske i izvanškolske aktivnosti. Spomenuo je u tom smislu da je riječ o generaciji tehnički vrlo naprednih kršćana, u smislu komunikacije, razmjene ideja, pa i čitanja Biblije i praćenja vjerskih medija, te u tom smislu zajednica mora znati adekvatno pratiti i ovakve potrebe.

Ne znam kako je zajednica reagirala na ove riječi, ali vjerujem da svakoj našoj zajednici mogu pomoći da točno odredi koordinate u kojima se kreću mladi članovi naše Crkve i u kojima se mogu kretati nakon što bljesci foto-aparata nestanu iz naših svečano okićenih crkava, nakon što se završe prigodna slavlja i umine čestitanje. Crkva, njezin dio u konkretnim našim zajednicama, nema nikoga osim njih i nas koji im pomažemo! Ona će biti onakva kakvu ih oni učine, uz vodstvo Duha Svetoga i našu veliku pomoć. Nekome je to možda strašno, no svakako je ta činjenica više nego izazovna. Neka avanture života naših župa s novim mladim crkvenim opunomoćenicima uz Duha Svetoga započnu!

13. kolovoza

Blaženi Mariano Mullerat Soldevila



** 24. ožujka 1897. + 13. kolovoza 1936.*

Mariano Mullerat Soldevila rođen je 24. ožujka 1897. godine u južnoj Kataloniji u gradu Tarragoni (preko 130.000 stanovnika) u Španjolskoj. Umro je 13. kolovoza 1936. Bio je liječnik u gradu Arbeca u pokrajini Lleida. Gradić se nalazi u jugoistočnom kraju Katalonije. Boga je proslavio kao otac brojne obitelji služeći ljudima kao liječnik. Život je završio nasilnom smrću u 39. godini života premda se sav posvetio tjelesnim i moralnim patnjama braće. Umro je svjedočeći životom i mučeništvom milosrđa i praštanje. Blaženi Mariano nam je primjer opraštanja koje sve nas mnogo košta. Obavljajući liječničku službu bio je izabran i za gradonačelnika grada Arbeca. Tu je službu obavljao šest godina. Puno je učinio za obnovu građanskog života u gradu, a u gradskoj vijećnici dao je postaviti kip Presvetoga Srca Isusova. Sva mu je služba bila obilježena staranjem za zdravlje siromašnih građana i brigom za ljude s margina društva. Njegov vjernički duh građani su osjetili iz svake njegove geste.

Osnovao je i objavio list „L'Escute” na katalonskom jeziku. Život mu je obilježila duboka religioznost. Kada je izbio građanski rat u Španjolskoj, smrtno su stradali brojni svećenici, redovnici, redovnice te vjernici laici. Blaženom Marianu bilo je ponuđeno da iz Arbeca pobjegne u Zaragozu gdje bi bio na sigurnome. Mariano je to odbio uvjeren kako on kao liječnik mora ostati u Arbeci pomagati svima koji su u potrebi.

Oprašta i liječi i na dan svoje smrti

Dne 12. kolovoza 1936. godine policija je provalila u njegovu kuću radi istrage. Sve knjige, slike, kipovi koji su bili vanjski znak njegove religioznosti izbačeni su i spaljeni. Liječnik je bio prisiljen potpisati policijske zapisnike, kako bi se domogli njegove imovine. Mariano je bio svjestan da mu prijeti smrt. Prije nego su ga policajci pograbili zamolio je svoju suprugu da oprostí policajcima, uz riječi da im on također oprašta. Policija ga je potom strpala s drugih pet katolika u kamion. Sve su ih odlučili ubiti. Tijekom vožnje, jedna žena je istrčala pred kamion i pitala vozača može li liječnik pomoći njezinu bolesnom sinu. Dijete su zatim doveli Mulleratu koji je pregledao dječaka, prepisao mu lijekove te ohrabrio majku kazavši joj da će s njime sve biti dobro. Na putu do mjesta pogubljenja, nakon toga je dr. Mullerat zamijetio da je jedan od policajaca imao duboku posjekotinu na nozi te mu je previo ranu objasniivši mu kako da se brine o njoj. To je bila posljednja Mulleratova liječnička inter-

Molitva za zagovor blaženog Mariana

Gospodine Isuse Kriste, za ljubav koju je na ovom svijetu ispovjedio tvoj sluga, blaženi Mariano i za njegovu vjernost prema tebi, koju je dokazao slavnim mučeništvom, daj mi oproštenje i mir, izliječi rane moga života i daj mi milost za koju molim. Amen.

vencija. Pomogao je policajcu koji ga je vodio u smrt. Posljednji čin ovog blaženog liječnika bio je krajnji iskaz ljubavi prema neprijateljima. I na putu u smrt ostao je vjerman svojoj liječničkoj službi.

Prema riječima svjedoka koji su vidjeli egzekuciju, pa su poslije razgovarali s Marianovom suprugom, posljednje riječi mladog liječnika bile su: „Oče, u tvoje ruke predajem duh svoj.“ Kad su stigli do mjesta El Pla policajci su strijeljali zarobljenike, tijela su polili benzinom i zapalili.

Nakon građanskog rata, 13. kolovoza 1940. godine podignut je kameni spomenik na mjestu mučeništva. Pepeo mučenika položen je u posebne urne koje su se čuvale unutar spomenika. Građani Arbeca su blaženoga Mariana upamtili kao liječnika koji je u osobnom, građanskom i profesionalnom životu uvijek bio vođen vjermom.

Dana 23. ožujka 2019. godine Sluga Božji Mariano proglašen je blaženim. Na njegovoj beatifikaciji bile su tri njegove kćeri i dvije unuke.

Govori vam Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Ispovijed (4)

Ispovijed je blago koje onaj uživa, tko se dobro ispovijeda. (Theologia pastoralis, 002959)

Otac Gerard pristupa sakramentu Pomirenja ne samo iz samilosti, psihološke ili humanitarne pomoći dušama koje su u grijehu, nego iz ljubavi prema Isusu i njegovoj Majci: *Vama služim kada druge iz bare grijeha izvlačim* (Blago duše, 008643-44). Ispočetka svojeg svećeničkog i pastoralnog života, o. Gerard je svoje služenje sakramentu Pomirenja doživljavao kao neku „tamnu noć“ kroz jedno određeno vrijeme. Što je više ulazio u područje sakramenta Pomirenja čovjeka s Bogom i bližnjima, malo, pomalo je nestajalo „tamne noći“ radi pozitivnih učinaka ovog sakramenta u dušama. U samostanskom Ljetopisu zapisuje kako je sakramentom Pomirenja obratio dva konkubinarca. Potom spominje „ateista“ koji je dolazio k njemu na razgovor. Ponudivši mu sv. ispovijed dogodila se nagla promjena u duši toga ateista, koji se vratio vjeri svojih otaca. Jedan je otac došao k njemu i potužio se kako mu je sin umro kao vojnik u Skopju bez sakramenta sv. ispovijedi jer nije mogao doći do svećenika. Otac Gerard sve te događaje prihvaća, o njima razmišlja, moli, ponovno iščitava moralno bogoslovlje uvaženih moralista svoga vremena, poput: Prümpera, Noldina, Bucerona, Vermeerscha, Müllera te časopisa *Quartalschrift*, koji je izlazio u Linzu, i postaje sve sigurniji u dijagnozi stanja pojedinih duša svojim savjetima za dobro njihovih duša i rasta u kršćanskim krepostima. U pismohrani Subotičke biskupije nalaze se izvorni dopisi sluge Božjega o. Gerarda, u kojima traži ovlaštenje biskupa za rješenje posebnih slučajeva *in foro interno*.

O. Gerard obdaren pronicljivošću i nadahnućem

Bog je o. Gerarda obdario pronicljivošću i nadahnućem koje ga potiče da brzo, nepozvan, pođe bolesniku podijeliti sv. sakramente. U samostanskom Ljetopisu, na Veliku Gospu 1917. piše: *Jedan od naših (a to je on sam) iako umoran zbog mnogih poslova, zahvaćen nedokučivim snažnim poticajem, posjetio je vrlo siromašnu i osamljenu osobu, bez da je bio pozvan. Osoba je ležala u agoniji. Dok je dijelio bolesničko pomazanje, predala je svoju plemenitu*

dušu. Duša od svijeta ostavljena, ali ne od Kraljice neba. Ovo je događaj iznad naravi, čudesni događaj (Ljetopis somborskog samostana, 001722). Jedan svjedok u postupku kauze o. Gerarda izjavljuje: „Liječniku kojeg je O. Gerard često susretao kod bolesnika često je postavljao pitanje: „Doktore, kada ćete na ispovijed“? Liječnik je znao odgovarati: „Pa to će se kad-tad dogoditi“. Jednom, dok je sluga Božji bio na propovijedaonici i propovijedaao, u jednom trenutku zastao je i rekao: *Oprostite, moram prekinuti propovijed i poći bolesniku*. Bolesnik je bio upravo liječnik kojega je o. Gerard susretao kod bolesnika i pitao ga kada će se ispovjediti. Postoje i druga brojna svjedočanstva o Gerardovoj revnosti kao ispovjednika.

Žitelji Sombora i okolnih mjesta u Gerardovo vrijeme, u velikom su broju dolazili na misu i sv. ispovijed u karmelićansku crkvu. Ljetopis somborskog samostana bilježi da je osobito nedjeljama i blagdanima bilo toliko pokornika da su pateri karmelićani znali ispovijedati cijelo prije podne, već od 5 sati ujutro i to na tri jezika: hrvatski, mađarski i njemački. Oko Gerardove ispovijedaonice najviše se narod tiskao, tako da je sam o. Gerard jednom izjavio da nakon toliko vremena provedenog u ispovijedaonici, nije znao kojim jezikom govori. Radnim danima, preko tjedna, o. Gerard bio je lako dostupan za sv. ispovijed. Preko dana boravio bi u crkvi u šutljivom klanjanju Presvetom Oltarskom Sakramentu i bio na raspolaganju za ispovijed onima koji su preko tjedna dolazili na ispovijed. Gerardovo studiozno proučavanje moralnog bogoslovlja nije ostalo samo na teorijskoj razini. S njegovim dubokim duhovnim životom proučavanje moralnog bogoslovlja osposobilo ga je i ohrabrilo da se još više preda služenju sakramentu pomirenja i Božjeg milosrđa. Otac Gerard u vlastitom duhovnom životu povezivao je svetost s učenošću ispovjednika. U o. Gerardu otkrivamo usku povezanost između duhovnoga života i sposobnošću vođenja duša, kada zapisuje: *Duše su skupe kao Isusov život* (Duhovne vježbe, 23). Pravo je čudo da je ovaj čovjek tako bolestan mogao satima i satima ispovijedati, pohađati bolesnike po gradu i okolnim salašima. Tijelom slab, dušom ispunjen milošću Božjom i spremnošću za duše, mogao je sve to činiti.

(nastavlja se)

Krštenje u Duhu

U vjeronaučnoj dvorani subotičke župe sv. Roka, 10. svibnja održan je molitveno-evangelizacijski susret u organizaciji Molitvene zajednice „Proroci“. Predavanje na temu „Duh Sveti – krštenje u Duhu“ održao je **David Anišić**. Članovi Molitvene zajednice su animirali susret prigodnim pjesmama i molitvama. U nastavku teksta prenosimo vam predavanje Davida Anišića. /Zv./



Što je to krštenje u Duhu?

Krštenje u Duhu pojam je koji može zbuniti mnoge katolike koji se s pravom pitaju govori li se o nekom novom sakramentu. Baš zbog toga postojali su prijedlozi da se ovaj pojam zamijeni pojmom „izlivanje Duha“, ali ipak je donesena odluka da će se dalje koristiti krštenje u Duhu. Dakle, krštenje u Duhu nije novi sakrament nego oživljavanje darova koje smo već primili prilikom krštenja i krizme. Lijepo je jedno tumačenje koje kaže da smo prilikom krštenja i krizme primili dar Duha Svetoga, ali smo ga ostavili u sobu i zatvorili vrata. Kada se pitamo imamo li mi taj dar, kažemo da imamo. A jesmo li ga otpakirali da vidimo što je unutra i koristimo li svakodnevno ono što se u njemu nalazi? Često baš i ne. Baš zbog toga potrebno je krštenje u Duhu kako bismo otpakirali i upotrijebili darove koje smo već ranije po sakramentima primili. Teško je točno objasniti što je krštenje u Duhu. Kažu da je to kao objasniti nekome kako se vozi bicikl. Možeš toj osobi puno pričati, ali na kraju ona sama mora probati. To je osobno iskustvo kada nas Duh Sveti dotiče svojom blizinom i svojom ljubavlju. Svatko tko je to doživio ima drugačije iskustvo. Iskustvo je to koje se može dogoditi i više puta, kao što su apostoli jednom primili Duha u plamenim jezicima, a drugi put je Isus stao među njih i dahnuo. Duh puše kako hoće, čuješ mu šum, a ne znaš odakle dolazi i kamo ide. Baš zbog ove karakteristike Duha teško je dati jedinstveno objašnjenje.

Kada se prvi puta spominje pojam krštenja u Duhu?

U nekim drugim crkvama i malo ranije, ali u Katoličkoj Crkvi službeno se uzima 1967. godina. Ubrzo nakon što se ovo počelo događati, papa Pavao VI. Zadužio je kardinala Lea Suenensa da prati i izučava ovu tematiku. On je zajedno s još nekoliko vrsnih teologa toga vremena objavio teološko pastoralne smjernice. Ti dokumenti popularno se nazivaju „Malinski dokumenti“ po mjestu u Belgiji u kojem je živio kardinal pišući ove

dokumente. Evo što pišu na ovu temu: „U Katoličkoj obnovi izraz ‘krštenje u Duhu Svetom’ odnosi se na dva smisla ili momenta. Najprije, imamo teološki smisao. U ovom smislu, svaki član Crkve je bio kršten u Duhu Svetom, jer je svaki primio sakramentalnu inicijaciju. Drugo, imamo iskustveni smisao. On se odnosi na čas ili proces rasta u snazi kojega Duh, koji nam je podijeljen u slavlju inicijacije, dolazi u naše svjesno iskustvo. Pod krštenjem u Duhu misli se na ovo svjesno iskustvo. Ovdje se radi o osobnoj odluci pripadnosti Kristu. Mogli bismo istaknuti da krštenje u Duhu u nama oživljava snagu sakramenta krštenja i krizme. Budi se naše srce, duša. Po krštenju u Duhu počinjemo živjeti sakramentalni život milosti koju smo dobili već kao djeca.“

Što Papa kaže o krštenju u Duhu?

Postoji zbirka govora svakog pape od Drugog vaticanskog koncila u kojima se spominje „Obnova u Duhu Svetomu“ i „Krštenje u Duhu Svetomu“. Zbirka je izdana kod nazivom „A Petar ustade“. Tko želi može detaljnije istražiti što su pape govorile na ovu temu. Ovdje ćemo izvući samo nekoliko misli pape Benedikta: „Kroz krštenje u Duhu Isus je prisutan u našim srcima. Biti kršten u Duhu znači biti natopljen Duhom, biti osvježen ljepotom plana Božjega za nas i svijet. Postati osvježenje za druge. Biti zapečaćen Duhom, ne imati straha svjedočiti Krista i njegovu evanđeosku Istinu. Ponovno si podsvijestimo to iskustvo Duha Svetoga.“ I drugom prilikom kaže: „Krštenje u Duhu je duša Obnove u duhu, i srce kršćanstva, a ne privilegij pojedinaca. Otvorimo se povjetarcu Duha Svetoga koji stanuje u nama. Molimo često za krštenje u Duhu!“

Može li svatko primiti krštenje u Duhu?

Da, ali potrebni su neki i preduvjeti. Potrebno je željeti i htjeti jer neće Duh na silu zahvaćati nekoga. Treba doći raskajanog srca, što znači pokajati se za svoje grijeha. Treba biti otvoren Duhu i on će nekad

doći odmah, a ponekad i malo kasnije. On zna kada je pravi čas.

Zašto se to događa baš sada?

Bitno je znati da je izljev Duha nešto što je najavljeno još u Starom zavjetu, znači nije nešto što je sada izmišljeno. Po proroku Joelu u trećem poglavlju čitamo:

*Poslije ovoga izlit ću duha svoga na svako tijelo,
i proricat će vaši sinovi i kćeri,
vaši će starci sanjati sne,
a vaši mladići gledati viđenja.
Čak ću i na slugu i sluškinje
izliti duha svojeg u dane one.
Pokazat ću znamenja na nebu i zemlji,
krv i oganj i stupove dima.*



Znamo da se to dogodilo na Pedesetnicu, a mi smo evo svjedoci da se to događa i danas. Obnova u Duhu Svetomu broji trenutačno preko 120 milijuna ljudi koji potvrđuju izljev Duha u svojim životima. Kada pročitamo kojim riječima je papa Ivan XXIII. otvorio Drugi vatikanski koncil, onda dolazimo do zaključka da je Duh odgovorio na naše prošnje:

*Obnovi svoja čudesa u naše vrijeme,
kao za nove Duhove,
i učini da Sveta Crkva,
čuvajući jedinstvenu
i trajnu molitvu,
zajedno s Marijom,
Majkom Isusovom,
te pod vodstvom
svetoga Petra,
proširi kraljevstvo
božanskog Spasitelja,
kraljevstvo istine i pravde,
kraljevstvo ljubavi i mira.
Amen.*

Koji su plodovi krštenja u Duhu?

Među najvažnijima su:

- 1) svijest da je Trojedinu Bog živ, nakon ovog iskustva Bog više nije neki dalek, počinjemo shvaćati da nam je blizu. Ta svijest okreće cjelokupni naš život,
- 2) dublje posvećenje – snaga da se odupiremo grijehu,
- 3) moralni život,
- 4) slavljenje i klanjanje (javlja se potreba za njima),
- 5) želja za molitvom,
- 6) ljubav za Crkvu,
- 7) karizme,
- 8) zajednica (veliki pokret laika),
- 9) evangelizacija,
- 10) socijalna osjetljivost (nije samo Bog i ja, nego ljubav prema bližnjemu),
- 11) ekumenizam,
- 12) nove zajednice i pokreti.

Ako malo detaljnije obratimo pozornost na ove plodove krštenja u Duhu, shvatit ćemo da je to sve ono što nam je potrebno kako bismo živjeli normalan kršćanski život. Iskustvo je mnogih kako je danas teško odvojiti vrijeme za molitvu, reći lijepu riječ za svećenike, živjeti u zajedništvu jer nam svijet nameće sustav opće konkurencije. Još kad povrh svega toga nedostaje i intenzivna prisutnost Duha Svetoga živjeti puno kršćanstvo je skoro nemoguće. Nažalost, to vidimo i po našim crkvama koje su prazne. Čini se baš zbog toga da je Krštenje u Duhu ono što nam treba jer često se zavaravamo da se svojim silama možemo oduprijeti svijetu i đavlu, a ne možemo. Duh je taj koji nam daje snagu i koji nas vodi, baš kao što ni Isus nije sam hodio ovom zemljom nego je prvo na Jordanu primio Duha pa tek nakon toga djeluje, ali po Duhu koji ga vodi.

Gdje i kada mogu primiti krštenje u Duhu?

Najčešća su iskustva da se krštenje u Duhu Svetomu događa na seminarima i duhovnim obnovama gdje su osjeća osobita prisutnost Duha, kada se mole molitve za izlivanje Duha. Ali kao što smo već rekli, Duh puše gdje hoće tako da se izlivanje može dogoditi i u samoći svoje sobe, i u pokretu, i u susretu s drugim osobama, ali treba imati na umu da je Duh Sveti treća božanska osoba i da i on poštuje našu volju i našu narav i neće nikad činiti ono što mu mi prvo ne dopustimo.

Možda je vrijeme da svoje sile malo ostavimo sa strane i zazovemo Duha ljubavi da dođe u naše živote i donese nam ljubav prema molitvi i Crkvi, ljubav prema Isusu i Ocu, ljubav prema sebi i prema svojim bližnjima, a na kraju i ljubav prema svojim neprijateljima.

Od kušnje do milosti



Drugi čitatelji! Naš Bog je velik! Daje nam kušnje – baš po našoj mjeri ;). Upitajmo se – zašto baš ta kušnja baš meni? Što kad se kušnje iste „vrste“ vraćaju? Kada kušnje prestaju, kamo nestaju, kako ih razumjeti, u što se kušnje mogu „pretvoriti“? Pitanja puno, odgovore možemo tražiti u Svetom pismu, od naših svećenika, u dobrim knjigama, u molitvi i razmatranju...

Pitanje kušnji nekako nas uvijek vodi u pustinju, u tren nakon Isusovih četrdeset dana posta i molitve, kad ga je napao đavao. Isus je đavlovu kušnju odbio odmah, citirajući Sveto pismo, te je ona prestala, zauvijek netragom nestala, ostala nama za nauk i Isusu dala konačnu snagu za javno djelovanje. Činimo li mi tako, vjerojatno i rezultat bude isti. Ipak, čini se da nije uvijek tako. Prepoznamo kušnju, odbijemo ju – kažemo Neprijatelju jasno i glasno: „Naš Bog je velik, Njemu se jedino klanjam, odlazi od mene u Ime Isusovo ti naređujem!“ Međutim, na tren ode, možda i čitav period prođe i nema je, pa se vrati... Preko druge, sasvim drage, divne, dobre osobe, preko bolje plaćenog posla, novog modela mobitela, iznenadne bolesti naše ili naših bližnjih, jedne od onih koje nitko nije slutio i nema objašnjenja, novih životnih (ne)prilika, ponuda koje daju naslutiti lakši život, dobitak ili gubitak novca – sve može biti kušnja, koja nas stavlja u situaciju da činimo dobro ili zlo. Kao uvijek, kad su kušnje (ili prilike za odluku dobro/zlo,

život/smrt, blagoslov/prokletstvo) u pitanju, važno je prepoznati i reagirati. Odbiti grijeh, izabrati Ljubav.

Važno je ne propustiti ih! Pitala sam sebe i duhovnike: treba li kušnje ispovijedati? One koje nismo u grijeh pretvorili, koje smo prepoznali kao takve i odbili, ali su ostale tu, uz nas, da nas baš muče, žuljaju, grizu i ne daju iskreno bližnjeg ljubiti, radosno dobro djelovati i ponizno Bogu služiti? Nisam dobila odgovor koji mi se „svidio“ i – vjerujem po nadahnuću Duha Svetoga – odlučila u priznanje grijeha ih dodati, pa što bude! Jedna od kušnja, koju je ispovjednik čuo sasvim sigurno, premda nije komentirao, nestala je! Nestala. Nisam ju zaboravila. Ostala mi je u pameti kao simptom na koji treba obratiti pažnju, ali iz srca je nestala, jer je srce napunila – Milost Božja, u sakramentu ispovijedi primljena. Znam što ću odsada – ako grijeh i nije (još!) učinjen, odbit ću ga „identificiranjem“ kušnje. Kada je prepoznam, priznam, jasno ću reći istinu i biti spremna na nove „napade – do druge prilike“. Mislim da se tada može pretvoriti samo u milost – ili da postane križ, koji nosimo do kraja, do Uskrsa (dok ne naučimo da je kušnja koju dobivamo povezana s našom najdubljom osobnošću i da sve što nas na grijeh navodi „odrežemo“), ili samo nestane, a mi možemo – javno djelovati, svjedočiti Božju ljubav, snagu i blagoslov, koji nas vode kroz svijet. (vh)

Uz nedjeljni ručak

Svaka obitelj je posebna

*Dušu moju do dna si poznao,
kosti moje ne bjehu ti sakrite
dok nastajah u tajnosti,
otkan u dubini zemlje. (Ps 139,15)*

Kao što smo kao osobe stvorene jedinstvene i nepo-novljive, tako su i naše obitelji, načinjene od hrpe nepo-novljivih, i same jedinstvene i neponovljive. Pa ipak, tako često mislimo kako bismo umjesto toga trebali biti stroj za kopiranje. S jedne strane zvuči logično: ako već imaš uspješan kolač, zapiši recept i ponovi točno tako. Uspjeh zajamčen! Ali ipak ne. Nemamo iste sastojke. Svaka obitelj je posebna.

Kao mlada obitelj često smo gledali kao uzor veće obitelji s dužim obiteljskim stažem. Taj neki neočekivani sklad unutar očekivanog kaosa, ostavljao nas je bez riječi. Samo bismo gledali i upijali. I sasvim nesvjesno kopirali. Onda smo shvatili da to ne funkcionira.

Oni su našli rješenja za svoje situacije koja odgovaraju njima. Kad to prenesemo na sebe dobijemo jednom riječju: katastrofu. Ponekad bih znala pomisliti: sigurno nešto radimo krivo ili jednostavno nismo dovoljno sposobni kao oni. Pomirila bih se s tim zaključkom i išla dalje. Tek nakon nekoliko godina odmotala mi se istina pred očima dok sam se prisjećala jednog događaja.

Ručak koji je stvari postavio na svoje mjesto

Bili smo na ručku kod prijatelja, jednih od naših tadašnjih uzora. Sjedili smo svi za stolom, njihovih šestero, naših četvero i mi roditelji. Majka i otac te obitelji su podijelili hranu i ručak je počeo uz smijeh i razgovor, nadglasavanje, dodavanje, guranje i pro-sipanje... Dinamika ručka u velikoj obitelji. Još sam dovršavala svoj obrok i usput hranila najmlađega kad sam shvatila da su sva njihova djeca otišla od stola. Moji su sjedili i jeli. Prva misao mi je bila: „Gle, kako su oni brzi, a moji spori!“ Pogledala sam na svog sina i shvatila da mirno sjedi i uporno malo pomalo jede hranu koju inače baš i ne voli. Tanjuri djece koja su otišla nisu

bili svi prazni. Moja kćerka je jela, ali bi često zastala i slušala što pričamo. I ona je upijala kao i mi. Samo nije znala jesti istovremeno.

Na idućem ručku kod kuće shvatila sam da su moja djeca i kući sporija u jelu, da vole slušati što mi pričamo i pričati međusobno. Tada sam došla samo do zaključka da smo različiti, ali još nisam prihvatila to. Njihov ručak s više djece i pospremanje traju kraće nego nama samo ručak. Voljela bih da smo brži. Neko vrijeme sam čak pokušavala „ubrzati“ nas. „Jer onda ćemo imati više vremena za razgovor“, mislila sam. Kako sam bila u krivu!

Nismo od njih ni bolji ni lošiji, samo drugačiji

S odmakom od nekoliko godina shvatila sam da ni mi ni ta druga obitelj nismo ni bolji ni lošiji jedni od drugih, samo različiti. Shvatila sam da moja ideja „požuri ručak da imaš vremena za razgovor“ nema smi-

I tvoja obitelj je posebna

Priča o sporom ručku i razgovorima samo je jedan primjer kako neke karakteristike, koje na prvi pogled djeluju kao mane i nešto što nas sputava, mogu postati naše prednosti ako ih usmjeravamo na pravi način. Trebalo mi je nešto vremena da shvatim da su takvi detalji nevažni. Nevažan je čak i onaj vidljivi rezultat. Važan je samo napredak. Rast. Važno je hoditi prema svetosti. A to mogu i sa sporim ručkovima, pomalo kaotičnom organizacijom i kreativnim neredom jednako kao i s brzim ručkovima, savršenim rasporedom i besprijekornim redom. Ali ključno je osluškiivati sebe i svoju obitelj, upoznati se. Onako iz prikrajka viriti i dopustiti da vidiš ljepotu u naizglednim manama. Jer kad gledaš direktno i s visoka, vidiš negativno. Stavljáš pluseve i minuse i zaboravljaš jedinstvenost, neponovljivost i ljepotu koja izvire iz nesavršenosti.



sla kad je kod nas razgovor integriran u ručak. Koliko smo samo razrednih problema, pitanja iz gradiva, priča o svecima, pa i društvenih pitanja raspravili upravo za vrijeme naših „sporih“ ručkova. To je ritam naše obitelji. Prirodni ritam.

Ponekad su ti ručkovi idealno vrijeme da se susretnu braća i sestre koji su u različitim smjenama u školi. Onda ovi koji su se vratili pričaju dogodovštine ovima koji tek idu. Posebna radost su nedjeljni ručkovi jer zaista nema nikakvog razloga da ubrzavamo. Kako djeca rastu, na njima su sve češće teme teoloških i društvenih pitanja. Da bi to bilo moguće, trebalo je godinama razgovarati o kamenčićima i slikovnicama, nekim napornim učenicima iz razreda i nepravednim profesorima. Trebali su mnogi „spori“ ručkovi.

Tek kada osjetiš ritam svoje obitelji, moći ćeš biti nježan, ali čvrst potporan na putu osobne svetosti svakog od vas, radije nego motka koja uvijek staje na put. Kao što si sama stvorena predivna, baš takva kakva jesi, tako je i tvoja obitelj Božje remek djelo. Jedinstvena oaza raznolikog cvijeća koje sve stremi prema suncu – Kristu. Kad jednom dopustiš svojoj obitelji njenu jedinstvenost, shvatit ćeš ne samo da je svaka obitelj posebna, nego da je i savršena. Dokle god ide zajedno, držeći se za ruke, ususret Nebu.

*Hvala ti što sam stvoren tako čudesno,
što su djela tvoja predivna. (Ps 139, 14)*
Katarina Matijača (zenavrsna.com)

Mladi

Slobodno možemo reći da su mladi danas drugačiji nego prije nekoliko godina. Suvremena tehnika, društvene mreže mijenjaju način druženja, vrijednost prijateljstva, načine upoznavanja, zaljublivanja. Nažalost, roditelji sve manje mogu kontrolirati svoju djecu, osim što su neprestano na društvenim mrežama, postaju sve više nezainteresirani za druge životne događaje. Većina djece pod prisilom dolazi u crkvu, samo su fizički prisutni na vjeronauku, gube volju za svime. Mobiteli i internet počinju upravljati djecom.

Razmislite... Kada uđete u autobus ili u čekaonicu ili kad ste na ulici, često vidite kako mladi hipnotizirano tikaju poruke, surfaju internetom. Sve manje je razgovora uživo, a sve više dopisivanja. Iskrena prijateljstva su gotovo iščezla. Nažalost, roditelji sve manje i manje razgovaraju o problemima svoje djece, o ocjenama, školi, odgoju. Mobitel danas odgaja dijete, ali na pogrešan način. Svjedok sam tome da su djeca i mladi nezainteresirani za svoju vjeru. Dolaze u pubertet i nešto se u njihovim glavama prelama i okreću leđa crkvi. Ne znam kako roditelji gledaju na takav problem, ali mislim da se djeca „osvećuju“ svojim roditeljima za one dane kada su ih svake nedjelje budili kako bi išli na svetu misu. Nakon krizme, mladi kažu zbogom Crkvi do vjenčanja. Jedna takva mala „osveta“ može donijeti katastrofalne posljedice. Droga, alkohol, neželjena trudnoća, abortus, samoubojstva.... Kada roditelj kaže: *Moje dijete nije takvo! Nije moguće! Kako nisam primijetio?*, to je znak da

ne poznaješ svoje dijete. Mladi traže siguran put, ali misle da im Crkva nije potrebna. Mnogi roditelji puste svoju djecu da odaberu sami svoj put, ali se sve to jako brzo istragne kontroli. Nisam za to da mi roditelj kontrolira život, ali bar da je tu, uz mene, spreman razgovarati sa mnom.

Crkva, svete mise i vjera jedini su sigurni put u normalni obiteljski život! I svaka mlada osoba koja se drži tog puta bit će ispunjena. Svi mi vjernici trebamo se prilagoditi mladima, Crkva im se prilagođava tako što organizira susrete na kojima se okupljaju mladi i na kojima se razgovara o temama koje njih interesiraju. Bliži se blagdan Duhova. Mnogi mladi krizmanici nakon što pakupe darove od kumova i rodbine okrenut će leđa Crkvi. Za njih neće imati značaj Darovi Duha Svetoga, no mi smo tu da ih zaustavimo. Duh Sveti daje darove koji nisu u novcu i materijalnim stvarima, nego daje darove koji su za cijeli život i nemaju cijenu. Možda postoji i problem što mladi ne raspoznaju te darove, ali postoji vrijeme. Vremenom će ih spoznati i koristiti, a kada ih spoznaju vjera će za njih biti na prvom mjestu. Susret mladih koji je bio u Baču dobar je primjer toga da želimo mlade sačuvati u Crkvi. Ove godine okupilo ih se oko 120! Neka taj susret i broj mladih na njemu bude poticaj svima. Mladih ima, samo ih treba zainteresirati i na lijep način vratiti u Crkvu. Neka vam vjera bude na prvom mjestu i vidjet ćete, i ocjene i ljubav i obitelj će biti na svom mjestu!

Larisa Skenderović



Dan mladih u Baču

Susret mladih Subotičke biskupije održan je 11. svibnja u Baču. Oko 110 mladih okupilo se iz Subotice, Žednika, Male Bosne, Tavankuta, Đurđina, Vajske, Selenče, Plavne i Bača na čelu sa svojim župnicima, časnim sestrama, vjeroučiteljicama. Tema ovogodišnjeg susreta bila je „Krist živi“, preuzeta iz Papine pobudnice mladima.

Program je započeo svetom misom koju je predslavio vlč. Nebojša Stipić u zajedništvu s drugim svećenicima, a pjevanjem ju je animirao VIS „Ritam vjere“. Nakon mise uslijedilo je predavanje vlč. Nebojše Stipića na temu susreta. Velečasni Nebojša posebno je potaknuo mlade da propituju i istražuju svoju vjeru koristeći sredstva modernog doba.



Na temelju predavanja animatori su uz pomoć nazočnih svećenika, časnih sestara, vjeroučiteljica, vodili rad u grupama. Osim razgovora o predavanju, svaka od 12 grupa dobila je svog sveca (blaženika, slugu Božjeg) čiji je život obradila. Mladi su se pobliže mogli upoznati sa životima Padra Pia, sv. Augustina, bl. Marije Petković, svete Majke Terezije, sv. Rite, slugu Božjeg Ante Gabrića, sv. Ivana Pavla II., sv. Franje, sv. Antuna, sv. Dominika i sv. Ivana Bosca. Svaka grupa imala je zadatak na plenumu prikazati život svog sveca te je tako osmišljeno 12 zanimljivih, kreativnih, inovativnih skečeva u kojima su sudjelovali svi sudionici grupe.

Susret je, kako se održava u živopisnom Baču, uključivao i obilazak tvrđave te su u slobodno vrijeme mladi imali prilike igrati različite sportove, igre, razgovarati međusobno i s brojnim nazočnim svećenicima. Tijekom susreta održao se i foto natječaj za najbolju fotografiju. Mladi su se trebali fotografirati i napraviti originalnu fotografiju uz okvire koje su izradili animatori. Susret se završio „krunicom u hodu“ na gradskoj Kalvariji. Prizor stotine mladih kako hoda i moli krunicu bio je jedan od upečatljivijih prizora ovoga hodočašća. Još nešto po čemu je ovaj susret bio poseban bio je angažman

svećenika, časnih sestara i vjeroučiteljica u radu u grupama čemu su olakšali rad animatorima koji broje mnoge mlade i nove snage.

Ovim putem, mladi zahvaljuju vlč. Draženu Duliću, povjereniku za mlade, na organizaciji susreta, vlč. Josipu Štefkoviću, bačkom župniku, na gostoprimstvu, vlč. Nebojši Stipiću na predvođenju svete mise i predavanju, kao i svim ostalim svećenicima, s. M. Barbari Bagudić i vjeroučiteljima koji su doveli svoje mlade i bili uz njih. Bili su živa slika i primjer poruke „Krist živi“, a kroz primjer, prisutnost i razgovor najdjelotvornije se dopire do mladih. /Mladi/

Kiša će ...

Često tijekom života čujemo ove riječi: Kiša će... I tako često nam je to znak da stiže oluja, loše vrijeme, da će biti мокро i hladno. Ne razmišljamo na taj način da će kiša donijeti svježinu, vedrinu, rod na našim njivama.



Želimo da nam sve bude potaman, savršeno. Uništiti će nam se frizura, cipele, bit će nam hladno. Ne razmišljamo tako da iskoristimo to vrijeme za šetnju s nekim, pod jednim kišobranom. Ili s nekim pogledati film uz kokice, dok je vani „loše vrijeme“. Vrijeme nam je čak isprika da ništa ne uradimo, nigdje ne odemo. Pa i na misu; ima nas „vremenskih kršćana“. Tako često propuštamo mnoge lijepe stvari brinući se oko vremena.

A kiša je tu da nam zapravo pokaže kako poslije svake oluje dođe sunce, pojavi se duga. Kako su svi naši križevi, naše brige, strahovi – prolazni. I kako iz svega lošeg možemo izvući mnoga dobra.

Koliko smo samo zahvalni Bogu kada se nakon kiše pojavi sunce, a u srpnju se zlate naša polja, njive, kada se žito ustalasa na vjetru, a suncokreti podižu i okreću svoje glave k suncu. Pa kada namrgođeni podignemo oči ka nebu, promijenimo izraz lica jer nešto novo i lijepo već nastaje.

Jelena Pinter

Draga djeco,

ovoga mjeseca vaše stanice posvećujemo prvopričesnicima i krizmanicima. Sigurno poznajete nekog tko će primiti sakrament prve pričesti ili krizme. Stoga, provjerite svoje znanje kroz kviz koji je pred vama i pripremite neki darak ili čestitku za vaše slavljenike.



PRVOPRIČESNIČKI KVIZ

1. Kako se zove dan kada se u mnogim župama slavi prva sveta Pričest?

- a) Crni petak
- b) Velika subota
- c) Bijela nedjelja

2. Što prethodi prvoj svetoj Pričesti?

- a) Sveta potvrda
- b) Ispovijed
- c) Župna svetkovina

3. Prvu svetu Pričest blagujemo s...?

- a) Švedskog stola
- b) Euharistijskog stola
- c) Drvenog stola

4. Kako se zove ormarić u kom se čuvaju posvećene hostije?

- a) Sakristija
- b) Tabernakul
- c) Klauzura

5. Koje boje je svjetlo koje uvijek svijetli u crkvi i označava mjesto gdje se čuvaju hostije?

- a) Crveno svjetlo
- b) Plavo svjetlo
- c) Žuto svjetlo

6. Što prinosimo na svetoj euharistiji?

- a) Hostije i vino
- b) Kruh i vodu
- c) Knjigu čitanja

7. Kako se zove molitva koju molimo uvijek u svetoj ispovijedi?

- a) Oče naš
- b) Kajanje
- c) Slava Ocu

8. Kako se zove posuda iz koje svećenik pije vino – krv Kristovu?

- a) Kalež
- b) Čaša
- c) Zdjela

Točni odgovori: 1. a), 2. b), 3. b), 4. b), 5. a), 6. a), 7. b), 8. a)



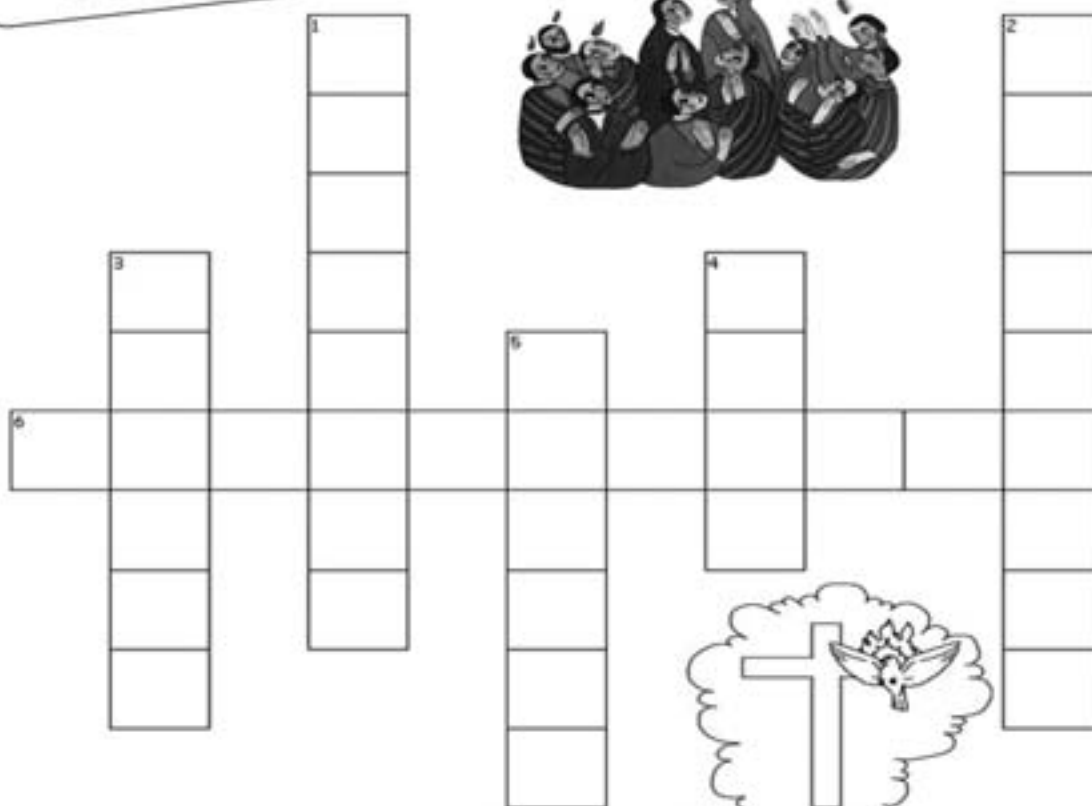
MOLITVA!

Dahni u mene, Duše Sveti,
da moje misli budu svete!
Pokreni me, Duše Sveti,
da moj posao bude posvećen!
Privuci moje srce
da zavolim samo ono što je sveto!
Zaštiti me, Duše Sveti,
da mogu uvijek biti svet.



BLAGDAN DUHOVA

ODGOVORI NA PITANJA



1. TOG DANA JE NA OKUPLJENE SIŠAO _____.
2. GRAD U KOJEM SE TO ZBILO ZOVE SE _____.
3. TADA SE BIO DIGAO SILAN _____.
4. RUGALI SU IM SE DA SU SE
NAPILI SLATKOG _____.
5. TADA SU SE POKAZALI KAO NEKI OGNJENI _____.
6. ŽIDOVSKI BLAGDAN KOJEGA SU TADA SLAVILI
NAZIVA SE _____.

Crteži preuzeti sa stranice [Religiocando](http://religiocando.it)

<http://zlatna-djeca.blogspot.com/>

KRIZMA – POTVRDA

Duh Sveti daruje nas posebnim darovima potrebnim za mladenaštvo i prerastanje u odraslu osobu. Krizmanici, više nema pomoći roditelja, postajete odgovorni ljudi koji polako sve više brinu o sebi, razmišljaju i odlučuju čime će se baviti u životu i kako priskrbiti i zaraditi za život. Zato su nam darovi Duha Svetoga jako važni: mudrost, jakost, razum, savjet, znanje, pobožnost i strah Božji. Dopustite im da „uđu“ i zavladaju vama. Darovi Duha Svetoga imaju i plodove, a to su: ljubav, dobrota, velikodušnost, blagost, vjernost, uzdržljivost, mir! Njeguajte ih i neka ostanu uvijek s vama!



Herojstvo dalekih stoljeća

ili

o knjizi Diana Batona „Mladi Stepinac – pisma zaručnici“

Kada sam prvi puta pročitala naziv ove knjige koji izaziva svakog kršćanina, a posebice Hrvata (malo li je senzacionalizma palanačkih duhova danas te kontroverzi koje se pletu i množe oko imena blaženog Stepinca!), nisam bila ni blizu tako šokirana kao kad sam pročitala cijelu knjigu. Nakon sklapanja korica, s kardinalom Kuharićem mogla sam uskliknuti da bi *i na temelju samo ovih pisama bilo dovoljno razloga da se na čast oltara podigne kardinal Alojzije Stepinac*. Knjiga sadrži osamnaest pisama koje su razmijenili dvadesetpetogodišnji Alojzije Stepinac i njegova zaručnica Marija Horvat, popraćenih komentarima Diana Batona, odnosno fra Ivona Ćuka.

Iznimno je uzbudljiva povijest objavljivanja ove građe. Nakon premijernog čitanja pisama uz fra Ćukove osvrte na Radio-Vatikanu 1975. godine, knjiga je zbog nesklonosti vlasti u nekadašnjoj državi prema kardinalu Stepincu tiskana iste godine također u inozemstvu, odnosno u Rimu. Tek 2010. tiskano je drugo izdanje knjige *Mladi Stepinac – pisma zaručnici* i to prvi puta u Hrvatskoj. Iznimna smjelost temeljena na čistoći i pravovjernosti pisama te nepatvorenom zanosu i neustrašivosti ljubavnog genija priređivača potpirivala je pothvat objavljivanja ove knjige toliko značajniji što zbog riskantne političke situacije i dalekosežnosti uloge koju je Stepinac imao, što zbog veličine pastoralne odgovornosti. Naime, vodile su se polemike koliko je s jedne strane uputno, a koliko moralno obvezujuće upoznati javnost s ovim isječkom iz mladenačkog života Alojzija Stepinca. Doista možemo govoriti o herojstvu fra Ivona Ćuka i braće Hercegovačke franjevačke provincije koji su vizionarski i vrhunski priredili te objavili prvo izdanje ovog vrijednog djela!

Međutim, sintagmu *herojstvo dalekih stoljeća* iz naslova ovog prikaza izravno rabi i sam fra Ivon Ćuk opisujući dvije centralne ličnosti ove knjige, Alojzija Stepinca i Mariju Horvat, odnosno njihova čista i čvrsto izgrađena stajališta o ljubavi. Sudar ovih titanskih veličina natopljenih ljudskom moralnošću i božanskom milošću zbog različitosti ne završava radošću sjedinjenja nego daruje čitatelju duhovno pročišćenje poput grčkih tragedija.

U prva dva poglavlja knjige *Ratni povratnik, student agronomije* i *Nisam ti ja, majko, za gospodara doznajemo* da, nakon povratka u rodni Krašić s bojišnice u Prvom svjetskom ratu 1919. godine, Alojzije rješava ostati

seljakom i da se na nagovor oca odlučuje oženiti i osnovati vlastiti dom. Prvo Alojzijevo pismo o kojem čitamo u trećem poglavlju *Djevojka iz uspomena* nije sačuvano. Ovo poglavlje donosi potvrdni pismeni odgovor Marije, kćerke učitelja Josipa Horvata iz Krašića koji je s obitelji bio odselio u Zagreb, na ženidbenu ponudu Alojzija Stepinca, a datiran je poslije Božića, točnije na blagdan Ivana apostola 1923. godine. Kroz narednih devet poglavlja koji se vremenski protežu do ožujka 1924. godine naslovljenih većinom rečenicama iz autentične prepiske: *Počelo je cvjetanje, A kaj prije nije ništa bilo, baš niš?, Slobodno ti pošaljem jedan kušlec?, Da li ćeš moći doći na vjenčanje?,*

A sada ti se više neću ni nadati, Dragi moj ledeni zaručnice!, Riješi sama pitanje jesi li za me!, Z menoj ne gre se k sreći i I drago mi gledat u nebesa pratimo kratku, napetu i duboko ljudsku povijesnu priču o ljudima koji njeguju ideal ljubavi i streme savršenosti. U obliku jednostavne i jasne korespondencije pratimo razmjenu mišljenja i očekivanja od bračne ljubavi dvoje časnih, poštenih, dosljednih i iskrenih mladih ljudi uz tople komentare priređivača koji dugo odjekuju u svijesti čitaoca. Fra Ivon Ćuk progovara lirski raskošno, narodski mudro s dozom zdravog humora, iskreno začuđeno pred tajnom muškarca i žene te ljubavi koja nas sve

zanima, oduševljeno stupa u živi dijalog s čitateljem pišući uzvišeno i potresno kao izvrsni poznavatelj tatanosti ljudskih duša. U posljednja dva poglavlja *Tko je htio da se ovo ne sazna* i *Žrtva žene rađa velikane* autor rezimira i ističe najvažnije značajke o crkvenom nauku o braku o kojem je propovijedao Stepinac još kao mladić u pismima zaručnici i kasnije kao klerik. Alojzijevo i Marijino zalaganje za ideal ljubavi fra Ćuk prepoznaje kao herojstvo zbog ustrajavanja u poštenju, čistoći, iskrenosti i uzvišenosti što, nažalost, djeluje kao da pripada nekim davnim i dalekim vremenima.

Obimom neveliko djelo *Mladi Stepinac – pisma zaručnici* doista je *samo detalj na grandioznoj figuri nezaboravnog hrvatskog kardinala*, kako piše fra Ivon Ćuk, ali je iznimno vrijedno djelo jer na prijemčiv način, povijesno uzbudljivo, literarno autentično i krajnje čovjekoljubivo ukazuje na temelje zdravog kršćanskog braka, osvjetljava značaj i vrijednost žene te potiče na uzorni mladenački život u ljubavi.



Kako „preživjeti“ adolescenciju? (1. dio)



Gdje smo pogriješili?

Ono što je zajedničko roditeljima u oba primjera jest pitanje: „Gdje smo pogriješili?“ Radi se o dobi, ali i o novim roditeljskim iskustvima koja trebaju ukidati stare programe ponašanja, dojučerašnje razvojne faze u kojoj je njihov teenager bio dijete. Pravila se, dakle, mijenjaju. Biti roditelj često znači biti zaštitnički orijentiran. Upravo to smeta njihovoj djeci jer zaštita plus pretjerivanje vode u pretjeranu zaštitu, a to je (ispričavam se u ime teenagera) njihovim rječnikom rečeno „smaranje“. U psihološkom smislu jest i neka vrst onespособljavanja osobe, a to nitko ne želi činiti svojem djetetu, zar ne?

Potruga za smislom

Teenager je mlad čovjek u tranziciji i to 24 sata. Fiziološki, anatomske t.j. razvojno, sve se kod njega mijenja. Ova priča o razvoju jedinke kroz koju svi prolazimo ide uz stalno usklađivanje osobe sa slikom o sebi kao već formiranom čovjeku (koji još ne postoji) i koji je tek u nastajanju! Nijedan teenager s kojim sam razgovarala uslijed nagovora roditelja „da popriča s psihoterapeutom“, nije bio „isti slučaj“. Ono što se zna jest da jedan broj mladih traži smisao života i sebe u tom smislu, a jedno od pitanja gdje zapinju je zašto život, roditelji, škola ili svijet nisu fer?

Stil života jednog teenagera

Mladić koji ide u umjetničku školu, odlično slika i postaje bezvoljan u mračnoj sobi pita se što je to što ga može učiniti sretnim. Kako pola razreda uvijek bava eksperiment s tabletama, on se također izlaže sličnom i „lati se diuretika“ kako bi smršavio. Ali onda ne može stati. Kasnije se polako počinje „sjekati“ žiletom, u tajnosti. Sve vrijeme sumnja u sebe, samoodbacuje se, prezire sebe i svoje tijelo, što je samo popratni dio repertoara njegovog ponašanja. Drugi mladić ne želi učiti iako je inteligentan. Pronalazi razloge zbog kojih počinje istraživati internetom i stiže do neke vrste kriminala, eksperimentirajući s platnim karticama. „Što da ne? I drugi su se obogatili?“ „Da, važno je biti bogat“, njegovo je uvjerenje koje ga motivira i do antisocijalnih ponašanja.

Fleksibilnost je moć

Kako se onda trebamo ponašati, pitanje je većine roditelja koji dođu kao prethodnica teenagerskom tretmanu? Čvrst, jasan, određen, duhovit, fleksibilan, nenametljiv roditelj koji pita, uspostavlja pravila i priopćavam ih svom teenageru. Roditelj nije kamen koji nema emocije. On je ljudsko biće i on ih pokazuje: „Žao mi je što tako razgovaraš“, „Ne bih tolerirao ovaj pristup“, „U svakom slučaju očekujem...“, „To što kažeš da nećeš, za mene znači da hoćeš samo na tvoj način. Da čujem, koji?“

Toleriranje dosade

Vrijeme je problem za veliki dio teenagera. Kao da su po nekada u bezvremenoj zoni, a svaka sugestija u svezi toga doživljava se kao pritisak. Ipak, jedan od zahtjeva ove faze života jest i učenje toleriranja dosade. Ovdje treba imati u vidu malu građevinu u mozgu koju zovemo „amigdala“, kao sjedište instinkta i emocija, a čiji razvoj i funkcija imaju za posljedicu i niz novih i nevjerojatnih novih ponašanja. Kako i „centrala za razum“ t.j. prefrontalni korteks još nije u funkciji kao kod odraslog čovjeka, to nosi sa sobom rizike koji „nisu poželjni“, što je slučaj kod „mozga u razvoju“. Zato adolescenti reagiraju burnije i prenatraglašeno, a rekli bi nešto beznačajno pa neki misle, kako je napisao Nigel Latta, moj kolega s Novog Zelanda, da se „izlila puna kofa hormona u krv“.

(nastavlja se)

Riječ bolesnicima, starima i nemoćnima

Ljubav se ističući ulijeva i... ulivena istječe...



Molimo za svećenike, redovnike, redovnice, đakone, svećeničke i redovničke pripravnike. Molimo da nam ih Isus što više podari kako bi kao suradnici njegovi, blago, stado, ovce Dobrog Pastira vodili kroz život ljubavi i zajedništva u susret Ocu.

Prisjetimo se malo kada smo što slavili preko godine. Neće nam baš odmah poći za rukom, ali malo pomalo i već smo u mlađim danima. Nekako bez ljubavi ne ide. U veljači (februaru) govorili smo o Božjoj ljubavi koja se ističući račva u tri smjera, a mogla bi u bezbroj. To je ljubav duhovnih osoba prema Bogu i braći, ljubav bračnih drugova jedno prema drugome te ljubav svih nas prema bolesnicima koji su i najpotrebniji naše ljubavi... I svaki bi se mjesec mogao istaći u ljubavi. Svibanj također, a napose ove godine. Četvrta Uskrsna nedjelja ili Nedjelja Dobrog pastira je Međunarodni dan molitve za duhovna zvanja. Molimo za svećenike, redovnike, redovnice, đakone, svećeničke i redovničke pripravnike. Molimo da nam ih Isus što više podari kako bi kao suradnici njegovi, blago, stado, ovce dobrog pastira vodili kroz život ljubavi i zajedništva u susret Ocu.

Mi stari, bolesni i nemoćni ne možemo čuda činiti, ali možemo s puno ljubavi prikazivati Ocu molitve, žrtve, mise, boli, bolesti i nemoć za naše duhovne pastire. Vidite koliko umrežena ljubav može djelovati. Svako malo čudo korisno je djelo koje pred Boga bogato dolazi na vidjelo. A Bog znade uzvratiti dobrima, pobožnima, sebedarnima, strpljivima, staloženima, punim ljubavi, učenima i poniznima biskupima, svećenicima i redovnicima. Ljubav se uzvraća ljubavlju. I to nije kraj...

U svibnju slavimo Gospu Posrednicu milosti zatim Gospu Pomoćnicu kršćana, a napose Gospu Fatimsku. Iz ta tri imena, dragulja iz đerdana Marijina, teku rijeke ljubavi Oca po Majci njegova Sina njegoj dragoj, slaboj i grješnoj djeci. Marija se ukazala pred troje djece, Lucijom, Franjom i Jacintom u Fatimi u Portugalu. Pokazala im je pakao i kolike duše propadaju. S krunicom u ruci zamolila ih da se zajedno mole za obraćenje grešnika i duše u čistilištu. Kojom su ljubavi samo mali pastiri molili i primjerom pokazivali odraslima, biskupima, svećenicima i redovnicima kako se brine za ovce Vječnog pastira... Zar Isus nije pokazao najveću ljubav prema onima koji su ga razapeli i molio: *Oče, oprosti im jer ne znaju što čine...* Tako i Gospa Fatimska, poput Isusa, poučava sve nas preko najmanjih... Koje li ljepote Božanske ljubavi... Otac izlivena Duha ljubavi na

Isusa, Isus na Majku i apostole, s apostola na papu, biskupe, svećenike, redovnike. Iz njih na sve ljude napose na grešnike. Marija i malenima tumači što sve još trebaju razglasiti po svijetu. A nama? Gdje smo sve tu... I nama starima, bolesnima nemoćnima dana je zadaća ulivenu ljubav nesebično istočiti u druge. Možemo mi to. Kao u primjeru koji slijedi...

Kardinal Pie, poitierski nadbiskup, jednom je prigodom skupini suradnika u sjemeništu zanimljivo pripovijedao: „Veoma sam dobro upoznao jednog siromašnog dječaka iz sela blizu Chartesa koji je želio postati svećenik, ali njegovi roditelji nisu imali novca da bi ga poslali u sjemenište. Štoviše, ostao je siroče u ranoj dobi. Jednoga je dana taj dječak izišao iz prvostolnice plačući. Vidio je veličanstvenost bogoslužja. Na trgu ga jedna žena, prodavačica cvijeća upita:

- *Zašto plačeš, zlato moje?*
- *Želio bih postati svećenik, ali sam siromašan. Nemam ni roditelje, a ni novaca za školu.*
- *Ja ću ti pomoći!* – reče cvječarica i održi riječ.

Jadna je žena morala mnogo raditi. Noću je šivala, a danju prodavala cvijeće kako bi pomogla siromašnom dječaku. Cijenjena gospodo, gospođa Mariette već je mrtva. Onaj dječak, zahvaljujući njezinu dobrom djelu posta svećenik, a poslije biskup i kardinal. Onaj dječak... To sam ja koji joj još zahvaljuje iz dubine srca“, zaključio kardinal kroz suze.

Dragi moji stari, bolesni i nemoćni prijatelji, čitatelji *Zvonika*. Zar i mi još ne bismo mogli slično učiniti? Još smo živi i još možemo sklapati ruke, tiho i vatreno moliti. Hajdemo izmoliti još koje duhovno zvanje. Još kojeg svećenika, redovnika redovnicu, biskupa. Možemo još mnoge grešnike spasiti od pakla, iako smo i sami slabi i grešni. Moleći za obraćenje grešnika i duše u čistilištu, molimo ujedno i za svoje spasenje. Ljubav koja istječe iz dubine srca Očeva i utječe u nas i neka neprestano istječe iz nas i ulijeva se u druge, a osobito u grješnike... Bogu milu djecu... Budimo suradnici Božji...

Prijatelji moji, budimo mali ljudi s velikim srcem, punim ljubavi i u svibnju poput Marije dijelimo je drugima na spasenje, a Bogu na slavu!

Ljudi bez Duha Svetoga

Tragediju, što je čovjek načinio odmah na početku, kada je svome Stvoritelju rekao NE, obično gledamo kao grijeh, koji zovemo „istočni grijeh“. Gledamo ga kao otkazivanje poslušnosti Bogu i biranje đavla, oca zla i ubojice ljudi od početka, što je sve istina, ali možda nepotpuna. Jer čitajući dosta skromni opis stvaranja čovjeka, nalazimo da je čovjek stvoren na sliku Božju. Mi si onda pokušavamo domišljati, kako bi to moglo biti, kada je Bog Duh, a mi smo tjelesni. Te tri riječi nam kažu, da je i čovjek duh, bez obzira na to što ima tijelo. Kada je stvoren na Božju sliku, onda je dobio Svetog Duha, a ne samo tijelo.

Dobro je primijetiti, kako pisac Knjige postanka razlikuje, stvaranje čovjekova tijela od stvaranja čovjeka kao duha. Za tijelo kaže: *Bog napravi čovjeka od praha zemaljskog i u nosnice mu udahne dah života...* A za čovjeka kaže tri puta: *Načinimo čovjeka na svoju sliku, sebi slična... Na svoju sliku stvori Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvori...* Gospodin Bog nije Dah, nego Sveti i presveti Duh. Onda je i čovjek dobio toga Svetog i presvetog Duha da tako bude sličan Bogu.

Zato je za čovjeka najveća tragedija to što je izgubio toga Svetoga Duha! Toliko je strašno da je čovjek tada umro! Čovjek koji je dobio Božjega Svetoga Duha, izgubio ga je! To znači, umro je! Toga su svjesni Adam i Eva. Eva je rekla đavlu kad ju je nagovarao da ubere zabranjeni plod: *Plodove sa stabla u vrtu smijemo jesti. Samo plod sa stabla što je nasred vrta rekao je Bog: Da ga niste jeli! I ne dirajte u njega da ne umrete!*

Tako gledano, Isusovo je poslanje na zemlji za glavni cilj imalo vratiti nam Svetoga Duha kojega smo izgubili. Da nas oživi! Zato je Isus morao uskrsnuti.

Kada gledamo redoslijed Isusova djelovanja, vidimo upravo to: najprije je dao zadovoljštinu za naše grijehe. Zatim je svojim uskrsnućem pobijedio smrt! Onda je okupio učenike, ovlastio ih da mogu dijeliti svete sakramente. Zatim se vratio Ocu, da im pošalje Svetoga Duha. To je sakrament Potvrde. Tada je nastala Crkva.

Zato su prvi kršćani s krštenjem dijelili sakrament potvrde. Da čim su nanovo rođeni, dobiju natrag Svetoga Duha i da budu ponovno ljudi Duha Svetoga! To je već Gospodin Isus najavio u razgovoru s Nikodemom: *Zaista, zaista, kažem ti: ako se tko ne rodi iz vode i Duha ne može ući u kraljevstvo Božje. Što je od tijela rođeno, tijelo je, a što je od Duha rođeno, duh je.* To je naše normalno dostojanstvo koje nam je Otac prvotno dao, a po svom Sinu Isusu nam je vratio da budemo ljudi Živi, a ne Mrtvi. To



Zato je za čovjeka najveća tragedija to što je izgubio Svetoga Duha! Toliko je strašno da je čovjek tada umro! Čovjek koji je dobio Božjega Svetoga Duha, izgubio ga je! To znači, umro je! /.../ Tako gledano, Isusovo je poslanje na zemlji za glavni cilj imalo vratiti nam Svetoga Duha kojega smo izgubili. Da nas oživi! Zato je Isus morao uskrsnuti.

je i Gospodin Isus rekao: *Da imaju život, u izborilju da ga imaju!*

Iz ovoga se može vidjeti koliko je važno primiti sveti sakrament potvrde. Tada nas Duh Sveti vodi u životu sa svojih sedam darova: mudrost, razum, znanje, jakost, pobožnost, savjet i strah Božji. Zato se svaki sakrament podjeljuje Duhom Svetim. Kod krštenja molimo: „Molimo Te Gospodine, neka po Tvome Sinu siđe nad ovaj studenac sila Duha Svetoga“. Kod Euharistije: „Tebe dakle molimo, rosom Duha svoga posveti ove darove“. Kod sakramenta pomirenja – ispovijedi: „Bog milosrdni Otac pomirio je sa sobom svijet smrću i uskrsnućem svoga Sina, i izlio Duha Svetoga za otpuštenje grijeha.“ Kod sakramenta bolesničke pomasti: „Ovim svetim pomazanjem i svojim preblagim milosrđem neka te Gospodin milošću Duha Svetoga pomogne“. Ovom prigodom ne možemo obrađivati svaki dar napose, ali je sigurno to način kako se možemo „rehabilitirati“ u čovjeka s Duhom Svetim! Bože daj da ni jedan čovjek ne bude bez Duha Svetoga!

Subotičko „Bajsko“ groblje svetoga Petra i Pavla

U subotičkom Bajskom groblju svetoga Petra i Pavla poživaju brojni svećenici koji nisu zadužili samo Katoličku Crkvu nego i grad Suboticu. Tu je pokopan prerano umrli svećenik i pjesnik Aleksa Kokić. Već na prvom ulazu u groblje susrest ćemo se s impozantnom grobnicom svećenika Paje Kujundžića, župnika subotičke župe sv. Jurja, koji se zalagao za vjeronauk na hrvatskome jeziku. Tu se nalazi i velika obiteljska grobnica obitelji Kujundžić, gdje počiva glasoviti subotički franjevac Jesse Kujundžić. Nadgrobni spomenik te obitelji ujedno je i lijepo svjedočanstvo o subotičkoj hrvatskoj ikavici. Evo teksta: OVDE SNIVA VIČNI SANAK OTAC IVAN JESSE KUJUNDŽIĆ SVEĆENIK REDA SV. FRANJE, BIVŠI GUARDIJAN SUBOTIČKOG FRANJEVAČKOG SAMOSTANA. ZAREGJEN JE SVEĆENIKOM G. 1873. PRVU SVETU MISU OTPIVA U SUBATICI ISTE GODINE DNE 8. PROSINCA, UMORJE 17. TRAVNJA 1903. U 55OJ GODINI ŽIVOTA SVOGA, A POKOPAN JE 19. TRAVNJA LICEM NA MLADI USKRS. Na spomenik je uklesana i lijepa molitva za pokojnika: NERAZDILJIVO PRISVETO TROJSTVO SMILUJ SE LJUBEZONOM POKOJNIKU! SVETI FRANJO ASSISKI I SVETI ANTUNE PADOVANSKI, MOLITE ZA DUŠU VAŠEGA SUREDOVNika. VELIKI BOŽE PRIMI GA MEGJU ODABRANE TVOJE AMEN. U istoj grobnici počiva i nekadašnji dušnočki župnik Ilija Kujundžić.

Decessit in albis

Jedan starokršćanski grob krasi natpis „Decessit in albis“ – otišao je u bjelinu. Bajsko groblje sv. Petra i Pavla krije brojne posmrtno ostatke djevojčica i dječaka, onih za koje s pravom, i s dubokim uvjerenjem možemo reći „Decessit in albis“.

Vjernici pohađaju groblje da se sjete svojih dragih, da se za njih pomole. Uostalom, primiće se dan kad će: „...i naša djela biti dovršena, snaga istrošena, a srce se zaželjeti počinka“. Groblje je mjesto koje nas poziva na molitvu i na zalaganje, kako bismo i sami mogli prijeći Gospodinu u bjelinu poštena i dobra čovjeka.

U groblju poživaju oni koji su radom, veseljem, patnjom i životom u ovoj dolini suza nostalgично govorili:

„Pognuti od muka koračamo stazom,
na nama su teški izgnanika svežnji,
Umorne nam oči pokazuju da je
i beskrajni svemir uzrok našoj čežnji...

Jer horizont svijeta htjeli bismo prijeći,
da u Božjem gradu savijemo gnijezda,
odakle su sunca poletjele lopte,
odakle se šalju vatrometi zvijezda.“
(Kupareo)

Podzemlje ne vlada zemljom

Kršćanin u svojoj duši nosi vjeru Isusovih sunarodnjaka. Tu je vjeru ovako ispovjedio pisac biblijske Knjige mudrosti: *Ne trčite stranputicama života svojeg i ne navlačite na se propast djelima ruku svojih, jer Bog nije stvorio smrt, niti se raduje propasti živih, već je sve stvorio da sve opstane. I spasonosni su stvorovi svijeta, i u njima nema smrtonosna otrova. I podzemlje ne vlada zemljom, jer pravednost je besmrtna* (Mud 1, 12-15).

Ljubav koju smrt ne prekida

Prošećemo li grobljem, možda će nam na um pasti riječ zapisana u „Subotičkim novinama“ od 12. listopada 2001.: „Bože, hoćeš li znati koliko su voljeli svjetlost, koliko su uživali u životu i druženju, koliko smo se radovali njihovoj radosti. Hoćeš li znati pružiti im željeno.... Bože, molim te s tugom koju vrijeme ne liječi, ljubavlju koju smrt ne prekida. Čuvamo uspomenu na vas“.

Njegujući i uređujući groblje doista čuvamo uspomenu na svoje prethodnike koji su voljeli svjetlost, uživali u životu i radovali se druženju. Istinita je i ova misao: „Da postanemo zreli za nebo moramo biti junaci života“. Junaštvo života se ne ogleda samo u borbi za kruh i ruho, u pjesmi, veselju i podijeljenoj žalosti, ono se zapaža i na urednosti groblja.

Ne žurimo kroz groblje jer pjesnik piše: „Ne žuri više, brate. Jedna smrt je dovoljna za uskrsnuće. Čujem već pjesmu grlice, bagremi pripremaju bukete za jedno novo rođenje“ (Marko Vukov u knjizi Lazara Novakovića, *Pismo Isusu*, Subotica 2001., 32. str.).

Slike crkve Presvetoga Trojstva u Somboru

Uskrsli Krist

Umjetnost je u ranom kršćanstvu Kristovo uskrsnuće predstavljalo simbolima. Simboli su bili: vijenac od bršljana s Kristovim monogramom ili križem. Naslikan uskrsli Krist prvi se put pojavljuje u inicijalima srednjovjekovnih kodeksa, u psaltirima ili evanđelistarima. Krist je predstavljen pored otvorenog groba, držeći u ruci barjak s križem. U baroknom vremenu predstavljanje uskrslog Krista često se pojavljuje i dobiva nove oblike. Na slikama nalazimo i čuvar groba, pa i anđele. U istom tom baroknom vremenu pojavili su se kipovi uskrslog Krista. Najčešće su oni bili dio glavnog oltara. Ukrasni dijelovi glavnog oltara iznad tabernakula su pravljani tako da bi se u uskrsno vrijeme tamo mogao smjestiti kip uskrslog Krista. Kip je vremenom dobio i svoju liturgijsku ulogu u obredu uskrsnuća na uskrsno bdjenje, kada se nosi u procesiji. Na mjestima gdje oltar nije tako pravljani kip uskrslog Krista dobiva mjesto na posebnoj stali.

Kip uskrslog Krista u somborskoj crkvi Presvetog Trojstva dio je glavnog oltara, ima svoje određeno mjesto, gdje u uskrsnom vremenu postaje dio kompozicije koju čine anđeli i zlatne zrake koje izviru iz njegove pozadine. Jedna ruka mu je uzdignuta k nebu, a u drugoj drži barjak s križem. Napravljena je u baroknom stilu, dominira ruho zlatne boje kojim je obavijen.

Prva pričest na platnu

Posljednja i ujedno najzanimljivija slika od umjetnika Richarda Holznera koju je naslikao uljem na platnu, postavljena je na zid svetišta nasuprot sakristije. Slika zapravo predstavlja prvu pričest. Slika je zapravo par one koja je bila preko puta nje na zidu svetišta, koja predstavlja susret učenika i uskrslog Krista u Emausu, o kojoj sam pisao u prošlom broju *Zvonika* (293). Te dvije slike imaju isti kolorit, stavljen su u iste okvire.

Slika predstavlja prvu pričest dvoje desetogodišnjaka, dječaka i djevojčice. U sredini kompozicije je Isus koji zauzima središnju ulogu, svi pogledi su uprti u njega. Isus u rukama drži kalež i hostiju. Oči su mu uprte u nebo, iza njega su zrake koji se rasipaju u zrakama, oni su izvor svjetlosti u cijeloj predstavi. Kad gledamo sliku, nalazimo se



pred tipičnom baroknom predstavom, kao da smo u kazalištu. Isus je ogrnut bogatim plavim plaštem, odjeven u ljubičastu haljinu. S desne strane je djevojčica u bijeloj haljini s njenim roditeljima. S lijeve strane je dječak prikladno odjeven sa svojim roditeljima. Po govoru Somboraca, prvopričesnici i njihovi roditelji nisu izmišljeni likovi, nego je odabrano dvoje pričesnika iz 1939. godine.



Održani „Dani A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića“ u Plavni

Svoju najznačajniju manifestaciju, „Dane A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića“, jedanaestu zaredom, Hrvatsko kulturno umjetničko prosvjetno društvo „Matoš“ iz Plavne organiziralo je 11. i 12. svibnja.

Iako malobrojni, članovi „Matoša“, uz financijsku i organizacijsku potporu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, realizirali su i ove godine dvodnevnu priredbu. Subota, prvi dan manifestacije, bila je prilika da se ode na mjesno groblje i oda spomen osnivačima i bivšim članovima udruge koji više nisu među živima.

Nedjelju je obilježila raznovrsnost programa. Održana je kreativna radionica za djecu koju je vodila menadžerica ZKVH-a **Katarina Čeliković**. U crkvi sv. Jakova misu je služio vlč. **Josip Štefković**. Svečanu akademiju, održanu u Vatrogasnom domu u Plavni, pozdravom nazočnim uzvanicima, sudionicima u programu i prijateljima „Matoša“ iz šokačkog Podunavlja, Subotice, ali i Hrvatske, otvorila je predsjednica udruge **Marija Andrić**.

O životu i djelu Matoša i Andrića govorili su predsjednik Društva hrvatskih književnika, ogranak slavonsko-baranjsko-srijemski **Mirko Čurić** iz Đakova i povjesničar **Vladimir Nimčević** iz Bajmaka, a o značaju Andrićeva djelovanja i neizbrisivom tragu koji je ostavio govorio je ravnatelj ZKVH-a **Tomislav Žigmanov**. U programu svečane akademije sudjelovali su još i djeca iz Plavne, polaznici kreativne radionice, HGU „Festival bunjevačkih pisama“, predvođeni **Mirom** i **Vojislavom Temunovićem iz Subotice**, gitarist i pjevač **Josip Molnar iz Đakova**, šokački pjesnici – **Josip Dumendžić Meštar** iz Bođana, **Kata** i **Antun Kovač** iz Sombora, te **Pavka Domić**, **Ruža Siladev** i **Ivan Andrašić** iz Sonte. /HR, K. P./

„Nazorova“ dramska grupa plasirala se na festival

Na nedavno održanoj Zonskoj smotri amaterskih dramskih društava u Crvenki, dramska sekcija HKUD-a „Vladimir Nazor“ plasirala se na Festival tradicijskih formi koji će biti održan u listopadu u Jaši Tomiću.



Za najbolju glumicu večeri proglašena je „Nazorova“ glumica **Klara Oberman**. Somborci su na Zonskoj smotri sudjelovali s komedijom „Matora dica“ čiji je autor **Marjan Kiš**. Nakon premijere u listopadu prošle godine predstava je doživjela nekoliko izvođenja, kako u okolici tako i u Hrvatskoj.

Hrvati iz Vojvodine u „Noći knjige“ u Zagrebu

Ovogodišnja „Noć knjige“ u Zagrebu održana je 23. travnja, a u bogatom programu, među ostalim, predstavljene su knjige i publikacije Hrvata iz Srbije.



Naime, u okviru programa koji je ovom prigodom priredila Hrvatska matica iseljenika u Zagrebu održana je promocija knjige „Vivisekcije književnosti vojvođanske i ine teme hrvatske“ **Tomislava Žigmanova**, o kojoj su uz autora, u HMI govorili i zamjenik ravnatelja HMI **dr. Ivan Tepeš**, recenzent **prof. dr. sc. Vinko Brešić** s Odsjeka za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te **Mirko Čurić**, predsjednik Ogranka Društva hrvatskih književnika slavonsko-baranjsko-srijemskog. Knjiga je tiskana u nakladi Istarskog ogranka Društva hrvatskih književnika Pula i Hrvatskog akademskog društva Subotica. Predstavljanju knjige su, među ostalim, nazočili predstavnici Ministarstva obrazovanja i znanosti Hrvatske, Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Grada Zagreba, te HMI-ja.

U okviru izložbe časopisa hrvatskih manjina iz Srednje i Jugoistočne Europe, u HMI predstavljeni su časopisi iz naklade Novinsko-izdavačke ustanove „Hrvatska riječ“ iz Subotice.

Također, u knjižnici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu predstavljena je zavičajna monografija „Moj Nenadić“ HKUD-a „Vladimir Nazor“ iz Sombora, uz prigodnu izložbu o povijesti toga Društva. O knjizi su govorili akademici **Frano Parać** i **Dragutin Feletar**, među autorima su bili **doc. dr. sc. Mario Bara** i otac **Mato Miloš**, karmelićanin i drugi te predstavnici Grada Sombora. Predsjednik somborskog Društva **Mata Matarić** upoznao je prisutne na promociji s poviješću toga Društva, a osvrnuo se i na promoviranu monografiju. Na ovom predstavljanju govorili su predsjednik Društva hrvatskih književnika **Đuro Vidmarović** i iz **Matice hrvatske Stjepan Sučić**. /Prema: HR: Z. Vasiljević, HMI: D. Šimurina-Šoufek/

Znanstveni skup „Hrvati u Vojvodini nakon 1990-ih – od stradanja do izgradnje perspektiva“ održan u Zagrebu

Hrvatska matica iseljenika bila je 6. svibnja domaćin znanstvenom skupu „Hrvati u Vojvodini nakon 1990-ih – od stradanja do izgradnje perspektiva“.

Na skupu u organizaciji Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata bila su izlaganja **Ivana Žanića** i **Jovane Kolarić** u ime Fonda za humanitarno pravo iz Beograda, **Jelene Dukarić** iz Vojvođanskog građanskog centra, **Vesne Abjanović**, profesorice **Ivane Andrić Penave**, dr. sci. **Maria Bare**, politologa **Darka Baštovanovića** i profesora **Tomislava Žigmanova**, zastupnika u Skupštini Republike Srbije.

Teme skupa bile su progoni vojvođanskih Hrvata tijekom 90-ih godina 20. st., djelatnost Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, položaj hrvatske zajednice kao dijela demokratizacijskih procesa u Republici Srbiji i političko predstavljanje Hrvata u državnim i lokalnim tijelima Republike Srbije. U sklopu znanstvenog skupa prikazan je i film „Nepodobni građani“ s temom zastrašivanja i protjerivanja Hrvata u Vojvodini 90-ih godina 20. stoljeća.

Uzvratni posjet učenika iz Žrnovnice

Učenici iz Žrnovnice, njih pedesetak, boravili su 3. svibnja u jednodnevnom uzvratnom posjetu svojim prijateljima u Vojvodini, preciznije u Đurđinu i Subotici.

Tridesetak učenika šestih razreda iz više vojvođanskih mjesta koji pohađaju redovitu nastavu na hrvatskom jeziku ili slušaju izborni predmet Hrvatski jezik s



elementima nacionalne kulture bili su prošle godine u višednevnom posjetu Žrnovnici pokraj Splita. Riječ je o programu razmjene učenika koju organiziraju tamošnja Osnovna škola *Žrnovnica* i Hrvatsko nacionalno vijeće u Srbiji. Program je nastavljen ove godine uzvratnim posjetom te je uz druženje, za goste iz Hrvatske organiziran i program koji je podrazumijevao igre, radionicu plesa i pjesme bunjevačkih Hrvata te neizostavni obilazak lokalnih znamenitosti.

Gosti iz Žrnovnice u Đurđinu su posjetili mjesnu crkvu sv. Josipa Radnika i etno salaš, upoznali se s umjetnošću naive u autentičnoj tehnici slame, u OŠ „Vladimir Nazor“ imali su se prilike igrati s đurđinskim školarcima; podijeljeni u mješovite skupine (domaći-gosti) igrali su se obilaska oko slame, skakanja u džakovima... U Subotici su obišli neke od kulturnih znamenitosti, a u HKC-u „Bunjevačko kolo“ za goste iz Dalmacije priređena je radionica tradicijskog plesa i pjesme bunjevačkih Hrvata u kojoj se nisu loše snašli.

Predstavnike OŠ „Žrnovnica“ na čelu s ravnateljicom **Šitum** primili su predsjednica HNV-a **Jasna Vojnić** i predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i narodni zastupnik **Tomislav Žigmanov**. Na sastanku je bilo riječi o daljnjem tijeku ove suradnje. Sastanku je nazočila i ravnateljica đurđinske škole „Vladimir Nazor“ **Ljiljana Dulić** koja je prošle godine bila je jedna od voditeljica vojvođanskih učenika Žrnovnicu, a sada i njihov domaćin u Đurđinu. /HR, D. B. P./

NOVA KNJIGA

Povratak zaboravljenog Josipa Pašića

Udruga građana „Urbani Šokci“ iz Sombora pripremila je za tisak roman Josipa Pašića *Kraj našeg Dunava*.

Roman je to koji je u nastavcima objavljivao u „Našim novinama“ tijekom 1944. godine, a sada će se naći na stranicama jedne knjige. A sve je splet okolnosti jer je predsjednica UG „Urbani Šokci“ **Marija Šeremešić** posve slučajno na tavanu somborske knjižnice pronašla primjerke „Naših novina“ s dijelovima Pašićeva romana.

Duhovna obnova za bračne parove 31. 5. do 2. 6. 2019.

Hrvatska zajednica bračnih susreta Subotica organizira duhovnu obnovu za bračne parove, svećenike i časne sestre. Obnova će se održati u *Domus Pacisu* (kraj Horgoša). Duhovnu obnovu vode jedan svećenik i tri bračna para. Prijave se primaju do 25. 5. 2019., a primaju ih Marina i Mirko Šokčić na tel: 061/5612690 ili 064/4064212 ili na e-mail: obisok1@gmail.com.



Susret ministranata u Tavankutu 15. 6. 2019. s početkom u 10 sati.

Tijelovo u katedrali 20. 6. 2019.

Svečana biskupska sveta misa i procesija u 18 sati.

Proštenje na subotičkom Bajskom groblju 22. 6. 2019.

Zaštitnici crkvenog dijela Bajskog groblja su sv. Petar i Pavao. Pred nekadašnjom kapelom Antunović bit će 22. lipnja u 8 sati sveta misa na mađarskom jeziku, a u 9 na hrvatskom jeziku.

Misa u kapeli sv. Antuna Pustinjaka 10. 6. 2019. u šumi kraj Bača u 10 sati.

Proslava sv. Antuna u crkvama Subotičke biskupije 13. 6. 2019.

Mise u franjevačkoj crkvi u Subotici za sv. Antuna: 9 i 18 sati.

Misa u franjevačkoj crkvi u Baču u 11 sati.

Misa u crkvi sv. Antuna Padovanskog u Bačkoj Palanci u 17 sati.

Gerardovo u Somboru 24. 6. 2019.

Biskupska sveta misa u karmelićanskoj crkvi u Somboru u 18.30 sati. Osobito pozivamo djecu kojoj će tom prigodom biti urečene nagrade za natječaj „U čast o. Gerardu – dramski prikaz nadahnut životom i mislima svete Male Terezije“.

Iz programa „Dužijanca 2019.“ izdvajamo...

		Djeca u Dužijanci
1. 6. 2019.	tijekom dana u 20 sati	- dječje igre na temu običaja Dužijance - smotra dječjeg folklora, - predstavljanje malog bandaša i bandašice - Gradski trg, Subotica
2. 6. 2019.	10 sati	- u okviru dječje smotre folklora „Dužijanca“ - Dječja zahvala Bogu za žetvu – sv. misa zahvalnica – katedrala sv. Terezije Avilske - poslije svete mise procesija oko crkve
23. 6. 2019.	u 19 sati	Priskakanje vatre na sv. Ivana Cvitnjaka – Etno salaš Đurđin
3. 7. 2019.	u 9 sati	Etno radionica pravljenje tarane – Etno salaš Đurđin
6. – 14. 7. 2019.	u 19,30 sati	XXXIV. Saziv Prve kolonije naive u tehnici slame – Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame, HKPD „Matija Gubec“, Tavankut
7. 7. 2019.	u 10 sati	Dužijanca – crkva sv. Marka Evanđelista, Žednik

Sljedeći (dvobroj 295/296) *Zvonika*, za lipanj/srpanj 2019. godine,
iz tiska će izaći u nedjelju, 7. srpnja.



Subotički vjernici hodočastili na susret s Papom u Skopje



Dan mladih u Baču



Vazmeno bdjenje u Lemešu



U Plavni održani „Dani A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića“



Krizma u župi Marije Majke Crkve



Krizma u župi Presvetog Trojstva u Maloj Bosni



Posjet školske djece crkvi sv. Jurja u Vajskoj



Uskrсни koncert u Vajskoj



Krizma u Tavankutu



Prva pričest u Tavankutu



29. Tradicionalni uskrсни koncert u subotičkoj katedrali



Uskrсни koncert zbora Sv. Cecilija i Subotičkog tamburaškog orkestra



Proglašenje grkokatoličke eparhije sv. Nikole u Ruskom Krsturu i ustoličenje vladike Đure Džudžara



Susret krizmanika u Maloj Bosni na temu „Prava ljubav čeka“